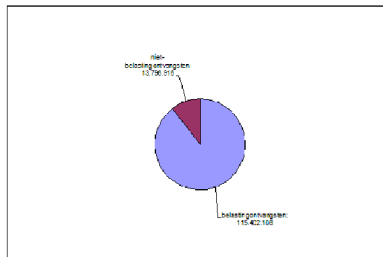

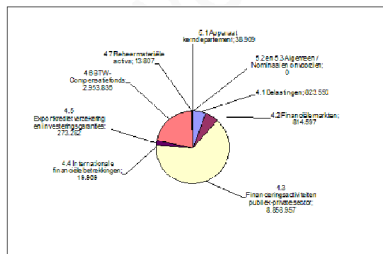
**Departementaal jaarverslag van het Ministerie van
Financiën (IX) over het jaar 2014**

- 13 maart 2015 -

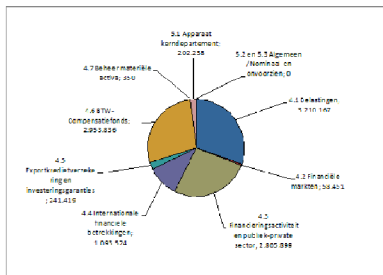
Aandeel in ontvangsten IX paragraaf 4.1 t/m 4.7 en 5.1 t/m 5.2 (x € 1.000)

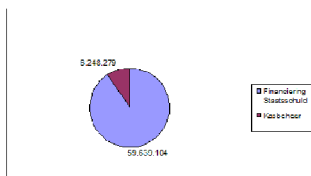
Aandeel in niet-belastingontvangsten IX paragraaf 4.1 t/m 4.7 en 5.1 t/m 5.3 (x € 1.000)

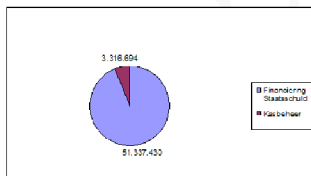
Aandeel in uitgaven IX paragraaf 4.1 t/m 4.7 en 5.1 t/m 5.3 (x € 1.000)

Aandeel in uitgaven Nationale Schuld paragraaf 4.8 en 4.9 (x € 1.000)

Aandeel in ontvangsten Nationale Schuld paragraaf 4.8 en 4.9 (x € 1.000)

Inhoudsopgave

1.	AANBIEDING EN DECHARGEVERLENING	6
2.	LEESWIJZER	8
A.	BELEIDSPRIORITEITEN	10
3.	BELEIDSPRIORITEITEN	10
3.1	Uniek beleid, inzet en effectiviteit van instrumenten in het kader van de krediet- en schuldsituatie	10
3.2	Samenvoeging Nationale Schuld	18
3.3	Verantwoording beleidsprioriteiten	20
3.4	Realisatie beleidsdoelstellingen	29
3.5	Overzicht metingen	31
4.	BELEIDSARTIKELN	37
4.1	Beleidslijnen	37
4.2	Financiële Voorzien	50
4.3	Financieringsactiviteiten publieke-private sector	54
4.4	Internationale Financiële Betrekkingen	65
4.5	Exportkredietverzekeringen, garanties en investeringsverzekeringen	71
4.6	BTW-compensatiefonds	76
4.7	Deel van Materiële Activiteiten	79
4.8	Financiering staatschuld	81
4.9	Kasbeheer	88
5.	NIET BELEIDSARTIKELN	91
5.1	Apparaat leidendepartement	91
5.2	Algemeen	94
5.3	Nu niet in de wet	94
6.	BEDRIJFSVOERINGSPARAGRAAF	95
B.	JAARREKENING	96
7.	VERANTWOORDINGSTATEN	96
8.	SALDIBALANS IXA en IXB	99
9.	Agentschap	118
9.1	Deelnemers Rende Zaken	118
10.	TOPINKOMEN	125
BIJLAGE 1: TOEZICHTRELATIES ZBO's/RWT's		128
BIJLAGE 2: Overzicht niet-financiële informatie over inkoop van adviseurs en tijdelijk personeel (Inhuur externen)		130
BIJLAGE 3: Afgerond evaluatie- en overig onderzoek		131
BIJLAGE 4: Staatsschuldfinanciering volgens de benchmark		133

1. AANDIEDING EN DECHARGEVERLENING

AAN de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal

Hierbij bied ik, mede namens de Staatssecretaris van Financiën, het departementale jaarverslag van het Ministerie van Financiën (Df) over het jaar 2014 aan.

Onder verwijzing naar de artikelen 63 en 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verzocht ik de beide Kamers van de Staten-Generaal de Minister van Financiën decharge te verlenen over het in het jaar 2014 gevoerde financiële beheer.

Ten behoeve van de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening is door de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van artikel 62 van de Comptabiliteitswet 2001 een rapport opgesteld. Dit rapport wordt afgeleverd door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden. Het rapport bevat de bevindingen en het oordeel van de Rekenkamer met betrekking tot:

- a. Het gevoerde financieel beheer en materieel beheer;
- b. De ten behoeve van het beheer bijgehouden administraties;
- c. De financiële informatie in het jaarverslag;
- d. De betrokken saldi-balans;
- e. De toetsaanslechting van de informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering;
- f. De in het jaarverslag opgenomen informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering.

Bij het besluit tot dechargeverlening dienen verder de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken te worden betrokken:

- a. Het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2014;
- b. Het voorstel van de slotwet over 2014 dat met het onderhavige jaarverslag samenhangt;
- c. Het rapport van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot het onderzoek van de centrale administratie van het Rijk's schatplicht en van het financieel jaarverslag van het Rijk;
- d. De verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot de in het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2014 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten van het Rijk over 2014 alsmede met betrekking tot de Saldi-balans van het Rijk over 2014 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in artikel 63, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001).

Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen en voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

De Minister van Financiën,

Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Tweede Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, tweede lid van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, ter behandeling doorgezonden aan de Voorzitter van de Eerste Kamer.

Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, tweede lid van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, doorgezonden aan de Minister van Financiën.

2. LEESWIJZER

Algemeen

Het begrotingshoofdstuk IX (Financiën) omvat het beleidsterrein van het ministerie van Financiën. In het jaarverslag worden de gerealiseerde beleidsdoelen, instrumenten en inzetste middelen ten opzichte van de ontwerpbegroting 2014 verantwoord.

De focus ligt op beleidsmatige hoofdpunten. Waar relevant wordt verwezen naar Kamerstukken. Voor een toelichting op de belastingontvangsten wordt verwezen naar het Financieel Jaarverslag van het Rijk.

De IX-beleidsartikelen (paragrafen 4.1 t/m 4.9) en niet-beleidsartikelen (paragrafen 5.1 t/m 5.3) zijn de volgende:

De beleidsartikelen voor Financiën zijn:

- 4.1 Belastingen
- 4.2 Financiële Markten
- 4.3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector
- 4.4 Internationale Financiële Betrekkingen
- 4.5 Exportkredietverzekeringen en investeringsgaranties
- 4.6 BTW-compensatiefonds
- 4.7 Beheer Materieel Activa

De beleidsartikelen voor Nationale Schuld zijn

- 4.8 Financiering staatschuld
- 4.9 Kasbeheer

De niet-beleidsartikelen zijn:

- 5.1 Approbatie Kredietportefolio
- 5.2 Algemeen
- 5.3 Nominiaal en Onvoorzien.

Opbouw van het jaarverslag

Na het deel Algemeen, aanbieding van het jaarverslag/dechargeverklaring en leeswijzer, paragrafen 1 en 2, volgt de toelichting op het Jaarverslag van het Jaarverslag (paragrafen 3 t/m 6) en de Jaarrekening (paragrafen 7 t/m 10). Tot dat zijn 4 bijlagen opgenomen.

In paragraaf 3 wordt ingegaan op de kredietrisico's/financiële schuldenrisico's, de samenvatting Nationale Schuld en de beleidsprioriteiten uit de beleidsagenda van de ontwerp-begroting IX over 2014. Verder staan nog de overzichten 'realisaties beleidsdoelstellingen' en 'garanties en achterborgstellingen' opgenomen.

Paragraaf 4 bevat de beleidsartikelen, bestaande uit 2 paragrafen:

- De beleidsdoelstelling. In de beleidsmatige (niet-financiële) toelichting wordt, waar relevant, nader ingegaan op de belangrijkste beleidsresultaten en op opmerkelijke verschillen ten opzichte van de ontwerp-begroting;
- Budgettaire gevolgen van beleid en een financiële toelichting, waarin opmerkelijke verschillen tussen ontwerp-begroting en realisatie worden toegelicht. Dit betreft de toelichting op de verantwoordingsstaat uit de jaarrekening;

In paragraaf 5 komen de niet-beleidsartikelen aan bod. Paragraaf 6 is de

bedrijfsvoeringsparagraaf. In de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt verslag gedaan van de opmerkelijke zaken in de bedrijfsvoering, mede gebaseerd op een risico-analyse. De bedrijfsvoeringsparagraaf heeft het karakter van een uitzonderingsrapportage, achter alle onderdelen worden vermeld, ook wanneer zich geen noemenswaardige bevindingen hebben voorgedaan.

De Jaarrekening bestaat uit paragraaf 7 verantwoordingsstaten IXA en IXB, Domeinen Raaronde Zaken (DRZ), paragraaf 8 soliditeits IXA en IXB, paragraaf 9 agentschapdienst DRZ en paragraaf 10 Topinkomen.

Bijlage 1 bevat een overzicht van zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) en rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) waarvoor Financieel beleidsmatig verantwoordelijk is. In

bijlage 2 staat informatie betreffende de externe inhuur. Bijlage 3 bevat afgerond evaluatie- en nvaag onderzoek. Bijlage 4 beschrijft de staatsschuldfinanciering volgens de benchmark.

Het verslag van de Nationale Schuld heeft twee specifieke eigenschappen. De eerste dijersd op is dat de rente-uitgaven en rente-ontvangsten op transactiebasis worden verantwoord. Met de registratie van rente op transactiebasis voor de Nationale Schuld wordt aangesloten bij de Europese voorschriften van het ESR 2010 (Europees Stelsel van Rekeningen). Het ESR 2010 is de Europese methode om onder meer het BNU-saldo en het geharmoniseerde BNP (Bruto Nationaal Product) als grondslag voor de afdracht van de eigen middelen aan de Europese Unie te berekenen. De tweede eigenschap is dat voor beide artikelen wordt verondersteld dat de aangegane financiële verplichtingen gelijk zijn aan de uitgaven."

Het beleidsverslag bevat financiële en niet-financiële gegevens. Deze zijn aan verschillende kwaliteitsnormen onderhevig. Vanwege tussentijdse afrondingen op gehele duizenden, miljoenen of miljarden euro's kan de som der delen afwijken van het totaal in de tabellen.

In de toelichting bij de budgettaire tabel wordt op bondige wijze ingegaan op opmerkelijke verschillen tussen de ontwerpbegroting en de realisatie in het verslagjaar. Hierbij worden de volgende grondredingen aangehouden:

- Uitgaven en niet-belastingontvangsten:
 - > 5% van het bedrag van de ontwerpbegroting en > € 2,5 mln.
- Belastingontvangsten:
 - > 5% van bedrag ontwerpbegroting en > € 25 mln.

Als het beleidsmatig wenselijk is, wordt zo nodig ook beneden deze norm een toelichting gegeven. Verder worden de belangrijke posten in de saldi-balans toeelicht.

Groeparaaf:

Departementen moeten voldoen aan de BIR (Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst). In de bedrijfsvoeringsparagraaf worden eventuele uitzonderingen opgenomen. Naar aanleiding van het WGO d.d. 10 juni 2014 worden van de voltoldde transacties in het kader van de kredietlandencrisis de kosten op alle onderdelen zo precies als mogelijk opgenomen.

A. BELEIDSVERSLAG

Vanaf 2009 zijn initiatieven ontplooid om meer focus aan te brengen in de jaarlijkse verantwoordingstukken en in het Verantwoordingsdebat. Focusonderwerpen voor de verantwoording over 2014 zijn fraude en decentralisatie. Financier is medefinancier van het GP/PP (gemeentef-/provinciefonds) en in die hoedanigheid betrokken bij de budgettaire verhoudingen van het Rijk en de medegeveheden. Op het onderwerp fraude wordt in de bedrijfsvoeringsparagraaf nader ingegaan.

3. BELEIDSPRIORITEITEN

In dit beleidsverslag wordt een overzicht gegeven van de maatregelen die door het ministerie van Financiën zijn genomen bij het bestrijden van de kredietcrisis, de Europese schulden crisis en het bewaken van de stabiliteit op de financiële markten. In het Financieel Jaarverslag van het Rijk (FJR) staan de ontwikkelingen in Hoofdstuk 3. Risicoanalyse en beleid beschreven. Daarnaast wordt in deze paragraaf ingegaan op de voortgang en aanpak van de maatregelen. Tevens wordt ingegaan op de beleidsprioriteiten van de ontwerpbeoordeling van het ministerie van Financiën voor 2014. In paragraaf 3.2 is een tabel met toelichting opgenomen met daarin per beleidsprioriteit informatie over doellooelstelling en prestaties.

3.1 Ontwikkeling, inzet en effectief beheer van instrumenten in het kader van de krediet- en schulden crisis.

Inleiding

Als gevolg van de kredietcrisis en de Europese schulden crisis zijn door de Minister van Financiën maatregelen getroffen om de financiële stabiliteit binnen en buiten Nederland te bewaren. Deze maatregelen zijn verdekt in verschillende beleidsvoorstellen van de Minister van Financiën. In de tabel hieronder wordt het totaalbeeld van de verschillende maatregelen, de huidige financiële consequenties en de vindplaatsen ervan in de jaarverslagen weergegeven. Tevens wordt hierbij ten aanzien van het jaar 2014 ingegaan op de ontwikkelingen en de mate van doellooelbereiking met betrekking tot deze maatregelen.

In aanvulling hierop wordt in het Financieel Jaarverslag van het Rijk een rijksbreed overzicht van de maatregelen opgenomen.

Tabel 1: De budgettaire gevolgen van de kredietcrisis (x C mln.)

	In C mln. ¹	2008-2012 ²	2013	2014	Bron jaar- verslag	Afge- roed
A. Verwerking Fortis/BFS/AA						
1. ABN AMRO Group N.V., BFS Holdings N.V. en ABN Nederland N.V.		27.955	27.955	27.955	Saldibalans	Nee
2. Overbruggingskredieten Fortis		-41.341	0	0	par. 4.8	
3. Aflossingen overbruggingskredieten Fortis		-40.591	0	-200	par. 4.8	
4. Stand overbruggingskredieten Fortis (2-3)		3.730	3.750	3.350	Saldibalans	Nee
5. Kortlooppas overbruggingskredieten Fortis		-1.636	-125	-99	par. 4.8	
6. Dividend ABN AMRO Group		-250	-450	-353	par. 4.3	

¹ Verspreide tussentijdse afrekening op gehele miljoenen euro's kan de som der delen afwijken van het totaal.

² Bij de artikelen 1 en 2 in deze kolom de stand van 2008 t/m 2012 opgenomen. Bij de saldibalansposten de stand uit 1 nu 2012.

7	Dividend AGR	-71	-88	-99	par. 4.3	
8	Dividend en revalorisatie kapitaal RSG	-6	0	0	par. 4.3	
Capital Relief Instrument ABN-ABRO (CRI)						
9	Premieontvangsten uit CRI	-130	0	0	par. 4.3	
10	Staan op openstaande garanties	0	0	0	Saldokalans	Ja
Mandatory Convertible Notes ABN-ABRO (MCN)						
11	Premieontvangsten uit MCN's	-130	0	0	par. 4.3	
Counter Indemnity ABN-ABRO (garantie)						
12	Garantieontvangsten (geïnducteerd)	550	0	-550	par. 4.3	
13	Staan op openstaande garanties (12)	550	550	0	Saldokalans	Ja
14	Premieontvangsten uit garantie	-78	-26	-12	par. 4.3	
A Staatsschuld 2014 (nr. 2+3+5 t/m 9+11+14)		29.109	617	735		
B. Voerovervrij SNS Reaal						
15	Kapitaalinjectie SNS Bank	0	1.500	0	par. 4.3	
16	Staan op geleend kapitaal SNS Bank	0	1.500	1.500	Saldokalans	Nee
17	Kapitaalinjectie SNS Reaal Holding N.V.	0	300	0	par. 4.3	
18	Staan op geleend kapitaal SNS Reaal Holding N.V.	0	300	300	Saldokalans	Nee
19	Overbruggingsgaranties SNS Reaal Holding N.V.	0	1.150	0	par. 4.3	
20	Staan op overbruggingsgaranties SNS Reaal Holding N.V.	0	1.150	1.150	Saldokalans	Nee
21	Rente overbruggingsgaranties	0	-7	-21	par. 4.3	
22	Kapitaalinjectie Propertize	0	500	0	par. 4.3	
23	Staan op geleend kapitaal Propertize	0	500	500	Saldokalans	Nee
24	Garantie Propertize	0	-4.156	-366	par. 4.3	
25	Staan op verstrekte garantie Propertize	0	-4.156	-3.600	Saldokalans	Nee
26	Premieontvangsten garantie Propertize	0	0	-2	par. 4.3	
27	Resolventieffing	0	0	-1.005	par. 4.1	
A Staatsschuld 2014 (nr. 15+17+19+21+22+26+27)		-	3.793	-1.038		
C. Kapitaalverstrekkingsovereenkomst (C 20 mld.)						
28	Verstrekt kapitaal ING	10.000	0	0	par. 4.3	
29	Verstrekt kapitaal Abn-Amro	3.000	0	0	par. 4.3	
30	Verstrekt kapitaal SNS Reaal	750	0	0	par. 4.3	
31	Aflossing ING	-7.750	-750	-1.500	par. 4.3	
32	Aflossing Abn-Amro	-3.000	0	0	par. 4.3	
33	Aflossing SNS Reaal	-135	0	0	par. 4.3	
34	Aflossing aflossingskapitaal SNS Reaal bij nationalisatie ¹	-555	0	0	Saldokalans	Ja
35	Staan op toelend kapitaal ING	2.250	1.500	0	Saldokalans	Ja

¹ In het kader van de nationalisatie van SNS Reaal in februari 2013 zijn de nog in bezit zijnde corporatie 1 securities met een waarde van ca. € 565 mln. gewaardeerd op nul, zie ook Gemeentekrant 12/12/13, 33 552, nr. 2.

36	Goodwill and Capital Acq.	0	0	0	Saldo balans	Ja
37	Stand ultimo and kapitaal SNB Reaal	585	0	0	Saldo balans	Nee
38	Couponrente ING	-718	-31	-90	par. 4.3	
39	Couponrente Abenon	177	0	0	par. 4.3	
40	Couponrente SNB Reaal	35	0	0	par. 4.3	
41	Repurchase fee -ING	-1.698	-344	-660	par. 4.3	
42	Repurchase fee Abenon	-550	0	0	par. 4.3	
43	Repurchase fee SNB Reaal	0	0	0	par. 4.3	
A Staatsschuld 2014 (nr. 28 t/m 33 t/m 40)		717	1.115	3.256		
B Back-up facilities (NRC, FIBU/SB) uitvalkosten		1.38	1.31			
44	Financing fee (write + allowing)	54.134	4.908	7.778	par. 4.3	
45	Management fee	178	16	0	par. 4.3	
46	Indirecte uitgaven	0	19	0	par. 4.3	
47	Portefeuille ontvangers (rente + allowing)	13.325	4.275	4.211	par. 4.3	
48	Garantiefee	330	50	0	par. 4.3	
49	Add-on fee spread fee	-392	-87	0	par. 4.3	
50	Add-on fee	-132	-30	-1	par. 4.3	
51	Verband aan einde fee	-15	-18	-1	par. 4.3	
52	Indirecte ontvanger	0	-379	0	par. 4.3	
Saldo Back-up facilities (nr. 44 t/m nr. 52)		0	0	-1.455		
53	Meerwaardeverplichting aan ING	7.656	2.722	0	Saldo balans	Ja
54	Alt-A portefeuilles	11.140	4.685	0	Saldo balans	Ja
E. Garantieerleningen (€ 200 mld.)						
55	Garantieerlening (peelfactuurord)	50.275	0	0	par. 4.2	
56	Afschrijving van risicovolle verplichting (zonder uitgang)	-23.033	-7.349	-9.893	par. 4.2	
57	Proteconvoegen op basis van garanties bancaire leningen	-1119	-155	-120	par. 4.2	
58	Terugbetaling openstaande fees	5	0	0	par. 4.2	
59	Stand openstaande fees (nr. 55 - 58)	17.234	3.893	0	Saldo balans	Ja
60	Schade uitkeringen	0	0	0	par. 4.2	
F. Stabielheidsmechanisme						
61	Garantieerlening Nieuwland BZB/Bevrijding	2.832	-12	-12	par. 4.4	
62	Stand openstaande garanties (nr. 61)	2.832	2.730	2.778	Saldo balans	Nee
63	Garantieerlening Nieuwland BZB	57.730	-40.542	0	par. 4.4	
64	Stand openstaande garanties (nr. 63)	57.730	-40.540	-40.540	Saldo balans	Nee
65	Deelneming -BNP (Laba)	2	0	0	par. 4.4	
66	Stand deelneming BNP/EPSP (nr. 65)	2	2	2	Saldo balans	Nee
67	Garantieerlening Nieuwland BZB	25.445	0	0	par. 4.4	
68	Stand openstaande garanties (nr. 67)	25.445	25.445	25.445	Saldo balans	Nee
69	Deelneming -BNP	1.825	1.825	965	par. 4.4	
70	Stand deelneming BNP	1.825	3.650	4.575	Saldo balans	Nee
G. Garantie BNP						
71	Garantie BNP	25.620	5.750	0	par. 4.3	

72	Overige openstaande garanties	0	-935	-788	par. 4.3	
72	Stand openstaande garanties (nr. 68)	12.610	18.210	18.210	Solabilisatie	Nee
Δ Staatsschuld 2014 (nr. 37+38+68+63+72)		717	738	37		
H. Ierland						
74	Uitkeringen des oetogerechtsstaats tot Ierland	1.458	0	0	par. 4.2	
75	Uitvoeringskosten Ierland-DGS door DNB	7	0	-6	par. 4.2	
76	Verrekening op Ierlandse DGS	770	721	0	Solabilisatie	Ja
77	Opgekoonde rente op vordering	115	143	139	Solabilisatie	Nee
78	Correctie n.a.w. 'Naam voorrechten overname'	-54	0	0	Solabilisatie	Ja
79	Uitvoeringskosten Ierland (s.) aflossing	-734	-77	-687	par. 4.3	
80	Uitvoeringskosten Ierland (s.) rente	0	0	0	par. 4.3	
I. Griekenland						
81	Lening Griekenland	3.199	0	0	par. 4.4	
82	Vordering Griekenland	3.199	3.199	3.199	Solabilisatie	Nee
83	Overige lening Griekenland (s.) aflossing	0	0	0	par. 4.4	
84	Overige lening Griekenland (s.) rente & servicekosten	-186	-24	-13	par. 4.4	
85	Uitkering rente aan Griekenland	13	135	125	par. 4.4	
Δ Staatsschuld 2014 (nr. 74+75+76+81+82+83+84+85)		3.727	36	511		
Overige gevolgen						
86	Uitvoeringskosten inhuurkosten	66	8	3	par. 4.3	
87	Totus tot vordering uitvoeringskosten inhuurkosten	3	5	0	Solabilisatie	Ja
88	Overige uitvoeringskosten eisen	24,5	3	0	par. 4.3	
Δ Staatsschuld		7.846	-4.497			
Staatsschuld runderstet voor reaktieboekening		3.036	35.887	37.923		
Berekende rente over gemiddelde staatsschuld 2014				<i>April</i>		

Toelichting op mutaties

A. Verwerving Fortis/RFS/AA

¹ Gezamenlijke waarde is gebaseerd op een analyse van DNB, rekening houdend met een uitkeringsschuld van 55%.

² Door de integrale benadering van schuldingen met de wil zeggen: de financieringsbehoefte van de Staat wordt in haartotaal getoet, ongeacht het type van financiering – is het in principe niet mogelijk het totaal aan gerechtigde rente exact uit te splitsen naar 'reger' rente en andere rente. De rente wordt als gevolg van de toename van de staatsschuld door de getroffen maatregelen zijn benodigd door het gemiddelde aantal van de oorspronkelijke en in de totale gemiddelde staatsschuld over 2014 (conform EMU-definitie) te vermenigvuldigen met de totale rente op staatsschuld in 2014. Deze methode is erin te zien dat men kan geven een indicatie van de gemiddelde toekennbare rente. De meerjarensverplichting van de Staat aan RFS wordt niet in deze berekening meegenomen, omdat de rente op deze meerjarensverplichting via de funding fee direct aan ING wordt betaald (zie begrotingshoofdstuk IXB, artikel 3). Tegenvoor deze renten staan ook rentevoorwaarden (de label).

ABN AMRO heeft met Deutsche Bank, de eigenaar van HSBC, een akkoord bereikt om de wederzijdse aansprakelijkheden, die tussen ABN AMRO en HRI waren ontstaan na de afspijzing van HSBC van ABN AMRO, tussen beide partijen te beëindigen. Hiermee is ook de garantie van de Staat aan ABN AMRO van € 930 miljoen beëindigd. ABN AMRO heeft de Staat over de jaren 2010 t/m 2014 in totaal € 116 miljoen aan premie betaald.

ABN AMRO heeft over het boekjaar 2013, € 200 miljoen aan slotdividend en over boekjaar 2014 een interim-dividend van € 125 miljoen uitgekeerd aan de Staat. ASR heeft over het boekjaar 2013, € 99 miljoen aan slotdividend uitgekeerd aan de Staat.

B. Verwerving SNS Reaal en oprichting Propertize

In juni 2014 is de minister van Financiën het verkoopproces gestart om het verzekergedeelte van SNS REAAL N.V., thans Vivat geheten, te verwerven. Met het starten van de verkoop van Vivat heeft de minister voldaan aan de eisen die de Europese Commissie heeft gesteld aan de nationalisatie van SNS REAAL N.V. In 2014 was dit proces nog gaande. Op maandag 16 februari 2015 heeft de minister van Financiën bekend gemaakt dat SNS Reaal en Anbang op zaterdag 14 februari een overeenkomst tot koop van Reaal N.V. hebben getekend, nadat de minister van Financiën heeft ingestemd met deze voorwaardelijke verkoop. In 2015 zullen nog verschillende vervolgstappen worden gezet die moeten uitwijzen of de verkoop daadwerkelijk kan plaatsvinden. Het door de Staat aan SNS Reaal Holding N.V. bij de nationalisatie verstrekte overbruggingskrediet is in 2014 doorgevoerd, omdat SNS Reaal Holding in 2014 niet in staat was om zelfstandig in de financiering te voorzien. De Staat heeft als voeding voor het verstrekte overbruggingskrediet € 21 miljoen aan rente ontvangen.

De Staat garandeert de door SNS Propertize aangehouden schuld. De maximale omvang van deze garantie was inclusief de verschuldigde rente, € 4,16 miljard. De maximale omvang is per jaar einde mei € 866 miljoen afgenomen tot € 3,69 miljard.

Bij de nationalisatie van SNS Reaal N.V. is er van de bancaire sector een bijdrage gevraagd in de vorm van een resolutieheffing. Deze heffing is in 2014 door de Belastingdienst geheven bij alle banken waarop het depositogarantiestelsel in 2014 en op 1 februari 2013 van toepassing was. De grondslag voor deze heffing was het totaal aan gegarandeerde deposito's van deze banken. De peildatum voor het vaststellen van de depositobasis was de datum van de nationalisatie van SNS Reaal N.V., 1 februari 2013. Over deze depositogrondslag is op 3 momenten (31 maart, 31 mei, 31 juli) in 2014 0,075% geheven. Er is in 2014 een opbrengst van in totaal € 1,005 miljard gerealiseerd.

C. Kapitaalverstrekkingsfaciliteit (20 mld.)

In 2008 heeft ING een kapitaalinjectie van de Staat ontvangen van € 10 miljard. Aan het begin van 2014 stond er nog € 1,5 miljard aan hoofdsom en € 750 miljoen aan rente en premies uit. In maart 2014 heeft ING de eerste tranche terugbetaald, van € 1,225 miljard. ING heeft de laatste tranche van € 1,025 miljard die gepland stond voor mei 2015 in november 2014 vervroegd terugbetaald, nadat de Nederlandse Bank en de Europese Centrale Bank daar toestemming voor hadden gegeven. ING heeft de hoofdsom van € 10 miljard terugbetaald, plus premies en rente betaald van € 3,531 miljard. Er is sprake van een bruto rendement, omdat er geen rekening is gehouden met de rentelasten die de Staat heeft gemaakt om de kapitaalinjectie aan ING te kunnen doen.

In het wetgevingsoverleg over het jaerverslag 2012 heeft de minister van Financiën toegezegd om zo precies mogelijk te laten zien wat de kosten zijn geweest op alle onderdelen op het moment dat er een generaliserende opbrengst is. Nu ING de laatste tranche heeft terugbetaald, is het moment daar om ook de kosten van de kapitaalinjectie aan ING, meer specifiek de gemiddeld toerekenbare rentelasten, in kaart te brengen.

De toerekenbare rentelasten voor de Staat komen voor de aan ING verstrekte beursscheut over de gehele looptijd uit op € 30 miljoen. Hierdoor komt het netto resultaat uit op € 10 miljoen positief.

D. Back-up faciliteit ING

In december 2013 heeft een eerste veiling van een deel van de Alt-A portefeuilles plaatsgevonden. Begin 2014 hebben de laatste twee veilingen van de Alt-A portefeuilles plaatsgevonden en is de lening van ING aan de Staat volledig afgelost. Per eind 2014 is het uiteindelijke resultaat op de INBF gelijk aan € 1.455 miljoen (inclusief € 0,4 miljard die was ontvangen van ING ter compensatie van de tekenregele garantiefaciliteit).

E. Garantiefaciliteit bancaire leningen (€ 200 mld.)

In oktober 2008 is de garantieregeling van € 200 miljard voor de uitgifte van middellange schuld papier in het leven geroepen voor banken vanwege een gebrek aan functioneren van de kapitaalmarkt voor middellange termijn financiering. Hierdoor konden financiële instellingen die problemen ondervonden bij het aantrekken van financiering op de kapitaalmarkt een beroep doen op de garantieregeling. De opstelling van het garantiefonds is twee keer uitgesteld, voor het laatst op 1 juli 2010 tot en met 31 december 2010.

Per 1 januari 2011 is de garantieregeling bancaire leningen gesloten en kunnen er geen aanvragen meer worden ingediend. Uiteinde 2013 stond er nog een kleine € 10 miljard aan openstaande leningen uit. De laatste openstaande lening is begin december 2014 afgelost. Hiermee is de garantieregeling definitief afgewikkeld. Over de gehele looptijd, 2008 t/m 2014, hebben er geen schade-uitkeringen plaatsgevonden. De Staat heeft in totaal € 1,375 miljard aan premie ontvangen.

F. Stabiliteitsmechanisme

Sinds de inwerkingtreding van het ESM in oktober 2012, is het ESM het voornaamste noodfonds. Sinds juli 2013 kunnen de tijdelijke noodfondsen, EFSM en EFSF, geen nieuwe leningen meer aanpakken. Het EFSF verstrekt nog wat de reeds toegezegde leningen van Griekenland. Het EFSF en EFSM blijven bestaan totdat de laatste leningen zijn afgelost.

Het ESM heeft in 2014 financiële steun verstrekt aan Cyprus. Portugal heeft in het eerste half jaar van 2014 nog steun ontvangen van het EFSM, EFSF en het IMF en heeft eind mei 2014 het leningenprogramma succesvol verlaten. Griekenland heeft in 2014 financiële steun van het EFSF en het IMF ontvangen. Daarnaast is in december 2014 door de Eurogroep besloten om het EFSF-programma van Griekenland met twee maanden te verlengen tot en met 28 februari 2015, zodat de Griekse regering meer tijd heeft om de nog openstaande maatregelen onder de vijfde voortgangsmisatie af te ronden. Griekenland is ook begonnen met de aflossing van de IMF-leningen van het eerste leningenprogramma van het IMF. Eind december 2014 had Griekenland in totaal circa 9,5 miljard euro afgelost aan IMF-leningen. Spanje en Ierland hebben eind 2013 de leningenprogramma's succesvol verlaten. Zowel Spanje als Ierland hebben in 2014 al een deel van de leningen vervraagd afgelost. Spanje heeft in juli 2014 al 1,6 miljard euro vervraagd afgelost aan het ESM en Ierland heeft in december 2014 al 2 miljard euro vervraagd afgelost aan het IMF.

Onderstaand een overzicht van de stand van de uitgekeerde leningen door het EFSF, EFSM, ESM en het IMF aan Ierland, Portugal, Griekenland, Cyprus en Spanje eind 2014.

⁶ Kamerstukken II 2013/2014, 31 374, nr. 350

Tabel: Overzicht uitgeleende leningen⁷ (x miljard)

Griekenland 1	Totaal	BL-aandeel	Uitgeleend	Nog uit te leenen	Algeheel	Uitstaand
Bilaterale leningen	52,9	3,2	52,9	0	0	52,9
IMF	20,1	nvt	20,1	0	9,5	10,6

Griekenland 2	Totaal	BL-aandeel	Uitgeleend	Nog uit te leenen	Algeheel	Uitstaand
EFRR	241,6	24,6	241,6	1,8	0	241,8
IMF	25,0	nvt	11,7	16,3	0	11,7

Ierland	Totaal	BL-aandeel	Uitgeleend	Nog uit te leenen	Algeheel	Uitstaand
EFRR	27,7	1,9	27,7	0	0	27,7
ERDF	22,5	4,1	22,5	0	0	22,5
IMF	22,5	nvt	22,5	0	9,0	13,5
Bilaterale leningen	4,8	nvt	4,8	0	0	4,8

Portugal	Totaal	BL-aandeel	Uitgeleend	Nog uit te leenen	Algeheel	Uitstaand
EFRR	96,0	9,4	96,0	0	0	96,0
ERDF	54,3	1,2	54,3	0	0	54,3
IMF	28,0	nvt	28,0	0	0	28,0

Spanje	Totaal	BL-aandeel	Uitgeleend	Nog uit te leenen	Algeheel	Uitstaand
ESM	41,4	nvt	41,4	0	1,9	39,5

Cyprus	Totaal	BL-aandeel	Uitgeleend	Nog uit te leenen	Algeheel	Uitstaand
ESM	5,0	nvt	5,7	3,3	0	5,7
IMF	1,0	nvt	0,43	0,57	0	0,43

Zie voor de actuele stand over de uitgeleende transacties ook de website van de Europese Commissie http://ec.europa.eu/economy_finance/external_borrowing/index_en.htm, de website van het IMF <http://www.imf.org/external/country/index.htm>, de website van het EFRR: www.efrr.europa.eu, en de website van het ESM: www.esm.europa.eu.

G. Garantie DNB-winsteldracht

De Staat heeft DNB in 2013 een garantie van maximaal € 5,7 miljard verleend. Het doel van deze garantie was om het buffervermogen van DNB te versterken. In 2014 hebben er geen schadeuitkeringen plaatsgevonden op de door de Staat aan DNB verstrekte garantie. DNB heeft in 2014 € 788 miljoen aan crisisgerelateerde inkomsten uit hoofde van Europese steunoperaties als winst aan de Staat uitgekeerd.

⁷ De hoogte van het verwachte totaal aan uitgeleende leningen van het IMF kan door wisselkoersverschillen variëren.

H. Osland

In 2008/2009 heeft De Nederlandsche Bank na het faillissement van Landabank een bedrag uitgekeerd van € 1,6 miljard aan de depositohouders. Hiervan namen de Nederlandse banken € 208 miljoen voor hun rekening en de Nederlandse Staat € 1,4 miljard. De resterende vordering is verkocht en voorziet in een opbrengst voor de Nederlandse Staat van circa € 623 miljoen in 2014. Door de verkoop van de hoofdsom bestaat het bedrag op de balans alleen uit de opgebouwde rente van € 138,7 miljoen.

I. Griekenland

PM

3.2 Samenvatting Nationale Schuld

De Nationale Schuld was aan het eind van 2014 gelijk aan € 379 mld. De rentekosten voor de financiering van de schuld zijn uitgekomen op € 8,6 mld. Dit is € 0,5 mld. lager dan geraamd. De belangrijkste oorzaak hiervoor is dat de Staat op de uitgegeven leningen lagere (nieuwe) interest betaald dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

In het cijfer voor de nationale schuld is de vordering die de Nederlandse Staat heeft op ABN AMRO niet megeteld. Deze vordering bedraagt eind 2014 nog € 3,6 mld. In de rentekosten op artikel 11 zijn de rente-ontvangsten van ABN AMRO wel megeteld. Zonder deze rente-ontvangsten zouden de rentekosten uit zijn gekomen op € 3,7 mld.

Er is sprake van een schuldverhouding tussen de Staat en de deelnemende instellingen doordat publieke instellingen deelnemen aan schatkistbankieren. Deze vorderingen van deelnemers op de Staat (op rekening-courantkredieten en deposito's) en vorderingen van de Staat op de deelnemers (bij leningen) tellen mee in de schuldverhouding. De interne schuldverhouding is € 24,6 mld. negatief per ultimo 2014. Dit houdt dus in dat de Staat per saldo een vordering heeft op de deelnemers aan het schatkistbankieren. Deze netto vordering wordt veroorzaakt doordat er leningen zijn verstrekt aan de deelnemers van schatkistbankieren (€ 11,5 mld.) en doordat het saldo van alle rekeningen-courant en deposito's van de deelnemers samen ook negatief is (€ 15,2 mld. negatief). Tegenover deze leningen en roodstand staat een vordering van de deelnemers op de Staat vanwege de bij de schatkist oekalde deposito's van € 3,1 mld. positief. De roodstand op de rekeningen-courant komt voornamelijk doordat de sociale fondsen ultimo 2014 gezamenlijk € 27,0 mld. rood stonden op hun rekeningen-courant bij de schatkist. De interne schuldverhouding is veel lager uitgevallen dan oorspronkelijk (in september 2013) werd begroot. Dit komt enerzijds doordat decentrale overheden per eind 2013 zijn gaan meedelen aan schatkistbankieren, en zij eind 2014 € 7 mld in de schatkist aanmelden en anderzijds doordat het tekort van de sociale fondsen lager is uitgevallen dan eerder werd geraamd.

Vanwege bovenstaande (negatieve) interne schuldverhouding zijn de rentekosten interne schuldverhouding (artikel 12) € 0,3 mld. negatief. De deelnemers aan het schatkistbankieren betalen dus netto meer rente aan de Staat (op leningen en rekening-courantkredieten) dan dat zij van de Staat ontvangen (op rekening-courantkredieten en deposito's).

Tabel 1: Rentecijfers ontvoerbegroting en realisaties 2014 (in mld. euro's)

	Realisatie	Vastgestelde begroting	verschil
EMU-schuld	april	466	PM
Nationale schuld *	379	394	-15
Schuldverhouding met ABN AMRO	-3,6	-3,6	0
Interne schuldverhouding (artikel 12)	-24,6	-25,9	11,3
Rentekosten staatschuld (artikel 11)	8,6	9,1	-0,5
Rentebaten schuldverhouding ABN AMRO	0,1	0,1	0,0
Rentekosten staatschuld	0,7	0,2	-0,5
Rentekosten interne schuldverhoudingen (artikel 12)	-0,3	-0,4	0,1
Rentekosten Totaal	8,4	8,7	-0,3

* Inclusief cash collateral (ontvangen onderhand vanwege afgesloten swaps)

Opbouw en dekking financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte bedroeg in 2014 € 94,6 mld. De financieringsbehoefte bestaat voornamelijk uit de leningen die moesten worden afgelost. Deze aflossingen bestaan uit de obligaties die aflopen en uit de omvang van de geldmarkt eind 2013. Leningen op de geldmarkt lopen per definitie korter dan een jaar en moeten dus allen af worden afgelost

in het volgende jaar. Daarnaast moet het tekort van het Rijk worden gefinancierd. Dit tekort was in 2014 € 11,6 mrd.

De financieringsbehoefte is gedekt met de uitgifte van nieuwe langlopende leningen op de kapitaalmarkt en nieuwe kortlopende leningen op de geldmarkt. Er zijn in 2014 echter minder nieuwe kortlopende leningen uitgegeven dan er zijn afgerond. De omvang van de geldmarkt is daardoor eind 2014 € 9,7 mrd lager dan eind 2013. Daarnaast kon een deel van de financieringsbehoefte gedekt worden doordat het cash collateral in 2014 met € 10,4 mrd is gestegen van € 10,5 mrd naar € 20,9 mrd. Cash collateral is onderpand in de vorm van kasgeld dat banken bij de Staat plaatsen in verband met swapcontracten. Cash collateral is daarmee een vorm van financiering voor de Staat. De omvang van het onderpand is afhankelijk van de marktw waarde van de swaps. Doordat de marktw waarde van de swapcontracten in 2014 flink steeg is ook het gesorteerd onderpand toegenomen. Hierdoor hoefde er dus minder op de geldmarkt te worden gecont.

Tabel 2. Opbouw en dekking van de financieringsbehoefte van het Rijk in 2014, inclusief de geldmarkt (in mld. van u's)¹

	Realisatie
Financieringsbehoefte:	
Aflossingen kapitaalmarkt	41,5
Geldmarkt uit mo 2013	30,9
Cash collateral uit mo 2013	10,5
Kasgeld Rijk 2014	11,6
Totaal	94,0
Dekking door:	
Kapitaalmarktuitgifte	52,5
Geldmarkt uit mo 2014	21,2
Cash collateral uit mo 2014	20,9
Totaal	94,6

¹ In tegenstelling tot de overige tabellen van de statische balans is dit tabel afgerond op kasbasis meergegeven.

3.3 Verantwoording beleidsprioriteiten

In de ontwerpbegroting DGB 2014 zijn de beleidsprioriteiten van het kabinet op het terrein van het ministerie van Financiën voor 2014 gepresenteerd. In deze paragraaf is een tabel met toelichting opgenomen met daarin de prestaties die in 2014 zijn behaald.

Tabel beleidsprioriteiten

Beleidsprioriteit DGB	Hoofdbeleidsstelling	Prestaties in 2014	Hoofdbeleidsstelling behaald
1 Houdbare financiering van beleidsprioriteiten	Het terugdringen van het overheidsoverschot en de overheidsschuld. Handhaven van de begrotingsregels.	MM begin april invullen	
2 Herstellen en bewaken stabiliteit eurozone	Fert tijdfijde eurozon aan een financieel gezond en welvarend Europa en een evenwichtige internationale financieel-economische ontwikkeling.	Made (ankor) de (met van Nederland zijn de van de aangestichte regels ten aanzien van het BGP nagelief. De Minister van Financiën heeft bijgedragen aan het beheer van stabilisatiemechanismen zoals het EFSF en het ESM ten behoeve van het herstel van de financiële stabiliteit.	JA
3 Sober en effectieve EU-begroting	Uitvoering van de herformde EU begroting volgens de gemaakte afspraken.	De Europese begroting is zoals volgens afspraken uitgevoerd; de naleefing op basis van de bov- en bnf grondslagen was in omvang onverminderd.	Grotendeels
4 Robuuste financiële sector	Solide, transparante, integere en dienstbare financiële sector met voldoende concurrentie die de klant centraal stelt en geen risico vormt voor de stabiliteit van de overheidfinancien of de reële economie.	De oprichting van een Europese bankenunie is afgerond	Grotendeels
5 Financieel beheer interventies financiële sector	Substantiële reductie van de belastingen in de financiële sector waarbij gestreefd wordt naar het volledig terug verdienen van de publieke inkomsten.	Gestart is met het opstellen van een afgevoerd, zakelijk overeenkomende wet uit ASR, ABN AMRO en SNS REAAL en met een ondernemingsstrategie die deze wett mogelijk moet maken.	n.v.t.
6 Effectief financieel beheer en toezicht in de semipublieke sector	Het verbeteren van het financieel beheer, verantwoording en toezicht bij instellingen met een publiek belang.	Onder het coördinatie van het ministerie van Financiën hebben de volministers voor hun sectoren analyses gemaakt over de	Grotendeels

			toepassing van het normenkader financieel beheer, verantwoording en toezicht. Jaar waar dit nog niet het geval is zal de analyse nog dit jaar algevend worden.	
7	Exportkredietverzekering en financiering	In samenwerking met Luitbo ten exportweertmarkt bekeken in welke mate exportfinanciering verder kan worden ontwikkeld.	Verdere ontwikkeling van de Exportkredietverzekering (EFK), verhogingen binnen het bestaande instrumentarium en een meer laagdrempelige benadering voor mkb's.	Ja
8	Fiscale voornemens	Jaar aan meer activerend belastingstelsel dat minder complex en beter uitvoerbaar is.	Er is uitvoering gegeven aan de resterende fiscale maatregelen van het regeerakkoord, de Begrotingsafspraken 2014 en de maatregelen uit de structuurnotitie in 2014 zijn uitvoerig uitgevoerd. Daarnaast is gewerkt aan grootschalige trajecten, zoals de diversificatie en hebben de nationale en Europese discussies over het vestigingsklimaat een gezamenlijk karakter.	Grotendeels
9	Handhaving Belastingdienst	De Belastingdienst beoogt met zijn toezicht de mate waarin bedrijven en bedrijven vrijwillig hun verplichtingen nakomen (compliance) maximaal te verbeteren.	ja	ja

Toelichting beleidsprioriteiten IX

1. Houdbare financiering van beleidsprioriteiten

Beleidsmatige conclusie

2. Herstellen en bewaken stabiliteit eurozone

In 2014 is het herstellen en bewaken van de financiële stabiliteit van de eurozone een belangrijk aandachtspunt gebleven. De Europese schuldencrisis heeft aanleiding gegeven tot versterking en uitbreiding van afspraken omtrent economische beleidscoördinatie (o.a. door middel van een nieuw begrotingsverdrag tussen lidstaten van de EU). In 2014 had de naleving van de aangescherpte regels ten aanzien van het Stabiliteits- en Groei-pact een belangrijke rol op de politieke agenda. Alle lidstaten met een deadline in 2013 of 2014 in hun buitensporigheidsprocedure hebben voldaan aan de gestelde vereisten en zijn daarmee in 2014 ontdagen uit de buitensporigheidsprocedure (met uitzondering van

Malta). De versterkte Europese begrotingsregels leveren daarmee concrete resultaten op. Ook Nederland is in 2014 ontslagen uit de buitensporigtekortprocedure. Een van de prioriteiten van het kabinet is het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Het ontslag uit de buitensporigtekortprocedure laat zien dat Nederland op dit terrein een belangrijke stap heeft gezet.

Als sluitstuk van versterkte economische beleidscoördinatie in de Eurozone verstrekt het ESM, onder strikte beleidscondities en waar mogelijk in samenwerking met het IMF, financiële steun aan landen in nood. Sinds juli 2013 kunnen het ESM en EFSF geen nieuwe leningen meer aangaan, het EFSF en EFSM blijven bestaan totdat de laatste leningen zijn afgelost. Het ESM is nu het voornaamste noodfonds.

Het ESM heeft in 2014 financiële steun verstrekt aan Cyprus. Portugal heeft in het eerste half jaar van 2014 nog steun ontvangen van het EFSM, EFSF en het IMF en heeft eind mei 2014 het leningsprogramma succesvol verlaten. Griekenland heeft in 2014 financiële steun van het EFSF en het IMF ontvangen. Griekenland, PM, Spanje en Ierland hebben eind 2013 de leningsprogramma's succesvol verlaten. Twaalf Spanje als Ierland hebben in 2014 al een deel van de leningen vervroegd afgelost. Spanje heeft in juli 2014 al 1,6 miljard euro vervroegd afgelost aan het ESM en Ierland heeft in december 2014 al 5 miljard euro vervroegd afgelost aan het IMF. Op 8 december 2014 heeft de Raad van gouverneurs van het ESM ingestemd met de uitwerking van het ESM-instrument voor directe herkapitalisatie van banken. Hiermee is het instrument operationeel geworden.

Tot slot stond het jaar 2014 voor de Eurogroep ook in het teken van de voorbereiding voor de toetreding van Litouwen als negentiende lid van de Eurozone dat per 1 januari 2015 de Euro succesvol invoerde als munteenheid.

Beleidsmatige conclusie

Mede dankzij de inzet van Nederland zijn de van de aangescherpte regels ten aanzien van het SGP nagelate. Alle lidstaten met een deadline in 2013 of 2014 in hun buitensporigtekortprocedure hebben voldaan aan de gestelde vereisten en zijn in 2014 ontslagen (met uitzondering van Malta).

De Minister van Financiën draagt bij aan het beheer van stabilisatiemechanismen zoals het EFSF en het ESM ten behoeve van het bewaken van de financiële stabiliteit. Het ESM en het EFSF hebben in 2014, onder strikte beleidscondities, in samenwerking met het IMF, financiële steun verstrekt aan Cyprus, Portugal en Griekenland.

3. Sober en efficiënte EU-begroting

Het begrotingsjaar 2014 was het eerste jaar van het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Unie. Dit MFK is in vergelijking met het vorige MFK versoberd – het uitgavenplafond is 4 procent reëel gedaald ten opzichte van het plafond uit het vorige MFK – en gemoderiseerd – meer budget voor onder andere onderwijs, onderzoek en innovatie. De Minister van Financiën heeft zich in 2014 ingezet voor behoud van deze uitgangspunten in de jaarbegroting van de Europese Unie in voor 2014. Van de acht aanvullende begrotingen die Europese Commissie in 2014 heeft gepresenteerd, paste alleen de derde aanvullende begroting niet binnen deze standpunten. Nederland heeft samen met gelijkgestemden in de Raad gepleit voor een andere invulling van deze aanvullende begroting, hetgeen wel heeft geleid tot wijziging van deze aanvullende begroting, maar niet in voldoende mate. De Europese Commissie heeft eind oktober de naheffing op basis van de grondslagen voor het ERI en de btw gepresenteerd. De naheffing resulteerde in een brute nabetaling van Nederland aan de Europese Unie, met een omvang van 1,1 miljard euro. Netto bedraagt de naheffing circa 650 miljoen euro omdat Nederland in 2015 een terugkorting van circa 450 miljoen zal ontvangen. In verband hiermee heeft de Minister van Financiën in Europees verband gepleit voor meer

transparantie in en harmonisatie van het begrotingsproces en de berekeningwijze van de grondslagen voor de nationale bijdrachten aan de Europese Unie; de Europese Commissie verkent de mogelijkheden hiervoor.

Beleidsmatige conclusie

De doelstelling is grotendeels gerealiseerd. Mede dankzij de inzet van Nederland, is de begroting voor 2014 uitgevoerd binnen de grenzen van het nieuwe MFK.

4. Robuuste financiële sector

In 2014 zijn zowel op nationaal als Europees niveau verdere stappen gezet om te komen tot een robuuster financieel stelsel. Een belangrijk moment werd gemarkeerd door de afdrijving van het Europees bankentoesicht (*Single Supervisory Mechanism, SSM*) op 4 november 2014. Hiermee is een start gemaakt met de effectieve inwerkingtreding van de Europese bankenunie.

Met de Europese bankenunie wordt de negatieve wisselwerking tussen slecht presterende banken en overheden beperkt. Een andere belangrijke doelstelling van de Europese bankenunie is het minimaliseren van de kosten van bankfaillissementen en te voorkomen dat nog langer een beroep moet worden gedaan op publieke middelen. De Europese bankenunie zal hiermee een bijdrage leveren aan het herstel van het vertrouwen in de Europese bankensector en de financiële markten, en is daarmee een voorwaarde voor het economisch herstel in het eurogebied.

De Europese bankenunie beruist op drie pijlers. Het eerdergenoemde SSM vormt de eerste pijler. Met de start van het SSM heeft één toezichthouder, de ECB, de verantwoordelijkheid van het (directe) prudentiële toezicht op de grootste banken in de Europese bankenunie overgenomen van de nationale toezichthouders en zal zij dit, wat betreft Nederland, in de dagelijkse praktijk samen met DNB uitvoeren.⁵ DNB is binnen het SSM-kader primair verantwoordelijk voor het (directe) prudentiële toezicht op alle andere financiële ondernemingen, waaronder de kleine en middelgrote banken. Het SSM moet zorgen voor coherente en doeltreffende toepassing en uitvoering van Uniebeleiden, wet- en regelgeving op het gebied van bankentoezicht. Daarnaast zal het toezichthouderschap moeten leiden tot een zo hoogwaardig mogelijk toezicht op de banken in alle betrokken lidstaten. Het uiteindelijke doel van het SSM is het bijdragen aan de soliditeit en veiligheid van kredietinstellingen en de stabiliteit van het financiële stelsel in de Europese Unie en in de lidstaten.

In de aanloop naar de start van het Europese bankentoezicht heeft de Europese Centrale Bank (ECB) gedurende 2014 de bankenbalansen van de grote, systeemrelevante banken in de eurozone doorgelicht (de zogenaamde *Comprehensive Assessment, "CA"*). Op deze manier heeft de ECB goed en vergelijkbaar zicht gekregen op de kwaliteit en scholbestandheid van de balansen van deze banken. De ECB heeft daarbij de boekwaarde van de activa van banken gecontroleerd (*Asset Quality Review*) en deze in samenwerking met de European Banking Authority (EBA) aan stresstesten onderworpen. Voor de Nederlandse banken geldt dat zij goed uit deze test zijn gekomen; ze zijn goed gekapitaaliseerd en kunnen hun hoofd bieden aan sterk toegenomende commerciële ontwikkelingen.⁶ De resultaten van de CA hebben aangegeven dat de Europese bankensector voor het overgrote deel voldoende gekapitaaliseerd is. De banken die de test niet gehaald hebben, versterken momenteel hun balansen.

In 2014 zijn ook de afspraken over de tweede pijler onder de bankenunie afgerond. Op 15 juli 2014 is namelijk de verordening inzake het gemeenschappelijk

⁵ Het gaat dan om het (directe) prudentiële toezicht op de volgende banken: ING Bank, Rabobank, ABN-Amro Bank, SNS Bank, Nederlandse Waterschapsbank, BNP Bank en Royal Bank of Scotland N.V.

⁶ Brief van d.d. 18 oktober 2014, betreffende de 'Resultaten Comprehensive Assessment'.

afwikkelingsmechanisme (*Single Resolution Mechanism, SRM*) vastgesteld. De verordening regelt de (momentele en/of) afwikkeling van banken in de Europese bankenunie op basis van een geharmoniseerd Europees kader (zie hieronder). Hiervoor wordt een Europees afwikkelingsautoriteit (*Single Resolution Board, SRB*) en een door de banken gefinancierd Europees afwikkelingsfonds (*Single Resolution Fund, SRF*) opgericht. De Europese afwikkelingsautoriteit neemt beslissingen over de afwikkeling van banken in de publieken en streeft naar oplossingen waarbij de verliezen zo veel mogelijk neerslaan bij de aandeelhouders en crediteuren van banken in plaats van het resolutiefonds en de belastingbetaler. Hiervoor is in de SRM-verordening het instrument van *hair-cut* geïntroduceerd. Dit-in omvat het principe dat - na de afboeking van het eigen vermogen - in beginsel alle ongedekte crediteuren van een bank kunnen worden gedwongen om mee te betalen aan de afwikkeling van de bank door afschrijving van hun vordering. Jan mel Juur (juridischelijke) conversie ervan in artikelen. Het SRM zal gefaseerd in werking treden. Vanaf 1 januari 2015 is de SRB operationeel en is zij verantwoordelijk voor het opstellen van afwikkelingsplannen. Vanaf 1 januari 2016 zal de SRB ook verantwoordelijk zijn voor de afwikkeling van banken die onder direct ECB toezicht staan en op hetzelfde moment zal ook het SRF van start gaan.

De derde pijler onder de Europese bankenunie wordt gevormd door een Europees geharmoniseerde set van regels: het *single rulebook*. Voor een goed functionerende Europese bankenunie is het zeer belangrijk dat voor alle banken dezelfde regels gelden. In 2014 zijn grote stappen gezet in de verdere totaalconformering van dit *single rulebook*. Zo is op 1 augustus 2014 de implementatiebepaling richtlijn en verordening kapitaalvereisten in werking getreden (CRD IV/CRR). Hierin worden onder andere strengere eisen aan het kapitaal van banken (en beleggingsondernemingen) gesteld en worden maatregelen geïntroduceerd ter versterking van het toezicht. De richtlijn en de verordening beogen daarmee te komen tot een versterking van de financiële soliditeit, stabiliteit en weerbaarheid van banken en beleggingsondernemingen. Vooruitlopend op toekomstige Europese discussies over de zogenaamde *leverage ratio* is in 2014 besloten dat de Nederlandse systeembanken een *leverage ratio* van minimaal 4% dienen te streven per 2018. CRD-IV voorziet in het maken van Europese afspraken over de *leverage ratio* uitdrukkelijk in 2017, met als uitgangspunt de introductie van een bindende en geharmoniseerde Europese *leverage ratio* als in 2018. De inzet van het kabinet zal ook hier zijn dat de *leverage ratio* minimaal 4% dient te bedragen voor ten minste alle systeemrelevante Europese banken. Daarnaast is op 16 april 2014 de herziening van de richtlijn voor depositogarantiestelsels (*Deposit Guarantee Schemes Directive, DGSD*) vastgesteld. Met de DGSD zal de regelgeving voor nationale depositogarantiestelsels verder worden geharmoniseerd. Daarnaast is op 15 mei 2014 de richtlijn voor herstel- en afwikkeling van banken (*Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD*) vastgesteld. De BRRD introduceert een effectief Europees kader en instrumenten voor herstel en afwikkeling op effectief op te lossen en om, indien nodig, de afwikkeling van banken ordelijk te laten verlopen.

Beleidsmatige conclusie
HM

5. Financieel beheer interventies financiële sector

Het beleid is gericht op een afwogen, zakelijk verantwoorde exit uit ASR, ABN AMRO en SNS REAAL en op de ondernemingsstrategie die deze exit mogelijk moet maken. De stichting NL Financial Investments (NLFI) heeft de Minister van Financiën geadviseerd over de te volgen exitstrategie voor ABN AMRO en ASR. In dit advies is aan de orde gekomen wat de mogelijkheden zijn voor een exit. De minister van Financiën heeft op basis van de advies de Kamer zijn toedrachtplan met betrekking tot de financiële instellingen toegelicht (ABN AMRO, ASR en ook SNS REAAL). Met betrekking tot ABN

AMRO is aan de Kamer gemeld dat na de Asset Quality Reviews een besluit tot daadwerkelijke verkoop zal worden genomen. In het najaar van 2015 zal de minister de Kamer hierover informeren. Op 5 juni 2014 heeft het kabinet in een brief aan de Kamer de verkoopplannen voor ASR, Nederland N.V. en SNS-REAA N.V. (thans Viva!) gepresenteerd. Vervolgens is, zoals in de brief was aangekondigd, REAA N.V. gestart met het verkoopproces, waaraan ook ASR mecht deelnemen. In 2014 was dit proces nu gaande en besluitvorming over een uiteindelijke transactie zal plaatsvinden in 2015. Omdat de uitkomst van het verkoopproces van REAA nog onbekend is, zal de Kamer in de loop van 2015 worden geïnformeerd inzake de verkoop van SNS Bank. Voor alle financiële instellingen geldt dat de minister de Kamer vooraf zal informeren, voordat onomkeerbare stappen worden gezet. Voor de IABF (Illiquid Asset Backed Facility, de hypotheekportefeuille van ING) geldt dat deze in 2014 is afgebouwd.

Belofdematige conclusie
RM

6. Effectief financieel beheer en toezicht in de semipublieke sector

Afgelopen jaar heeft het kabinet gewerkt aan de implementatie van het gemeenschappelijk normenkader voor financieel beheer, verantwoording en interne toezicht. Onder coördinatie van het ministerie van Financiën hebben de vakministeries voor hun sectoren analyses gemaakt over voor welke semipublieke instellingen het normenkader van toepassing is, op welke manier het normenkader verankerd wordt, wanneer de verankering plaatsvindt en hoe het toezicht daarop uitgeoefend zal worden. In een aantal sectoren vindt over de invoering van het normenkader nog afstemming plaats met de sector. Ook is er bij een aantal sectoren sprake van mogelijk nieuwe inrichting ervan. In de gevallen zal de analyse nog dit jaar afgerond worden. Ter ondersteuning van de implementatie van het normenkader heeft het ministerie van Financiën een handreiking financieel beheer opgesteld. In het kader van de versterking van extern financieel toezicht wordt door het ministerie van Financiën een trainingsprogramma georganiseerd. In 2015 vindt hiermee een pilot plaats.

Belofdematige conclusie

De doelstelling is grotendeels gerealiseerd. Onder de coördinatie van de Minister van Financiën hebben de desbetreffende ministers een analyse gemaakt over hoe het normenkader financieel beheer bij de ressorterende sectoren en instellingen geïmplementeerd en gehandhaafd zal worden. Deze analyse zal dit jaar volledig worden afgerond. Daarnaast zijn er acties uitgezet om het extern financieel toezicht te versterken.

2. Exportkredietverzekering en financiering

In de beleidsagenda van 2014 is aangekondigd dat er in samenwerking met banken en de exportsector bekeken wordt in welke mate exportfinanciering verder ontwikkeld kan worden. Nederland beperkt zich primair tot het verzekeren en garanderen en laat, om marktverstoring te voorkomen, het daadwerkelijk financieren zoveel mogelijk over aan marktpartijen. Om het Nederlandse exportierende ondernemingen minder afhankelijk te maken van de mogelijkheden van banken en om het land sneller met overheden die wel publieke financiering aanbieden is de Exportkredietgarantie (EKG) ontwikkeld. Deze is eind 2014 ingeheid in het reguliere instrumentarium. De EKG bevordert directe investeringen van institutionele beleggers (verzekeraars, banken en pensioenfondsen) in exportkrediet ter financiering van Nederlandse export. Ook zijn er in 2014 nieuwe mogelijkheden gecreëerd binnen de EKG. Zo is via de EKG de Duitse Pfandbriefmarkt ontloten voor Nederlandse exporttransacties. Voordat deze Pfandbriefmarkt zo goed doorontwikkeld is en goed functioneert, heeft deze aansluiting ervoor gezorgd dat EKG ook voor kleine (MKB) transacties kan worden banut. Hierdoor wordt coherent geprijde financiering nog

breder beschikbaar. Dat is goed voor de concurrentiepositie van Nederlandse kapitaalgeïnteresseerde exporteurs.

De EKG richt zich op de nalfinanciering van exporteurs. Er zijn op een breder terrein dan alleen nalfinanciering verbeteringen doorgevoerd binnen de bestaande instrumenten. Die in het oog springende voorbeelden zijn de honderd procent directe garanties op wisselfinanciering, de zelfstandigheid van de contra-garantie en de meer flexibele toepassing van de zelfstandige werkkapitaaldekking. De honderd procent garantie op wissels maakt het mogelijk dat er meer kapitaal beschikbaar komt van investeerders die direct willen investeren in wisselfinanciering. De zelfstandige contra-garantie zorgt voor meer liquiditeit voor Nederlandse bedrijven en de zelfstandige werkkapitaaldekking zorgt ervoor dat exporteurs beter in hun behoefte voor werkkapitaal kunnen worden voorzien. Tot slot zijn er ook buiten de productiesector stappen ondernomen om de exportlandovereenkomstfaciliteit voor kleinere bedrijven toegankelijk te maken. Zo is de aanvraagprocedure voor mkb-ers aanzienlijk versimpeld en is ook op de website aandacht besteed aan de specifieke behoeftes van het mkb.

Beleidsmatige conclusie

De aanpassingen zorgen ervoor dat er beter wordt aangesloten bij de ontwikkelingen in de markt en de behoeftes van Nederlandse exporteurs.

8. Fiscale voornemens

In 2014 is sprake geweest van een ambitieuze fiscale agenda. De fiscale wetsvoorstellen die een centrale rol hebben gespeeld zijn het wetsvoorstel modernisering Vpb-plicht overheidsfondseminingen, het wetsvoorstel Beschikking Geen Loon en natuurlijk het wetsvoorstel Belastingplan 2015 (waarin onder meer de resterende maatregelen uit het regeerakkoord en de Beëindigingsafspraken 2014 zijn opgenomen). Verder zijn er verschillende beleidsbeleidstrajectorieën geweest, zoals de discussies rondom het al dan niet invoeren van de huishoudentoeslag, het onderzoek ter voorbereiding van Autobrief II en het wetsvoorstel Modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsfondseminingen. De internationale fiscale agenda heeft onder meer in het teken gestaan van het opnemen van anti-misbruikbepalingen in belastingverdragen met ontwikkelingslanden en de nationale en internationale discussies rondom het fiscale vestigingsklimaat. Tot slot heeft de in 2014 aangekomen staatssecretaris van Financiën met de brieven 'Brede agenda Belastingdienst' en 'Keuzes voor een beter belastingsysteem' een duidelijke fiscale koers gegeven.

Beleidsmatige conclusie

De fiscale voornemens in de beleidsagenda van 2014 zijn deels gerealiseerd. Een aantal fiscale trajecten waarvan in beginjaar 2014 beleidsstukken of wetgeving zou verschijnen, zijn uitgesteld of in zijn geheel stopgezet. Dit betreft bijvoorbeeld het uitstellen van de herziening van de fiscale regeling voor aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten en het definitief niet invoeren van de huishoudentoeslag. Het kabinet heeft in 2014 gestreefd naar complexiteitsreductie (en blijft dit doen) en dit heeft onder meer geleefd in een wetsvoorstel belastingplan 2015, dat bewust beperkt van omvang was met het oog op de Besluitingsplan om meer mogelijk maatregelen bevat die bijdragen aan de voorgenomen complexiteitsreductie. Verder heeft het kabinet actief de plannen voor een e-herziening opgepakt.

9. Handhaving Belastingdienst

Intensivering toezicht

Het kabinet heeft op regeerakkoord voor 2014 een extra bedrag van € 169 miljoen aan de Belastingdienst beschikbaar gesteld voor het intensiveren van toezicht. De maatregelen hebben betrekking op het beoordelen van meer aangefen, het doen van meer toezichtonderzoeken en een aanscherping van administratieve controles voor de

omzetbelasting. De meeropbrengsten over 2014 van deze intensiveringen werden geschat op € 533 miljoen. De realisatie in 2014 bedroeg ten minste € ... miljoen. Het verschil tussen raming en realisatie wordt met name veroorzaakt doordat aangebrachte correcties in de BTW niet-winst ná 31 december 2014 zullen worden ontvangen.

Invulling taakstellingen

De Belastingdienst heeft zijn deel bijgedragen aan de realisatie van de rijksbrede taakstellingen. Zoals met de Tweede Kamer afgesproken¹⁰ worden de taakstellingen vanuit Ruitje 1 (en voorgaande kabinetten) en Ruitje 1 – oplopend tot ruim € 540 miljoen vanaf 2013 – langzaam twee sporen ingevuld. Spoor 1 betreft efficiency/versobering waarmee € 366 miljoen wordt ingevuld. Spoor 2 betreft aanpassing van (fiscale) wetgeving die leidt tot vereenvoudiging in de uitvoering of taakvermindering bij de Belastingdienst. Spoor 2 draagt € 183 miljoen bij aan de invulling. De afgesproken efficiency en versobering is met name ingevuld en belegd met maatregelen op het terrein van staffoverhead, procesverbeteringen en versoberingen op het gebied van huisvesting. Ten aanzien van Spoor 2 is inmiddels ook een belangrijk deel van de afgesproken besparingen gerealiseerd (€127 miljoen). Wat betreft de besparingen vanuit vereenvoudiging van wet- en regelgeving waren deze in 2014 onvoldoende om het deel van de taakstelling dat we daarmee invullen (spoor 2), te realiseren. Het betreft € 35 mln. en is binnen de begroting van Financien opgevangen.

Fraudebestrijding

Het uitgangspunt van de Belastingdienst bij de bestrijding van systematische fraudes is het opwerpen van barrières binnen en buiten de Belastingdienst. Systematische fraude moet zoveel mogelijk in aard en omvang worden voorkomen, zo vroeg mogelijk worden gedetecteerd en zo effectief mogelijk worden bestreden. Dit betekent dat de fraudebestrijding zich niet alleen meer richt op de achterkant van een proces, wanneer het al te laat is uitgewerkt, maar zich steeds meer richt op de voorkant: bij de aanpak van de aangifte. Dit betekent dat de fraudebestrijding ook anders vormgegeven wordt. Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van data-analyse. Maar ook betekent het dat steeds meer moet worden samengewerkt met andere overheidsorganisaties.

Dit jaar is gezamenlijk met het vervaardigen van een fraudeprofiel voor inkomensheffing en is een model voor algemene risicoprofieling van burgers ontwikkeld. Zo is een analysetool ontwikkeld die de handelsregistergegevens veel beeldender presenteert. Op deze wijze is van de verschillende veldbeheersers een completer beeld gecreëerd van hun organisatie en in welk deel van het land die zich bevindt. Dit is met name van belang om mogelijke fraudes met de omzetbelasting en loonheffingen te kunnen detecteren. Wordt dit gedetecteerd dan worden de betreffende OB- en/of loonheffingsnummers inactief gemaakt.

Ten slotte wordt onderzocht hoe omzetbelastingfraude, en dan met name consumptiefraude, kan worden bestreden met behulp van data-analyse. Daartoe zijn fraudenetwerken ontwikkeld voor deze vorm van fraude. In 2014 zijn 682 btw-nummers inactief gemaakt door de Belastingdienst en 59 naar aanleiding van een signaal van de FIOD. Er zijn in 2014 682 ondernemingen stopgezet (in 2103 waren dat er 929).

Het Ombudsman Aanklachtprocedure (OAP) richt op het tegengaan van de activiteiten van de facilitators achter misbruik van belasting- en wel toeelagelden. Het team heeft in het tijdverloop van iets meer dan een jaar een 200-tal zaken opgepakt. Hiervan zijn ongeveer 100 zaken afgerond.

Aanpak toeslagfraude

Met ingang van 1 januari 2014 is de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit in werking getreden. De volgende maatregelen zijn uitgevoerd:

¹⁰ Kamerstukken II 2011/12, 31 000, Nr. 117

- Geen verlening voorloot bij verhoogd risico op fraude. Er zijn ongeveer 9.500 aanvragen/mutaties hennoteel, vromat deze zijn uitbetaald. In 74% van de gevallen is geoordeeld.
- Geen verlening voorloot aan een voor de Belastingdienst onbekende aanvrager. Er zijn ongeveer 16.000 aanvragen van onbekende aanvragers geoordeeld, waarvan bij 33% een uitsluitend plaatsgevonden.
- Opschorting van uitbetaling bij het ontbreken van een actueel adresgegevens of twijfel over adres. In 2014 zijn 24.000 toeslagen van 18.000 unieke BSN's die de status 'verloren ontstend waaraan' (VOW) hebben gekregen in de Basisregistratie personen (Brg) gestopt.

Naast deze maatregelen is er in 2014 ter voorkoming van fraude nog een aantal proefversterkingen doorgevoerd. Er vindt een controle plaats op IP-adressen. Signalen over verdachte IP-adressen worden onderzocht door Belastingdienst/Toeslagen. Hierdoor worden zoveel mogelijk onjuiste of onterechte aanvragen voorkomen. Om het risico op een geslaagde fraude verder te voorkomen wordt op de nieuwe aanvragen voor huur- en kinderopvangtoeslag voor uitbetaling de risicoclassificatie toegepast. Aanvragen met een hoogrisico worden niet uitbetaald. De aanvraag wordt of afgewezen of de burger wordt uitgenodigd bij een balie van de Belastingdienst langs te komen.

Kwaliteit persoonsgegevens

De kwaliteit van de gegevens in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens is voor het beperken van fraudegevoeligheden van groot belang. Het gebruik van risicoprofielen door gemeenten bij de inschrijving van nieuwe ingezetenen en de invoering van de Basisregistratie Personen en Reisdocumenten leveren hier een bijdrage aan. Voorbeelden van samenwerking op deze terreinen in 2014 zijn de projecten onderzoek 'risicorealen' in de omgeving van Utrecht en 'samenwerken aan Adreskwaliteit' waarin TOU in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken (veld)onderzoek heeft uitgevoerd naar de kwaliteit van het BRP-gegevens.

Rijksbrede aanpak

Het kabinet is in 2013 gestart met een rijksbrede aanpak van fraude die zich richt op departementsoverlooptingen van fraude waarin bijna alle departementen deelnemen. Het voorzitterschap van de bijbehorende ministerie commissie Fraud werd vervuld door de minister-president, de coördinatie in het kabinet is in handen van de minister van Veiligheid en Justitie die hierover ook aan de Kamer rapporteert. De staatssecretaris van Financiën neemt deel aan de ministerie commissie. De Belastingdienst is betrokken bij bijna alle projecten die vanuit de ministerie commissie zijn opgestart. Tevens is zij betrokken bij het project 'geïntegreerde dienstverlening'. In dit project wordt met onder andere het UWV samenwerkend om mogelijk potentiële fraudeurs te ontdekken die door middel van een onderneming met geïntegreerde werknemers bijzondere aantrekkelijk een uitkering aanvragen.

Beleidsmatige conclusie

De doelstellingen zijn gerealiseerd.

bijvoorbeeld eens in de vier jaar en ten minste eens in de zeven jaar. Er moet volgens RPE opdraai zijn van een dekkende programmering van beleidsdoorlichtingen. De maejarige programmering van beleidsdoorlichtingen voor Financien wordt in de begroting opgenomen. In dit jaarverslag wordt over de realisatie hiervan teruggeblkt.

In 2014 zijn twee beleidsdoorlichtingen afgerond. De beleidsdoorlichting over Exportkrediet en investeringsverzekeringen heeft betrekking op Exportkredietgaranties (FKG). Het reekende deel van het begrotingsartikel zal in 2016 worden doorgelicht. De beleidsdoorlichting over Kasbaheer betreft Schatkistbankieren.

BR versie

3.5 Overzicht risicoregelingen

[illegible]

Overzicht uitgaven en ontvangsten garanties

№	Naam	Soort garantie	Uitgaven 2013	Uitgaven 2014	Uitgaven 2015	Uitgaven 2016	Uitgaven 2017	Uitgaven 2018	Uitgaven 2019	Uitgaven 2020
1	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
46	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
47	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
48	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
53	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
54	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
55	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
56	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
57	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
58	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
59	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
60	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
61	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
67	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
69	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
71	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
75	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
76	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
77	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
78	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
79	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
81	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
82	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
83	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
84	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
85	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
86	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
87	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
88	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
89	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
90	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
94	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
95	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
96	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
97	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
98	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0
100	Garantie voor bankleningen	Garantie voor bankleningen	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting per risicoregeling

Garanties groter dan € 5 mln. worden toegelicht, mits deze niet vallen onder de algemene faciliteit voor het schadeloosstellen.

2. Garantie interbancaire leningen

De Staat heeft in 2008 een garantiefaciliteit gecreëerd van € 200 mld. waaruit garanties konden worden afgegeven voor interbancaire leningen. In 2014 is de garantieregeling voor interbancaire leningen beëindigd, alle uitstaande garantieverplichtingen zijn vervallen. PM no. 14 is de laatste.

4. Terrorismeschade (NHT)

De Nederlandse Hervverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (NHT) is in 2003 opgericht, nadat hervverzekerders en verzekeraars waren begonnen terrorismeschade's uit te sluiten in hun polissen. Binnen de NHT leveren verzekeraars, hervverzekerders en de Staat gezamenlijk een dekking van € 1 mld. per jaar. De Staat heeft een garantie afgegeven voor de laatste € 50 mln. van deze dekkingsovereenkomst. De Staat en de NHT zijn overeengekomen om de participatie van de Staat na 2018 te beëindigen.

5. WAKO (Kernongevallen)

De Wet Aansprakelijkheid Kernongevallen (WAKO) regelt de aansprakelijkheid van exploitanten van nucleaire installaties voor kernongevallen. De exploitant is namelijk verantwoordelijk voor schade bij kernongevallen. De exploitant moet deze aansprakelijkheid verzekeren tot een maximumbedrag van € 1,2 mld. Voor de staatsgarantie betaalt de exploitant jaarlijks een vergoeding aan de Nederlandse Staat. Het doel van deze risicoregeling is tweeledig: enerzijds schadeloosstelling van slachtoffers indien zich een ernstig kernongeval in Nederland voordoet en anderzijds het internaliseren

van kosten die met het gebruik van kernenergie samenhangen. De Staat der Nederlanden staat voor 7 installaties garant tot een bedrag tot € 2,3 miljard, dan wel € 1,5 miljard per ongeval. Het totaalrisico voor deze installaties bedraagt vanaf 1 januari 2015 € 11,3 miljard. Ultimo 2014 was dit ruim € 14 miljard.

9. Garantie DNB-winstafdracht

ten deel van de winst die De Nederlandsche Bank maakt, wordt – via een vooraf bepaalde verdeelsleutel – in de staatskas. De winsten die worden gemaakt met uitsluitend de transacties vallen ook onder de winstuitkering. DNB heeft hierdoor feitelijk grotere risico's op haar balans en de minister van Financiën en DNB hebben in samenspraak besloten om de bestaande praktijk te handhaven onder afgifte van een garantie die de toegenomen risico's voor DNB mitigeert. Er wordt geen premie betaald door DNB, als gevolg van de garantie kan DNB maar winst opdragen aan het Ministerie van Financiën.

11. Garantie SNS-properize

Bij de nationalisatie van SNS REAAL is reeds aangekondigd dat Properize (voorheen: Property Finance) zal worden afgesplitst van de rest van SNS REAAL en in een vastgoedbeheerorganisatie zal worden ondergebracht. Eind 2013 is de afsplicing gerealiseerd. De vastgoedbeheerorganisatie heeft tot doel om de vastgoedportefeuille op de middellange termijn zo kostenefficiënt en rendabel mogelijk te bewaken. De Staat heeft een garantie verstrekt op de financiering van de vastgoedbeheerorganisatie. Een deel van de uitstaande garantie is vervallen vanwege de afgenomen financieringsbehoefte in verband met de afwikkeling van de portefeuilles.

12. Garantie en vrijwaring staatsaandelenemingen

De Staat heeft een aantal garanties en vrijwaringen afgegeven aan verschillende deelnemingen die volgen uit verplichtingen uit de verkoop van deelnemingen. Dit is het geval geweest bij de verkoop van SDU, Connexxion en Westerschelde Tunnel. Bij de verkoop van een belang kan het voorkomen dat de koper bepaalde garanties vraagt voor niet in de balans te verwerken posten. Dit is gebruikelijk bij fusies en overnames. Op deze manier wordt het risico van de aanschaf voor de koper vermindert, waarbinnen vaak ook wordt dat er een overeenkomst gesloten wordt tegen een lagere prijs.

Daarnaast heeft de Staat specifieke garanties en vrijwaringen afgegeven vanwege het belang om financiering van staatsaandelenemingen NS en TenneT mogelijk te maken. Het Ministerie van Financiën heeft als aandeelhouder aan TenneT Holding een garantie afgegeven ter gunste van de Stichting Scheep Overgelden. De middelen uit deze stichting dienen altijd direct beschikbaar te zijn, bijvoorbeeld indien er een investering in interconnectiecapaciteit dient te worden gedaan. Daarnaast garandeert de Staat leningen die NS heeft afgesloten via Eurofima. Eurofima is een multilaterale bank, opgericht op basis van een Europees verdrag, die zich specialiseert in de financiering van railend materieel. Alle nationale Europese spoorvervoerders kunnen hier financiering aantrekken onder garantie van het land van herkomst.

De premieontvangsten van TenneT worden afgezet in een begrotingsreserve, ultimo 2014 was de omvang van de begrotingsreserve € 20,8 mln.

13. Deelneming ABN AMRO

Er zijn wederzijdse aansprakelijkheden ontstaan door de afsplitsing van HBU (Newbank) uit het oude ABN AMRO, nu RBS N.V. genaamd. Indien RBS N.V. niet meer aan zijn verplichtingen zou kunnen voldoen, kunnen crediteuren onder specifieke voorwaarden tot maximaal € 900 mln. claimen bij HBU. Hiervoor heeft ABN AMRO een vrijwaring afgegeven aan de koepende partij Deutsche Bank. Aangezien ABN AMRO het risico van uitbetaling niet zelf kan lopen, is er een contra-garantie door de Staat afgegeven.

ABN Amro heeft in 2014 met Deutsche Bank een akkoord bereikt om de wederzijdse aansprakelijkheden tussen beide te beëindigen zodat naar de garantie van de Staat (zogenoemde counter indemnity) kan worden betaald. Het beëindigen van de counter indemnity is in lijn met de aanbevelingen van de Commissie Risicoregelingen (CRR). De CRR heeft e.a. aanbevelen om de crisisgerelateerde risicoregelingen terug te brengen, zover dat mogelijk is. Met het beëindigen van de counter indemnity tussen ABN Amro en de Staat wordt aan deze aanbeveling invulling gegeven.

14. Garantie aan DNB inzake Bank voor Internationale Betalingen (BIS)

Om de financieringsmogelijkheden van de Staat en DNB niet op het kleinste nootje te laten dalen, is de Bank voor Internationale Betalingen (BIS) te verstrekken kredietfaciliteiten. Als verplichting en ramming (stelpost) wordt jaarlijks een garantielofafond van € 113 mln. in de ontwerpbegroting opgenomen. De laatste jaren is er geen gebruik gemaakt van deze regeling daarom is de garantielofplichting in de begroting van 2015 niet meer opgenomen. In de tabel overzicht verstrekte garanties is de stelpost in 2014 nog wel opgenomen, tevens is het verval van de stelpost in 2014 opgenomen.

15., 16. en 17. EFSF, EFSM en ESM

In 2010 besloten is besloten tot de oprichting van de Europese noodmechanismen EFSM en EFSF en tot de oprichting van een permanent noodmechanisme, European Stability Mechanism (ESM). Dit vindt plaats naar aanleiding van ernstige onrust op de Europese kapitaalmarkten die de financiële stabiliteit in het eurogebied bedreigen. De noodmechanismen kunnen sluitend verzekeren aan landen in nood onder strikte beleidsvoorwaarden. Op dit moment staat Nederland voor € 19,6 mld. garant voor het EFSF, € 2,8 mld. voor het EFSM en € 35,4 mld voor het ESM. De noodfondsen ontvangen rentevergoedingen voor de verstrekte leningen.

18. EIB-kredietverlening in ACP en OCT

De Europese Investeringsbank (EIB) verricht activiteiten in de landen in Sub-Sahara Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACP-landen), alsmede Europese Overseas Gebieden (OCT-landen). De projecten richten zich op economische ontwikkeling van deze landen via de ontwikkeling van de private sector en de financiële sector, investeringen in infrastructuur en het verbeteren van het ondernemersklimaat. Een deel van deze activiteiten wordt bekostigd met een revolving fonds dat gefinancierd wordt door het European Development Fund (EDF). De EIB financiert daarnaast ook met eigen middelen, hierop hebben de lidstaten een garantie afgegeven voor het politieke risico.

19. Kredietten EU-betalingsbalanszaak

De Europese Betalingsbalansfaciliteit is bedoeld voor niet-eurolanden met feitelijke of ernstig dreigende moeilijkheden met betrekking tot de lopende rekening van de betalingsbalans of het kapitaalverkeer. De EU draagt bij aan de stabiliteit door het verstrekken van leningen via de Betalingsbalansfaciliteit. Alleen lidstaten die de euro (nog) niet hebben ingevoerd kunnen aanspraak maken op de Betalingsbalansfaciliteit. Om de financiële ondersteuning te kunnen financieren is de Commissie gemachtigd om namens de EU geld aan te trekken op de kapitaalmarkt. Deze leningen worden gegarandeerd door de EU-lidstaten via de EU-begroting. Uit de betalingsbalansfaciliteit kan voor een maximum aan € 50 mld. aan leningen worden verstrekt. Het Nederlandse aandeel in deze garantie is circa € 2,3 mld.

20. en 21. Wereldbank Groep

De Multilateral Investment Guarantee Agency is een onderdeel van de Wereldbank Groep. Deze organisatie ondersteunt de private sector bij het verzekeren van buitenlandse investeringen. De activiteiten van MIGA worden gefinancierd door buitenlandse kapitaal (gelden) die niet wordt verstrekt in de vorm van garanties (callable capital).

Een ander onderdeel van de Wereldbank Group is de Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (IBRD). IBRD functioneert als een soort monetaire bank, waarvan licstaten aandeelhouder zijn. Op basis van ingelegd aandelskapitaal en garanties, leent IBRD in op kapitaalmarkten en worden leningen verstrekt. De Staat verhoogt de garantie aan de Wereldbank in 2014 en 2015 met € 178 mln.; deze mutatie is opgenomen in de tabel overzicht verstrekte garanties.

22. EBRD¹²

De Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) is opgericht om de landen in Midden- en Oost-Europa en de overblijvende Staten (naar hij ze ervan in hun transitie naar een democratie en naar een markteconomie. Inmiddels is het operatiegebied uitgebreid met een aantal Centraal-Aziatische landen en enkele Noord-Afrikaanse landen. Het mandaat van de Bank is specifiek gericht op de transitie van (ex-communistische) economieën naar markteconomieën en integratie daarvan in de wereld economie. De EBRD wordt gefinancierd door aandelskapitaal, waarvan zo'n 20% is ingelegd door de lidstaten (paid-in), en de rest wordt verstrekt in de vorm van garanties (callable capital).

23. De Europese Investeringsbank (EIB)

De Europese Investeringsbank heeft tot taak, met een beroep op de kapitaalmarkten en op haar eigen middelen, bij te dragen aan een evenwichtige en ongestoorde ontwikkeling van de interne markt in het belang van de Unie. Op basis van kapitaal en garanties van de lidstaten leent de EIB op de kapitaalmarkt waarmee het middelen genereert voor investeringen in zowel de publieke als de private sector.

24. DNB - deelneming in kapitaal IMF

Bij het IMF gaat het om een garantie die de Nederlandse Staat aan DNB verleent om het risico te dekken indien het Fonds in gebreke blijft. De garantieverstreking is daarmee dus in feite een nationale aangelegenheid. Deze garantie staat wel op de begroting, maar wordt alleen ingeroepen in het geval dat het IMF niet aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen en een beroep doet op middelen van DNB, ten doel van de garantie is tijdelijk en/of afhaalbaar van liquidatie door de deelnemers van het IMF. Hierdoor kan de garantie dalen.

25. Regeling investeringen

De Staat kan jaarlijks voor maximaal € 453 mln. aan verplichtingen aangaan voor nieuwe investeringsverzekeringen. Via deze verzekeringen worden Nederlandse bedrijven die langdurig investeren gedekt tegen het politieke risico dat zij lopen in het buitenland. In 2014 is er voor XX mln. aan garantie afgegeven, daarnaast is er XX mln. aan garantie vervallen.

26. MIGA - herverzekering

Herverzekering MIGA betreft de herverzekering van investeringsverzekeringen afgesloten door Nederlandse exporteurs onder de MIGA-faciliteit van de Wereldbank. Om deze herverzekeringcapaciteit af te bakenen is een separaat garantiefonds opgesteld. In 2014 zijn er geen garanties afgegeven of vervallen.

27. Exportkredietverzekering

De Nederlandse Staat biedt de mogelijkheid voor het verzekeren van betalingsrisico's verbonden aan het handels- en dienstenvetwerk met het buitenland. Het productenassortiment van de EKV-faciliteit omvat momenteel onder andere: de exporteurspolis, financieringspolis, kredietrisicoverzekering, werkkapitaaldekking en verzekering van garanties. In 2014 is er voor XX mln. aan garantie afgegeven, daarnaast is er XX mln. aan garantie vervallen.

¹² De garantie van het EBRD valt onder H08 non-OCA middelen

Voor de totale exportkredietverzekeringenfaciliteit (waaronder 23. Regeling Investeren en 24. MICA-herverzekering) is er in 2014 een begrotingsreserve opgericht. Uiteind. 2014 bedroeg deze reserve ruim 186 mln. Daarnaast valt de Seno-Gom faciliteit onder de EKV. Deze faciliteit wordt afbeheerd en de middelen uit de bijbehorende begrotingsreserve vallen de komende jaren vrij. In 2014 is er ruim 56 mln. vrijgevallen.

BR versie

4. BELEIDSARTIKELN

4.1 Belastingen

A: Algemene doelstelling

Het genereren van inkomsten voor de financiering van overheidsbeleid. Solide, eenvoudige en fraudebestendige fiscale wet- en regelgeving is hiervoor de basis. Duellierende en dualistische uitvoering van die wet- en regelgeving zorgen ervoor dat burgers en bedrijven bereid zijn hun wettelijke verplichtingen ten aanzien van de belastingdienst na te komen (compliance).

B: Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering op het terrein van de belastingen. Het beleid is gericht op een eenvoudig, solide en fraudebestendig belastingstelsel. Een belastingstelsel dat begrijpelijk is en dat de administratieve lasten voor burgers en bedrijven en de uitvoeringskosten voor de Belastingdienst waar mogelijk reduceert. Een belastingstelsel dat een solide belastingopbrengst oplevert, zonder onwettelijke schommelingen. Een eerlijke heffing met een laag uitval van de belastinggrondslag effectief kan worden bestreden zodat ieder zijn deel bijdraagt.

C: Beleidsconclusies

De Belastingdienst richt zich op het vergroten van de mate van zekerheid over de belastingontvangsten en het terugbrengen van de nalevingstekorten. De Belastingdienst bevordert de naleving door passende dienstverlening te leveren, adequaat toezicht uit te oefenen en zo nodig de nakoming van de verplichtingen te dwarsen of strafrechtelijk te dwingen. Compliance wordt afgemeten aan de mate waarin burgers en bedrijven tijdig, juist en volledig aanfite doen en tijdig betalen. Om het nalevingstekort te maken doet de Belastingdienst steekproeven in de segmenten Particulieren en Midden- en Kleinbedrijf. De uitkomsten van de steekproeven worden geëstrapoleerd en geven een schatting van het merendeel correctiepercentage bij de geregistreerde belastingplichtigen. De Belastingdienst wil niet het zo verlagen in de (bijvoorbeeld in de salterijgende oorzaak van de fouten, de aard van de fouten, de belastingmiddelen waar de fouten zich manifesteren, de oort heffingsplichtigen en branches), scherpere keuzen maken in de handhaving en inzet van zijn beschikbare capaciteit. De meest recente stand van de compliancefactoren zijn in de volgende tabel opgenomen:

Tabel Compliance

Nalevingsmeetbare gegevens (cijfers) bij de algemene doelstelling					
Jaar ¹⁾	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Percentage conglten omtebelastingtijdig orbrangen	96,0 %	95,9 %	n.v.t.	95,3 %	95,1
Percentage aangiften loonheffingen tijdig orbrangen	97,9 %	98,2 %	n.v.t.	99,1 %	99,2
Juist en volledig aangifte doen: percentage nalen ingefit op basis van de steekproef Particulieren (uitgedrukt als percentage van de totale belastingopbrengst voor dit segment)	1,5 %	2,5 %	n.v.t.	1,1 %	0m
Juist en volledig aangifte doen: percentage nalen ingefit op basis van de steekproef Midden- en Kleinbedrijf (uitgedrukt als percentage van de totale belastingopbrengst voor dit segment)	6,1 %	5,8 %	n.v.t.	4,4 %	0m

¹⁾ Het jaartal is het jaar waarin de uitkomsten van de metingen werden gerapporteerd.

²⁾ Incl. 18 aangiften van ondernemingen uit het vries van ondernemingen

Percentage aanslagen op tijd betaald	00%	00%	04%	00 % ¹⁴	00%
Bron: Belastingdienst/Controle/Administratie en FM Voor de tijdge on bangt van de aangiften on belasting en loonheffing en de tijdge betaling van de aanslagen hebben de percentages betrekking op de aangiften resp. aanslagen uit het voorgaande kalenderjaar. De steekproef Particulieren 2010, 2011 en 2013 betreft de meting over het aangiftejaar 2009, 2000 resp. 2010. De steekproef MVB 2010, 2011 en 2013 betreft de meting over het aangiftejaar 2007, 2008 resp. 2010.					

Toelichting

De tijdigheid van aangifte gedrag laat over de afgelopen jaren geen bijzondere ontwikkeling zien.
De daling in het percentage op tijd betaalde aanslagen wordt veroorzaakt door een toename van betaling uitstel als gevolg van betaalregelingen.

De mate van compliance wordt verder jaarlijks getoetst door middel van een set enquêtevragen aan burgers en bedrijven in de Fiscale Monitor. Dit is een onderzoek naar een breed scala van onderwerpen onder de dodgerproef particulieren, toelagerechtigden, ondernemers, douanekanten, fiscaal dienstverleners en de toelagen intermediairs. De belastingmoraal is gemeten door middel van het voorleggen van een aantal stellingen, waarbij gevraagd is in hoeverre men het ermee eens of oneens is:

Label belastingmoraal

Realisatie meetbare gegevens bij de algemeen doelstelling					
Kengetal (in %)	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Betalingseffektiviteit op aanvang van de aangifte	93	93	93	92	92
Zelf belasting oordelen is uitgesloten	90	88	88	88	87
Belasting betalen betekent iets bijdragen	35	34	37	35	37
Ervaren kans op ontdekking	86	84	83	80	82

Bron: Fiscale Monitor

Toelichting

De cijfers van de belastingmoraal zijn over de jaren heen erg stabiel. In de webreportage www.fiscaalmonitor.nl zijn de ook de overige resultaten van de Fiscale Monitor 2014 op te bekijken.

¹⁴ Cijfer 2013 geen cijfer in verband met gemiddelde definitie

wijzig bekend over de werkelijke verdeling over ontvangsten en uitgaven.

Apparaatuitgaven Belastingdienst (+ € 89,9 mln.)

De apparaatuitgaven van de Belastingdienst zijn € 89,9 mln. hoger dan oorspronkelijk geraamd. Deze middelen zijn verdeeld over de personele en materiële uitgaven. Met Voorjaarsnota zijn de volgende middelen toegekend:

- extra uitvoeringskosten van fiscale wet- en regelgeving (+ € 24,5 mln.);
- extra apparaatuitgaven in verband met werkzaamheden voor derden die worden overbelast (+ € 9 mln.);
- Extra ICT uitgaven om systemen en processen robuuster te maken (+ € 35 mln.);
- hogere uitgaven als gevolg van extra werkzaamheden die voortvloeien uit het Toeslagen Verordeningen Systeem (1 € 5,0 mln.);
- hogere uitgaven (+ € 12 mln.) als gevolg van maatregelen in het kader van een bankrekeningnummer zoals opgenomen in de brief d.d. 3 maart 2014 (Kamerstukken II 2013-2014, 31 066, nr. 192);

Gedurende de uitvoering van het begrotingsjaar voorzag de Belastingdienst een tekort voor 2014. Dit Najaarsnote zijn vervolgens extra middelen toegekend (€14,7 mln.). Dit betreft de jaarlijkse loonbijstelling (€4,0 mln.) en extra middelen ten behoeve van extra uitvoeringskosten voor fiscale wet- en regelgeving en werkzaamheden in het primaire proces. De toekenning van de middelen waren echter niet toereikend voor het voorziene tekort. De Belastingdienst is binnen de budgettaire kaders gebleven door een aantal uitgavenposten voor het jaar 2014 (€11 mln.) niet te realiseren in 2014, maar door te schuiven naar 2015.

Ontvangsten (+ € 979,3 mln.)

Belastingontvangsten (+ € 1.033 mln.)

De realisatie van de belastingontvangsten wordt toegelicht in het Financieel Jaarverslag Rijk.

Ontvangsten Belasting- en invorderingsrente (+ € 95,5 mln.)

De ontvangsten aan belasting- en invorderingsrente zijn € 95,5 mln. lager dan oorspronkelijk geraamd. Zie de toelichting bij de Uitgaven Belasting- en invorderingsrente.

Boetes en schikkingen (+ € 26,2 mln.)

De ontvangsten uit boetes en schikkingen zijn hoger dan geraamd. Dit is met name veroorzaakt door een toename van de geïnde voorschotten voor te laat betaalde aangiften motorrijtuigenbelasting en door een hoger rijktaandeel in de hoes inkomstenbelasting (als gevolg van het vaststellen van nieuwe verçoelsteutels met de sociale fondsen).

Kosten vervolg (+ € 13,2 mln.)

De raming kosten vervolg is in het voorjaar verhoogd met € 10 mln. op basis van het vermoedelijke beloop. Uiteindelijk is er nog een additionele meevaller ontstaan van € 3,2 mln.

Apparaatontvangsten (+ € 2,1 mln.)

De realisatie ligt € 2,1 mln. hoger dan de oorspronkelijke raming. Tegenover deze ontvangsten staan extra uitgaven. Het betreft met name de vergoeding voor het verrichten van diensten aan derden.

E. Toelichting op de instrumenten

Fiscaal beleid en wetgeving

E.1: Genereren van inkomsten – fiscale wet- en regelgeving

Het genereren van inkomsten ten behoeve van uitgaven voor de rijksbegroting, de sociale fondsen en de zorgverzekeringen door middel van het ontwikkelen van solide, eenvoudige en fraudebestendige fiscale wet- en regelgeving die ook in internationale context werkbaar is.

In de jaren 2012 en 2013 is het, onder druk van steeds nieuwe bezuinigingen, nodig gebleven naast maatregelen voor het beperken van uitgaven ook tevens tijdsburelen fiscale pakketten te maken (voortvloeiend uit bblv, het Lente-akkoord, het Regeerakkoord en Herfsakkoord). In 2014 was geen sprake van tussenjaarlijkse aanvullende pakketten en daardoor was er meer ruimte voor andere beleidbepalende fiscale trajecten.

Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximalisering pensioengevend inkomen

In 2013 is het wetsvoorstel Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximalisering pensioengevend inkomen ingediend. Dit wetsvoorstel was gericht op de aanpassing van het Witteveenakkoord. In de Eerste Kamer is dit wetsvoorstel op verzoek van de staatssecretarissen van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangehouden voor nader bereac. Het kabinet heeft besloten met wijzigingsvoorstellen te komen en daarvoor zo spoedig mogelijk een novelle in te dienen. Op 20 januari 2014 is de novelle op de Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximalisering pensioengevend inkomen ingediend. In het wetsvoorstel is onder meer geregeld dat per 1 januari 2015 de opbouwpercentages worden verlaagd, een aftoppingsgrens gaat gelden van € 100.000 per dienstbetrekking en voor het inkomen boven de aftoppingsgrens een nettolijfrente wordt geïntroduceerd. Daarnaast is uitvoering gegeven aan de wets van de Tweede Kamer om naast de nettolijfrente in de derde pijler ook nettopensioen in de tweede pijler mogelijk te maken. Op 27 mei 2014 is de Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximalisering pensioengevend inkomen aangenomen door de Eerste Kamer.

Brief Brede agenda Belastingdienst

In de brief brede agenda belastingdienst is aangegeven dat de afgelopen jaren, mede als gevolg van de diverse gesloten akkoorden, zeer veel fiscale wetgeving op de Belastingdienst is afgekomen. Dit is een van de zaken die heeft geleid tot problemen bij uitvoering op het gebied van belastingen en toeslagen. De brede agenda voor de Belastingdienst dient om te komen tot een robuuste en toekomstvaste uitvoering van de belastingwetgeving. Vereenvoudiging van het fiscale stelsel (spoor A) is daarvoor cruciaal geworden. De andere sporen van de Brede agenda hebben betrekking op het robuuster maken van de werkwijzen van de Belastingdienst (spoor B) en het helder stellen van de verwachtingen en rapporteren over de prestaties (spoor C).

Brief Keuzes voor een beter belastingstelsel

In juni 2013 heeft de commissie inkomstenbelasting en toeslagen (ook wel de commissie Van Dijkhuizen) haar eindrapport uitgebracht. Daarin is een aantal aanbevelingen opgenomen voor de verbetering van het stelsel van de inkomstenbelasting en de toeslagen. De brief Keuzes voor een beter belastingstelsel is op vrijdag 12 april 2014 naar de Tweede Kamer gestuurd. In de brief worden de ambities toegelicht die het kabinet heeft met de herziening van het belastingstelsel en worden de inhoudelijke bewegingen naar een toekomstig stelsel geschetst. De voorstellen van de commissie Van Dijkhuizen kunnen daar voor een deel in terug. In de brief is bovendien aangegeven dat het kabinet wetgeving zal voorbereiden met daarin maatregelen die bijdragen aan vereenvoudiging.

Energie- en milieuwetgeving

Fiscale maatregelen die leiden tot energiebesparing en tot meer duurzame energie staan consistent in de belangstelling en maken onderdeel uit van het SER Energieakkoord. De uitwerking van dat akkoord heeft ook in 2014 de nodige aandacht gevraagd. Toegezegd was in 2014 nadat onderzoek te doen naar de vraag of het mogelijk was dat ondernemers gebruik kunnen maken van het verlaagde tarief energielevering voor lokaal duurzaam opgewekte energie en of de huursector ook gebruik kon maken van de vrijstelling voor duurzame energie die zelf wordt opgewekt. Dit bleek mogelijk en de maatregelen zijn opgenomen in het Belastingplan 2015 dat in december 2014 is aangenomen. Daarnaast is in de Begrotingsafspraken 2014 de belasting op het storten van afval gehanteert/verlaagd. Voorts is in de Begrotingsafspraken 2014 de belasting op ledingwater verhoogd en is het plafond van 300m³ losgelaten. Voor beide maatregelen is toegezegd dat in 2014 in overleg met de belastingautoriteiten de knelpunten in kaart zouden worden gebracht. De daarna voortvloeiende noodzakelijke aanpassingen zijn meegenomen in het Belastingplan 2015. Tot slot is met het Belastingplan 2014 een brief naar de Tweede Kamer gestuurd met een visie op fiscale vergroening. Deze brief heeft zich gericht op de relatie tussen de inzet van fiscale instrumenten en vergroening, maar ook hoe Nederland presteert op het gebied van fiscale vergroening.

Douanestennottie schenken- en erfbelasting

Tijdens de parlementaire behandeling van het Belastingplan 2014 in 2013 bleek in de Kamers behoefte te bestaan aan inzicht in de budgettaire gevolgen van diverse in de Kamers levende wensen in de tariefstroom in de schenken- en erfbelasting. Toegezegd is om te schetsen wat mogelijke bouwstenen in de schenken- en erfbelasting zouden kunnen zijn, zonder hierbij beleidsmatige keuzes te maken. Op Prinsjesdag 2014 is een notitie met deze bouwstenen – in de vorm van een spoorboekje met parameters – als bijlage bij de zittingsbrieven aan beide Kamers opgenomen.

Herziening fiscale regeling aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten

Aan de Tweede Kamer is toegezegd dat de regering in de loop van 2015 met voorstel en komt om de fiscale regeling aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten fundamenteel te herzien. Aanvankelijk was het idee in 2014 met een voorstel hiervoor te komen. Begeven is echter eerst een (extern) evaluatieonderzoek in te stellen naar de werking van de huidige regeling. Het onderzoek moet nog worden gestart; het streven is om voor de zomer van 2015 te kunnen beschikken over de resultaten van het onderzoek.

Belastingplan 2015

In het Belastingplan 2015 is een groot deel van de noodzakelijke wijzigingen in fiscale wetten voor de te realiseren algemene beleidsdoelstellingen opgenomen en dit wetsvoorstel is op 1 januari 2015 in werking getreden. Het Belastingplan 2015 was bewust beperkt tot omvang dan de voorgaande Belastingplannen in de afgelopen jaren, mede omdat de Belastingdienst gehaat is hij een jaar waarin uitwerking gegeven moet worden aan relatief weinig wetsgeving. In het Belastingplan 2015 zijn de resterende fiscale maatregelen uit het regeerakkoord en de Begrotingsafspraken 2014 uitgewerkt, zoals de gebruikelijkheidsregeling opgenomen. Verder is in het Belastingplan 2015 onder meer opgenomen het vervullen van het huursector in de marktvoorrangregeling, van stimulerende woningmarktmaatregelen en aanpassingen van de autobelastingen. Voorts zijn in het Belastingplan een beperkt aantal maatregelen opgenomen die direct bijdragen aan vereenvoudiging en daardoor bijdragen aan het terugdringen van de uitvoeringskosten en de administratieve lasten.

Onderzoek ter voorbereiding van Autobrief 11

Bij de behandeling van de Wet uitwerking Autobrief is toegezegd ruim voor 2015 een evaluatie te starten en te komen tot een periodieke herijking van de CO₂-grenzen voor de periode 2016-2019. Een eerste evaluatie, in de vorm van een overzicht van de verkoop van zuinige, zeer zuinige en nulemissie auto's, is tijdens de behandeling van het

Belastingplan 2015 naar de Kamer gezonden. Het onderzoek ter voorbereiding van Autobrief 2.0 waarin voorstellen voor de maatregelen voor de periode 2016-2019 moeten worden opgenomen, is in 2013 gestart. Het kabinet heeft het afgelopen jaar echter aangegeven in het kader van de zelfbeherenning binnen het domein autobelastingen in te zetten op (onder andere) een vereenvoudiging van die belastingen. De autobelastingen werden daarom meegenomen in de bredere drukdrukplanning rond de zelfbeherenning. Dat heeft tot gevolg gehad dat de Autobrief 2.0 niet, zoals eerder toegezegd, in 2014 naar de Tweede Kamer gestuurd is, maar dat deze toezending medio 2015 zal plaatsvinden.

Modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen

In de afgelopen jaren is verkend hoe overheidsondernemingen in de vennootschapsbelasting betrokken kunnen worden. In 2014 is het wetsvoorstel Modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen ingediend. Met dit wetsvoorstel neemt het kabinet maatregelen om een gelijk speelveld te creëren voor vennootschapsbelastingplichtige particuliere ondernemingen en overheidsbedrijven die niet aan vennootschapsbelasting zijn onderworpen. Ook wordt in dit wetsvoorstel de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen gemoderniseerd. Het wetsvoorstel ligt inmiddels in de Eerste Kamer.

Deschikking Geen Loon

Op 22 september 2014 is een wetsvoorstel ingediend voor de vervanging van de Verordening Arbeidsrechtelijke (VAL) door de Beschikking Geen Loon (BGL). Het de invulling van de BGL is de opdrachtgever medeverantwoordelijk voor de vraag of feitelijk sprake is van een dienstbetrekking. Als gevolg van die medeverantwoordelijkheid kan ook de opdrachtgever aansprakelijk worden voor de afdracht van de onheffingen. Het wetsvoorstel is op dit moment nog afhankelijk in de Tweede Kamer.

Belastingverdragen

De Nederlandse overheid onderhandelt voortdurend met andere landen over (nieuwe) belastingverdragen. In 2014 is Nederland onder meer gesprekken aangegaan met België, Bulgarije, Duitsland, Ierland, Polen en Rusland. Doel van de onderhandelingen is een nieuw of gewijzigd belastingverdrag. Daarnaast heeft het kabinet reeds in 2013 afscheid genomen van 23 ontwikkelingslanden waarmee Nederland een belastingverdrag heeft, of voornemens onderhandelingen lopen, aan te bieden om anti-misbruikmaatregelen in die verdragen op te nemen. In 2014 is met deze landen contact gelegd en zijn gesprekken gevoerd met enkele van deze landen, waaronder Ghana, Kenia en Zambia.

Fiscaal vestigingsklimaat

Nederland heeft een goed vestigingsklimaat. Het fiscale vestigingsklimaat is een belangrijk factoren. Het fiscale vestigingsklimaat staat onder druk van andere landen die concurrentieel Nederlandse fiscale maatregelen kopiëren. Vanwege zijn aantrekkelijke fiscale vestigingsklimaat ligt Nederland ook extra onder het vergrootglas in de discussie over internationale belastingontwikkeling. Nederland is van mening dat dit een internationale problematiek betreft die alleen internationaal echt tot een oplossing kan worden gebracht. Nederland participeert actief in internationale initiatieven op het terrein van het tegengaan van internationale belastingontwijking door multinationals, zoals in het OECD BEPS project (Base Erosion and Profit Shifting) en binnen de Europese Unie waar maatregelen worden ontwikkeld die aan een dergelijke oplossing kunnen bijdragen op een wijze die alle landen op eerlijke manier hanteert. In beide fora zijn het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet. Waar dat mogelijk is, loopt Nederland voorop. Dit is onder andere op het gebied van transparantie en uitwisseling van inlichtingen, waarbij de regering ook enkele eenzijdige maatregelen heeft getroffen.

Belastingdienst

E.2: Dienstverlening

De Belastingdienst bevordert met passende dienstverlening dat burgers en bedrijven hun wettelijke verplichtingen nakomen.

Doelherkenning

De bereikbaarheid van de BelastingTelefoon over het jaar 2014 ligt onder de streefwaarde en de afhandeling van bezwaren en klachten is niet binnen de Awb-termijn gerealiseerd. De overige realisatie zijn op het gewenste niveau.

Realisatie meetbare gegevens

Proces-indicator (in %)	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014 ¹⁾	Realisatie 2014
Bereikbaarheid Belastingtelefoon (BT)	82	82	82	79	80-85 ²⁾	60
Kwaliteit beantwoording fiscale vragen BT	87	87	86	86	80-85	88
Afgehandelde bezwaren binnen Awb-termijn	5/	34	34	33	50-100	35
Afgehandelde klachten binnen Awb-termijn (klanttevredenheid ³⁾)	26	26	25	20	20-100	23
Internet	89	90	90	91	80-90	94
Balie	91	76	89	85	80-90	92
Telefoon	83					
• Algemeen		82	81	85	70-80	79
• Intermidiarisch		82	87	89	80-90	85

Bron: Realisatie metingen Belastingdienst/Centrale Administratie

Toedichting

In de 14e halfjaarsrapportage⁴⁾ is het achterblijven van de telefonische bereikbaarheid van de Belastingtelefoon toegelicht. De belangrijkste oorzaken waren:

1. Het hoge telefonievolume van 20,8 miljoen telefonijpunten, een stijging van 23% t.o.v. 2013, wat onder andere veroorzaakt werd door de grote hoeveelheid vragen over de invoering van 1 bankrekeningnummer, SFPA en de Ndltimer- en CTO-wetgeving bij de motorrijtuigenbelasting.
2. Pieken in het telefonisch aanbod als gevolg van het gelijktijdig versturen van meerdere zendingen aan burgers en bedrijven (beschikkingen, aanslagen, briefjes).
3. Het heelverkeer doordat mensen opnieuw bellen na een niet geslukt contact; dit uit zich in een langere wachttijd (145 seconden t.o.v. 125 seconden in 2013). Daarnaast werd de bereikbaarheid negatief beïnvloed als gevolg van verstoringen door uitval of het trager werken van IT-systemen.

Bij bezwaren en klachten is het percentage tijdig afgedaan lager dan in 2013. De oorzaak houdt verband met een toename van het aantal bezwaren (12%) en klachten (38%) als gevolg van het massaal opkomen tegen een aantal wijzigingen van regelgeving, waaronder aanpakwijzigingen (opheffen vrijstelling CTO, Ndltimer-regeling, verhoging hantebedrag), erf- en schenkelasting (art. 12 Successiewet), inkomensheffing

¹⁾ De streefwaarden van de Belastingdienst worden waargegeven in beleidskaders. Hiermee geeft de Belastingdienst per proces-indicator aan wat de onder- en de bovengrens is.

²⁾ De in de tabel opgenomen realisatie heeft betrekking op klanten die neutral tot zeer positief scoren.

³⁾ De ervaring leert daturende een aantal momenten in het jaar het aanbod zo groot is dat het de capaciteit van de Belastingtelefoon overtreft. Het vergroten van de capaciteit, gericht op het afvangen van de piekaanbod, is niet doelmattig. Daarom wordt in deze periodes de bereikbaarheidsnorm niet volledig gerealiseerd. De doelstelling van 80-85% geldt als gemiddelde jaarcoördinatie.

⁴⁾ Kamerstukken II 2014/15, 31 086, nr 215

(gebruik WOZ-waarde) en de belastingrente. Indieners van bezwaren zijn zoveel mogelijk geheld en bij materiele herwaren zijn er op art. 10c basis hebbende naams samengesteld. Om de achterstand in de behandeling weg te werken is extra capaciteit geregeld. Voor de komende tijd wordt gewerkt aan verbetering van het behandelproces, waarbij het bezwaarproces wordt geconcentreerd van derben naar vier locaties. Ook worden de mogelijkheden vergroot om bezwaar digitaal in te dienen en te verwerken.

De meest gebruikte kanalen om informatie te zoeken zijn het internet (websites belastingen, Douane en toeslagen) en de Belastingtelefoon. De mate van tevredenheid over de Belastingtelefoon en de telefonische helpdesk voor intermediairs laat een daling zien ten opzichte van 2013, maar de percentages liggen nog steeds binnen de breedte van de streefwaarde. De daling houdt met name verband met een lagere score op het aspect snelheid waarmee bij het eerste contact een medewerker aan de lijn kwam.

E.3: Toezicht en opsporing

De Belastingdienst oefent adequaat toezicht uit en dwingt, zo nodig, naleving af zodat burgers en bedrijven hun wettelijke verplichtingen nakomen.

Doelbereiking

De doelstellingen voor fiscaal toezicht zijn voels gerealiseerd. Toeslagen om, De Douane heeft de doelstellingen gerealiseerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Belastingheffing en toeslagen zijn gevoelig voor misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O), omdat de hoogte van de heffing en de verplichting tot betalen afhankelijk zijn van gegevens die belastingplichtigen en toeslaggerechtigden zelf verstrekken. Dit kan van invloed zijn op de volledigheid van de belastingontvangsten en de juiste uitdistributie van toeslagen. Het tegengaan van M&O bij de uitvoering van wet- en regelgeving vormt derhalve een geïntegreerd onderdeel van het rechtshandhavingbeleid. In de Beleidsagenda (2.1) wordt inzicht gegeven op de resultaten van de fraudeaanpak.

Algemeen

Met horizontaal toezicht wil de Belastingdienst zicht krijgen op de mate waarin het bedrijf zelf fiscaal in control is. Periodiek wordt dit getoetst door het uitvoeren van steekproefgewijze controles. De mate van control bepaalt de vorm en de intensiteit van het benodigde toezicht door de Belastingdienst. Waar horizontaal toezicht (nog) niet mogelijk is, voert de Belastingdienst toezicht achteraf uit.

Realisatie meetbare gegevens

Prestatie-indicator (n 1000)	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
Aantal grote ondernemingen onder horizontaal toezicht				n.v.t.	3-3,5	2,7
Aantal kleine ondernemingen onder een horizontaal toezichtverantwoord		3,3	3,9	3,9	1,5-1,8	1,09
Aantal benadeelde aangiften BH (betreft Particulieren en MKB)				n.v.t.	1.000 - 1.200	1.045
Aantal benadeelde aangiften Vpb				n.v.t.	29 - 37	34
Aantal boetes boetesonderzoeken				n.v.t.	3370 - 3870	38,27

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

Toelichting

Het aantal grote ondernemingen onder horizontaal toezicht ligt met 2.694 onder de strikwaarde (3.000-3.500). Dit houdt verband met een wijziging in de classificatie van ondernemingen door de Belastingdienst (grote ondernemingen respectievelijk MKB-ondernemingen). Als gevolg daarvan wordt een kleiner aantal ondernemingen als grote onderneming beschouwd. De Belastingdienst richt zich bij groepswijze klantbehandeling in het segment MKB op de klantbehandeling via de fiscale dienstverleners. De doelstelling voor 2014 is met 108.800 ondernemingen ruimschoots gerealiseerd.

Realisatie meetbare gegevens

Prestate-indicator	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
Percentage contacten met starters en startersbedrijven en startersrelaties (ten opzichte van het totaal aantal starters); <i>Tijdscheef aanpakken</i>	n.v.t.	20%	23%	22%	15-25%	20,6
Percentage bereikte belastingplichtigen na verzuim (OB)	n.v.t.	64%	69%	70%	50-60%	67%
Percentage bereikte belastingplichtigen na verzuim (LH)	n.v.t.	93%	90%	92%	90-95%	94%
Percentage bereikte belastingplichtigen na verzuim (IH niet wist)	n.v.t.	80%	74%	77%	65-75%	78%
Achterstand invordering (in %)	2,5	2,4	2,3	2,4	2,5-3,0	2,3

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

De aanpak voor de contacten met starters is preventief en gericht op het voldoen aan aangifte- en betalingsverplichtingen. De doelstelling is gerealiseerd. De behandelstrategie MKB richt zich steeds meer op digitale ondersteuning van starters en ZZP'ers. Samen met marktpartijen is de Belastingdienst in 2014 betrokken geweest bij initiatieven als het keurmerk *Zeker Online*, gericht op certificeren van online administratieve diensten, en het keurmerk *Betrouwbare Afrekeningsysteem*, gericht op betrouwbare Kassasystemen.

Voor de tijdigheid van aangiften is alvorens in vorige jaren een actief beleid gevoerd door zo snel mogelijk contact op te nemen met belastingplichtigen wanneer die verzuimen op tijd aangifte te doen. De doelstellingen voor bereikte belastingplichtigen na verzuim zijn gerealiseerd. In totaal bedraagt het aantal belastingplichtigen voor de LH niet wist dat te laat aangifte heeft gedaan 432.000 (2013: 465.000). Voor aangiften die niet tijdig zijn binnengekomen heeft de Belastingdienst aanpakken en ambtelijke aanpakken opgelegd. Ook zijn boetes opgelegd voor het niet tijdig aangifte doen.

Een deel van de burgers en bedrijven betaalt niet of niet tijdig zijn belastingen. De Belastingdienst neemt invorderingsmaatregelen om achterstallige vorderingen alsnog te innen. Het beleid van invordering is er op gericht zo actueel mogelijk te zijn om te voorkomen dat vorderingen oud worden en de inning lastiger wordt. In 2014 is de betalingsachterstand ten opzichte van 2013 licht gedaald. Ook het percentage onbetaalde vorderingen is gedaald:

Resultaten invordering					
Kantoor	2010	2011	2012	2013	2014
Betalingsachterstand in bedragen (x€ mln.)	4.265	4.280	4.208	4.503	4.334
Oudere vorderingen (%)	1,3	1,0	0,9*	0,8	0,7

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

* Offte 2012 gecorrigeerd in verband met gereïfide definitie

Toezien

Prestatie-indicator	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2013	Realisatie 2014
Toezichttoezagen	Doelschuld	Grootdoelschuld	Schuld	Aangepaste planning n.a.v. ontwikkelingen	Het toezicht wordt volgens plan uitgevoerd	Grootdoelschuld

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

Toelichting

Het toezicht op toelagen vult plaats op basis van een met de betrokken beleidspartijen afgesloten toezichtplan. De zorgtoelage, huurtoelage en kinderopvangtoelage berusten op grondslagen die zoveel mogelijk geïntegreerd worden met gegevens uit onafhankelijke registraties op basis van contrainformatie. In 2014 was het toezicht voorlopend aan de eerste uitbetaling vooral gericht op het controleren van risicoadressen en bewijstukken van onbekende aanvragers en de monitoring van IP-adressen die door aanvragers zijn gebruikt om het toelagenportaal te benaderen. Door het verlengen van de beslistermijn voor risicovolle aanvragen zijn voor alle vier de toelagensoorten aanvragen goedgekeurd omdat er geen recht op toelage was. In de Rekeningsnota (2.1) wordt ingegaan op de resultaten van deze aanpak. Vooral bij de kinderopvangtoelage en huurtoelage zijn door de verlende beslistermijn ook voorschotten en mutaties goedgekeurd. Bij de controle van de status zorgverzekering heeft dit in de helft van de gecontroleerde uitbetalingen geleid tot correcties. In de fase van definitief toekennen is de controle in het bijzonder gericht op inkomensgegevens en de jaaropgave afgenomen uit kinderopvang.

Douane

Realisatie meetbare gegevens

Prestatie-indicator	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
Controles op de goederenstromen	220.000	242.000	232.000	228.200	260.000 + 360.000	257.000
Certificeerde goederenstromen		31%	82%	91%	>82%	90,7%
Controles op passagiersvluchten		12.500	13.100	13.600	12.000 + 15.000	15.000

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

Toelichting

Op de niet-certificeerde goederenstroom (vracht, koeriers, ambulant) voert de Douane controles uit. Daarbij gaat het om scancontroles en fysieke controles. De doelstellingen zijn gerealiseerd. In het streven naar efficiënt toezicht wordt rekening gehouden met de mate waarin voor de betrouwbaarheid van de administratie kan worden gesteund op een deel van interne beheersmaatregelen. Dit kan resulteren in certificeringen of convenanten. Een bedrijf dat het certificaat van Authorized Economic Operator verkrijgt (gebaseerd op Europese wetgeving), voldoet aan een aantal gestelde eisen waardoor een lichter controleregime van toepassing is. Daardoor kan het logistieke proces sneller gaan.

De aantallen correcties en processen verbaal, die voortvloeien uit deze controles, zijn opgenomen in onderstaande tabel:

Aantal correcties en processen verbaal WGF en Bureau	(x 1.000)				
Kanaal	2010	2011	2012	2013	2014

Correcties aan en fiscaal controles veld t	4,4	3,6	3,6	2,6	6,2
Correcties loonrent en postzendingen	16	15	14	15	14
Correcties passiviteit	17	20	19	18	19,5
Correcties ambtelijke controles binnen/buitengrenzen	4,2	1,9	1,7	1,6	3,3
Correcties administratieve controles	0,7	0,7	0,5	0,5	0,7
Proces-verhaal	30	28	20	26	27

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

FIOD

Prestatie-indicator	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
Percentage processen-verhaal dat leidt tot veroordeling/transactie	76	84	84	85	82-85	83

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

De doelstelling voor het percentage processen-verhaal dat leidt tot veroordeling/transactie is gerealiseerd. De keuze voor de te vervolgen zaken vindt plaats in het overleg tussen het Openbaar Ministerie, de financiële toezichthouders en de FIOD.

E.4: Massale processen

De Belastingdienst voert zijn massale processen efficiënt uit.

Doelbereiking

De doelstelling wordt afgemeten aan het aantal postzendingen zonder fouten. De doelstelling is gerealiseerd.

Volumewontwikkeling

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het aantal belastingplichtigen en toeslaggerechtigden over de afgelopen jaren weer:

Volumewontwikkeling belastingplichtigen en toeslaggerechtigden (belastingjaar t-1) (x 1.000)					
Verhaal	2010	2011	2012	2013	2014
Versieningsplichtigen BWF/H	35.25	35.43	35.03	35.94	35.89
Belastingplichtigen VGL	817	838	875	886	898
Inhoudingsplichtigen LB/LH	629	642	628	629	647
Inhoudingsplichtigen CB	1.505	1.508	1.571	1.637	1.754
Verzagen toeslagen	7.774	7.723	7.442	7.118	pm

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

Realisatie meetbare gegevens

Prestatie-indicator	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
Aantal postzendingen zonder fouten	100%	100%	100%	99,3%	≥ 99%	99,9

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

Toedichting

Op verschillende plaatsen in het ontvangstproces zijn maatregelen getroffen om er op toe te zien dat belastingplichtigen de juiste berichten en gegevens ontvangen. Grote stromen beschikkingen (aanslagen, toeslagen, mailingen) zijn voor verzending systematisch gecontroleerd op juistheid, volledigheid en inhoudelijke (fiscale) kwaliteit. In 2014 zijn PM

partijen gecontroleerd. Deze partijen waren in totaal goed voor circa PM miljoen poststukken. Het percentage poststukken waarvan na verzending is gemiddeld dat deze fout waren, zogeheten camages, is circa PM %.

Een damage is een verstoring in het primaire proces die leidt tot directe gevolgen voor burgers of bedrijven. Het aantal damages is ten opzichte van 2013 afgenomen (67 verstoringen in 2014 tegen 81 in 2013). Op verschillende plaatsen in het ontvangstproces zijn maatregelen getroffen om de goede ontvangst van berichten zeker te stellen. Per eind september is op de website van de Belastingdienst een aparte pagina ingericht waarop direct de verstoringen worden gemeld, inclusief instructie voor de burger wat te doen. De grotere procesverstoringen met maatschappelijke impact worden standaard in de halfjaarsrapportage gemeld.²⁰

Steeds meer belastingplichtigen kiezen voor de digitale aangifte. Voor ondernemers is de score nagenoeg 100%, voor particulieren daegde van 96,0% vorig jaar naar 96,5% in 2014. Een van de maatregelen om de aangifte makkelijker te maken is de voorafgevalueerde aangifte (VIA). Het aantal mensen dat gebruik maakt van deze service steeg van 5,2 miljoen in 2013 naar PM miljoen in 2014. Dit heeft geleid tot een verdere daling van het aantal aangiften op papier.

Aantal ingediende aangiften inkomstenbelasting (belastingjaar t-1) (x 1.000)					
Concept	2010	2011	2012	2013	2014
Ontvangen aangiften	10.772	11.243	10.948	11.148	11.290
Waarvan digitaal	9.854	10.633	10.448	10.700	10.881
Waarvan papier	929	610	500	448	409

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

Tijdsduur afhandeling aangiften (%)					
Vorig jaar	2010	2011	2012	2013	2014
Tijdsduur afhandelen aangiften IB	99,9	99,3	99,3	99,9	99,4

Bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

Als regel ontvangen degenen die vóór 1 april hun aangifte inkomstenbelasting doen, vóór 1 juli bericht van de Belastingdienst. De doelstelling voor tijdig afhandelen van aangiften IB bedraagt 90-100% en is met 99,9% ruimschoots gerealiseerd.

²⁰ Kamerstukken II 2014/15, 31.066, nr. 215

4.2 Financiële Markten

A: Algemene doelstelling

Befleid maken voor een stabiele werking van financiële markten, met betrouwbare dienstverlening van financiële instellingen aan burgers en bedrijven.

B: Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Financiën bevordert het goed functioneren van het financiële stelsel en heeft een regisserende rol. De Minister is verantwoordelijk voor de Nederlandse wettelijke regelingen aanzien van de financiële markten en de institutionele structuur van het toezicht alsmede voor de onderhandelingen over nieuwe regelgeving in Brussel. Het daadwerkelijke toezicht op de financiële markten wordt uitgevoerd door de Nederlandse Bank, waarbij de verantwoordelijkheid voor het prudentiële toezicht op de grootste banken bij de ECB berust, en de Autoriteit Financiële Markten.

De landvoormannen die de Minister stelt, voor een integer en stabiel systeem hebben hun basis in de Wet op het financieel toezicht. Het gaat hierbij om (het toezicht op), regelgeving die financiële instellingen stimuleert te verplicht om op integere en transparante wijze te werk te gaan. Met deze regelgeving en dit toezicht wordt eraan bijgedragen dat consumenten en bedrijven met voldoende informatie en vertrouwen financiële producten kunnen afnemen.

De Minister bevordert de educatie van de burger op financieel gebied, streeft naar een integer financieel stelsel met passende regelgeving in de Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme en is verantwoordelijk voor de gegarandeerde voorziening van voldoende munten in circulatie.

C: Beleidsconclusies

In 2014 zijn, naast hetgeen in de toelichting bij de beleidsprioriteiten is opgenomen, wijzigingen voorbereid die in 2015 in werking zijn getreden of naar verwachting in werking zullen treden en die als voornaam hebben het terugkrijgen van risico's en het versterken van cultuur en gedrag in de financiële sector. Deze wijzigingen betreffen onder andere de inwerking van toezicht bij banken en de *Wet beperkingseisde financiële ondernemingen met onder andere een bonusplafond van maximaal 20 procent van de vaste beloning*. Ook is zowel de doelgroep voor de eed en belofte als die voor eisen van geschiktheid en betrouwbaarheid uitgebreid. Voorts is in 2014 de vereiste van kracht geworden dat financieel adviseurs permanent moeten beschikken over de meest actuele kennis en hebben de eerste financieel adviseurs, in meerderheid met goed gevolg, deelgenomen aan de daarvoor centraal beschikbaar gestelde axamene uitrijkt in 2015 hun vakbekwaamheid via vernieuwde diploma's aan te tonen. In 2014 zijn bovendien, in navolging van het eerdere verbod op provisies bij complexe en impactvolle producten, de provisies voor beleggingsdienstverlening afgeschaft om de kwaliteit en onafhankelijkheid daarvan te versterken.

In Europees verband zijn in 2014 richtlijnen en verordeningen vastgesteld ten aanzien van markten in financiële instrumenten, het tegengaan van marktmisbruik, hypothecair krediet, de onafhankelijkheid van accountantsorganisaties en de transparantie over consumentproducten met een beleggingscomponent. Ook is vooruitgang geboekt bij de herziening van de markt in rente, verzekering, pensioendeling en verkoop en, in reactie op de Libor-affaire, de regulering van benchmark en indices. Tot slot is in 2014 een aanzet gegeven tot een kwaliteitsplan in de accountantsmarkt. De wettelijke uitwerking van accountants dient boven elke twijfel verheven te zijn. Daarom zijn, naast maatregelen van de sector en de hierboven genoemde Europese maatregelen, enkele wettelijke maatregelen aangekondigd die in 2015 nader worden uitgewerkt.

Tot slot heeft de crisis in Oekraïne en de opkomst van Islamitische Staat inclusief het fenomeen jihadreizen erna geleid dat het instrument van financiële sancties in 2014 stevig is ingezet (bevoorziening tegecoën Oekraïense oligarchen, kapitaalmarktrestricties Rusland, bestrijding terrorismefinanciering). Deze maatregelen zullen hun doorwerking in 2018 hebben.

D: Tabel budgettaire gevolgen van beleid

[illegible]

F: Toelichting op de instrumenten

Uitgaven

Geldmuseum (- € 0,5 mln.)

Nadat uit onderzoek is gebleken dat de continuïteit van het Geldmuseum niet meer was gegarandeerd, zag het Ministerie van Financiën zich genoodzaakt de subsidie relatie met het Geldmuseum per 2014 te beëindigen. Het Geldmuseum sloot in november 2013 haar deuren. Inmiddels is het beheer van de collectie overgedragen aan DNB.

(TFD) (+ € 4,1 mln.)

Per 1-1-2014 heeft het Ministerie van Financiën een Centrale Examenbank (CE) waarmee erkende exameninstellingen Wft-examens voor financieel adviseurs kunnen afnemen. Het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) heeft het mandaat gekregen voor het inhoudelijke beheer van de CE. Voor deze extra taak is de subsidie met € 1 mln. verhoogd naar € 1,4 mln. De overige uitgaven hebben zowel betrekking op incidentele projectkosten als op structurele uitvoeringskosten, waaronder de uitvoering van het functionele – en technische beheer en gebruik van de CE-applicatie door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

Muntcirculatie (- € 2,7 mln.)

De kosten om munten in circulatie te brengen zijn 20% lager uitgevallen dan begroot.

Wijzer in Geldzaken: (+ € 1,2 mln.)

De verhoging van de begroting voor Wijzer in Geldzaken komt voort uit het feit dat de Rijksbank een aantal uitbreidingen van het platform, waarmee de publieke en particuliere bijdrage aan het platform (zie ook toelichting Overig bij ontvangsten).

Ontvangsten

Feeopbrangsten Interbancaire lening (- € 55,9 mln.)

ABN AMRO, NIBC, Achmea, Leaseplan en ING hebben gevraagd een deel van hun gegarandeerde lening afgelost. Door het vervroegd aflossen van de garantie bancaire lening is er in 2014 minder fee ontvangen dan geraamd. Voor deze transacties in eerdere jaren een dosing out fee betaald aan de staat ter compensatie van de naar bereiden bijgestelde meerjarige premie inkomsten.

Doedel Reserve (+ € 623,1 mln.)

In 2008/2009 heeft De Nederlandsche Bank na het faillissement van Landstank een bedrag uitgekeerd van € 1,6 milj. aan de depositohouders. Hiervan namen de Nederlandse banken € 208 miljoen voor hun rekening en de Nederlandse Staat € 1,4 milj. Voor doedel leningen is tot op heden € 811 mln. geïncasseerd. De resterende vordering is verkocht en voorziet in een opbrengst voor de Nederlandse Staat van circa € 623 mln.

Ontvangsten muntreizen (- € 1,9 mln.)

Munten in circulatie (+ € 63,7 mln.)

Er zijn meer munten in omloop gebracht dan dat er uit omloop terugkwamen, waardoor het aantal munten in circulatie is toegenomen. Deze toename heeft geleid tot netto inkomsten, die gelijk zijn aan de nominale waarde van de munten.

Overig (+ € 2,7 mln.)

De overige ontvangsten zijn opwaarts bijgesteld door een technische mutatie (recaldering) voor Wijzen en Gelukken (+ F. 1, 2 mln.) en door de ontvangsten van de centrale kasbank (+ € 10 mln.).

BR versie

4.3 Financiërsactiviteiten publiek-private sector

A: Algemene doelstelling

Optimaal financieel resultaat bij de realisatie van publieke doelen bij investeren in, en verwerven, afstoten en beheren van de financiële en materiële activa van de Staat.

B: Rol en verantwoordelijkheid

De minister van Financiën stimuleert en registreert een verantwoorde en doelmatige besteding van overheidsmiddelen. Bedrijfseconomische expertise wordt ingezet bij staatsdeelnemingen, politiek belangrijke investeringsprojecten en transacties van de rijksoverheid en publiek-private investeringen in Nederland.

De minister van Financiën is verantwoordelijk voor:

- een optimaal financieel resultaat bij het beheren, aangaan en afstoten van staatsdeelnemingen met inachtneming van de betrokken publieke belangen;
- het toetsen en adviseren op bedrijfseconomische doelmatigheid bij het realiseren van grote publieke investeringsprojecten van politiek belang die in samenwerking met de markt worden verwezenlijkt, zodat vakdepartementen in staat worden gesteld hun projecten binnen budget, op tijd en met de gewenste kwaliteit te realiseren. Voorbeelden van deze projecten zijn Design-Build-Finance-Maintain-(Operate) (DBFM(O)) projecten, bedrijfsvoerings- en duurzaamheidsprojecten, en projecten waarbij exclusieve rechten in de markt worden gezet;
- het overkoepelende DBFM(O) beleid en de regie van het «systeem» dat ervoor moet zorgen dat DBFM(O) in Nederland structureel goed verankerd is en toegepast wordt;
- het beheren en afwikkelen van de tijdelijke overheidsinvesteringen in de gesteunde financiële instellingen;
- het beheren van de Illiquid Asset Back-up - facility binnen de contractvoorwaarden;
- aansenwende en/of principiële beslissingen (s.a. exitstrategie en beheersbeleid) van, almede het houden van toezicht op NL Financial Investments (NLI), de stichting die de aandelen in ARN Amm, ASR Nederland, SNS REAAL en Propertize (voorheen SNS Property Finance) beheert).

De minister van Financiën heeft een aantal instrumenten tot zijn beschikking, die ingezet kunnen worden voor de invulling van zijn verantwoordelijkheid:

- bevoegdheden die de minister van Financiën heeft op basis van de Comptabiliteitswet en als aandeelhouder op basis van Boek 2 Burgerlijk Wetboek en de statuten van de ondernemingen;
- de gedragsregels uit de Corporate Governance Code;
- bedrijfseconomische, juridische en corporate governance-expertise en kennis en kunde op het gebied van projectfinanciering en risicomanagement;
- structureel en incidenteel overleg met bestuurders en commissarissen van de staatsdeelnemingen;
- overleg met betrokken vakdepartementen over de mate waarin en de wijze waarop de relevante publieke belangen worden geborgd;
- besluit private-rechtelijke rechts-handelingen 199b, in het bijzonder artikel 6:1 huur-, huurovereenkomsten, zoals DBFM(O) en andere langjarige complexe projecten, mogen pas worden gedaan na overeenstemming met de minister van Financiën;
- PPS-codes: de beheercodes voor goede bedrijfsvoering binnen de rijksoverheid gericht op een doelmatige en rechtmatige inzet van het instrument van publiek-private samenwerking bij de realisatie en de exploitatie van (met name meegange) investeringsprojecten;
- wet Stichting Administratiekantoor beheer financiële instellingen (NLI).

Bovenstaande instrumenten zijn verschillend van aard. De bevoegdheden die voortvloeien uit het Burgerlijk Wetboek en Comptabiliteitswet vormen de basis van de (formele)

zeggenschap. De overige instrumenten hebben een meer informeel karakter, zijn richtlijngebonden (zoals de Corporate Governance Code) of dienen als randvoorwaarde om invulling te kunnen geven aan de beleidsdoelstelling (zoals de beschikbaarheid over en/of toegang tot de benodigde kennis).

De minister beoogt jaarlijks de effecten van zijn aandeelhouderschap in de reguliere staatsdeelnemingen te meten. Om deze effecten te kunnen meten waren in de begroting van meerdere indicatoren/streefwaarden opgenomen. In onderstaande tabel zijn de realisaties van de afgelopen drie jaren inzichtelijk gemaakt, waarbij de realisatie van 2014 is afgezet tegen de streefwaarde, zoals deze in de begroting 2014 was opgenomen:

Realisatie meetbare gegevens						
Kengetal ²¹	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
1. % deelnemingen dat de Corporate Governance Code 'comply or explain' toepast.	94%	88%	100%	100%	100%	100%
2. % van deelnemingen dat minimaal een G-roting heeft conform de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI).	n.v.t.	88%	100%	100%	100%	100%
3. % van deelnemingen met dividend pay-out ratio ²² van ten minste 40%.	n.v.t.	47%	33%	46% (n=12)	90%	39% (n=12)
4. % van deelnemingen dat minimaal de rendementnorm haalt.	n.v.t.	47%	40%	43% (n=12)	60%	54% (n=12)

Bron: Jaarverslagen en statuten van de deelnemingen (in de huidige portafolio staatsdeelnemingen waarvan het beheer is belegd bij het ministerie van Financiën (exclusief verworven financiële deelnemingen naar aanleiding van de kredietcrisis).

De meetbare indicatoren beogen zowel het publieke karakter van de deelnemingen te waarborgen als de bedrijfseconomische principes die gehanteerd worden bij het uitvoeren van het aandeelhouderschap. Ten behoeve van de realisatiecijfers over 2014 wordt gekozen naar de realisaties die samenhangen met het verslagjaar/boekjaar 2013 van de staatsdeelnemingen. Er kan immers niet op 2014 worden teruggekeerd zonder de officiële jaarrekeningen en jaarverslagen over 2014. Het merendeel van de door de aandeelhouder vastgestelde jaarrekeningen wordt pas verwacht, nadat het jaarverslag 2014 is opgesteld.

Bij twee indicatoren wordt de streefwaarde niet gehaald. Het minimum rendement op eigen vermogen dat als streefwaarde is opgenomen wordt niet door de beoogde 80% van de staatsdeelnemingen gerealiseerd, maar door 54% van de staatsdeelnemingen. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste heeft een aantal staatsdeelnemingen een grote investeringsagenda, waarbij de kosten voor de baten uitgaan en rendementen daarom pas later worden gerealiseerd. Ten tweede is er in sommige gevallen vanwege ongunstige marktomstandigheden sprake van tegenvallende bedrijfsresultaten. Als streefwaarde gold in het begrotingsjaar nog een portefeuilerende norm van 8%. De portefeuilerende staatsdeelnemingen bleeften echter uit een verscheidenheid aan ondernemingen, ieder met hun eigen activiteiten en eigen karakteristieken. Daarvoor is één rendementstroom te wilken. Daarom is in de Nota Deelnemingen ministerie van Financiën 2013 het voornemen aangekondigd om voor iedere staatsdeelneming een specifieke rendementstroom vast te stellen, die op de langere termijn voor het individuele bedrijf realiseerbaar moet zijn.

²¹ Toes en KLM worden gezien de beperkte invloed van de Staat op de aandeelhouder bij alle indicatoren buiten beschouwing gelaten.

²² Niet voor alle staatsdeelnemingen geldt een uitbetaling van dividend middels een vooraf vastgesteld dividend pay-out ratio. De ratio wordt berekend over deelnemingen waar de Staat als aandeelhouder invloed op heeft.

Momenteel worden deze normnederdelen in overleg met de ondernemingen vastgesteld. In de begroting voor 2015 is dan ook als streefwaarde opgenomen het aantal staatsdeelnemingen dat zij eigen, individuele rendementennorm behaalt. Waar het normnederment nog niet is vastgesteld, wordt de portefeuillebrede norm van 8% gehanteerd.

Slechts 39% van de deelnemingen heeft een pay-out ratio van tenminste 10% weten te realiseren, terwijl de doelstelling 50% was. Ook hier is een aantal normen voor aan te wijzen. Ten eerste zorgt regulering er bij bepaalde deelnemingen voor dat deze ondernemingen tijdelijk meer winst moeten reserveren, waardoor de pay-out ratio dus lager wordt (zie bijvoorbeeld de solvabiliteitsbasen bij financiële instellingen). Ten tweede reserveren sommige deelnemingen een groot gedeelte van de winst om grote investeringen te kunnen financieren. Doorgaans vertaalt het reserveren van winst ten behoeve van investeringen zich in hogere winst en daarmee hogere dividenden in de toekomst.

De overige indicatoren werden wel behaald.

Om te meten in hoeverre publieke investeringsprojecten doelmotig worden gerealiseerd, is het aantal goed uitgevoerde Public Private Comparators (PPC) als indicator in de begroting opgenomen. Een PPC is een instrument om de voor- en nadelen van verschillende uitvoeringsvarianten van een project financieel inzichtelijk te maken en biedt de basis voor de besluitvorming over de DBFM(O)-variant van een project. In de PPS-code Rijksoverheid 2008²² is vastgelegd dat voor alle voorgenomen investeringen in Rijksgebouwen (nieuwbouw of renovatie) boven € 25 mln. en Rijksinfrastructuur boven de € 60 mln. PPC's worden uitgevoerd. Er is een aantal indicatoren/streefwwaarden opgenomen om te meten in hoeverre publieke investeringsprojecten doelmotig worden gerealiseerd. In onderstaande tabel is de realisatie van 2014 afgezet tegen de streefwaarde, zoals deze in de begroting 2014 was opgenomen:

Realisatie meetbare gegevens

Vraagstuk	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
1. Percentage van projecten binnen het Rijk (Infrastructuur, Rijkshuisvesting, Defensie) waar een PPC voor is uitgevoerd zoals afgesproken in de PPS-code.	100%	100%	100%	100%
2. Percentage PPC's met meerwaarde voor DBFM(O) hiervoor "compleet en exploitatie" is toegestaan.	100%	100%	100%	100%
3. Aantal PPC's met meerwaarde voor DBFM(O) hiervoor gekozen is voor DBFM(O).	67%	100%	90%	100%

Bron: Vakdepartementen. Vakdepartementen geven aan als ze een PPC hebben uitgevoerd en wat de uitkomst is. Op basis van deze informatie komt de tabel tot stand. De voortgang en prestaties op het gebied van DBFM(O) worden uitvoering bredebreed in de Tweede Kamer door de Tweede Kamer.

De gegevens uit de tabel zijn afkomstig van de vakdepartementen die periodiek rapporteren over ontwikkelingen op het gebied van DBFM(O) aan Financien in het kader van hun Levensduurduurzaamheid. Ingevoerd vakdepartementen waar te nemen zijn om of te wijken van het beleid voor PPC's of van de uitkomst van een PPC dan geldt de afspraak dat zij dit voorafgaand ter goedkeuring dienen voor te leggen aan Financien.

De verantwoordelijkheid voor de beslissing om volgens DBFM(O) een te besteden ligt bij de vakdepartementen. Bij de bouwgebouwen DBFM(O) ligt de verantwoordelijkheid tevens bij de cliënten van de Rijksgebouwendienst. De vakdepartementen dragen de primaire

²² <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publikaties/richtlijnen/2008/11/13/pps-code-rijksoverheid-2008-pps-code-rijksoverheid-2008-pps>

verantwoordelijkheid voor het welslagen van de projecten en dus voor het behalen van doelstellingen van bedrijfseconomische efficiëntie en doelmatigheid.

C: Beleidsconclusies

Deelnemingen

De minister van Financiën is verantwoordelijk voor het aandeelhouderschap van het overgrote deel van de staatsdeelnemingen.

Nota deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2013

In oktober 2013 heeft de minister van Financiën zijn nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2013 gepresenteerd.²⁴ Een belangrijk verschil met voorgaand beleid is dat het besluit om wel of niet te privatiseren per casus wordt beoordeeld, zonder dat daar een straven aan ten grondslag ligt om de portefeuille zo klein of zo groot mogelijk te maken. Aan de hand van de nieuw geïntroduceerde criteria: marktorientering en strategisch belang, is in deze nota bovendien per geval uitgemaakt of de staat permanent aandeelhouder wil blijven van de deelnemingen of niet. Omdat publieke belangen altijd naar de voorgrond liggen van staatsdeelneming, worden publieke belangen centraal gesteld in het aandeelhouderschap. Ook behoud van het in staatsdeelnemingen geïnvesteerde maatschappelijk kapitaal is een publiek belang. Daarvoor is een belangrijke taak weggelegd voor de staat als aandeelhouder.

De nieuw geformuleerde missie van de staat als aandeelhouder in de nota is: het verantwoord beheer van het in staatsdeelnemingen geïnvesteerde maatschappelijk kapitaal. Daarvoor zal de staat als aandeelhouder:

- Bijdragen aan de borging van publieke belangen;
- Duurt hij op bereik van de financiële waarde die staatsdeelnemingen vertegenwoordigen;
- Levert hij een bijdrage aan goed ondernemingsbestuur.

Strategie

In 2014 heeft de Staat als aandeelhouder met verschillende deelnemingen over de strategie gesproken.

De medeaandeelhouders in Urenco, het Verenigd Koninkrijk en de Duitse bedrijven Eon en RWE hebben aangekondigd de verkoop van hun belang te willen onderzoeken. Deze ontwikkelingen dwongen Nederland tot reflectie op de gevolgen van een eventuele verkoop van de aandelen door de andere aandeelhouders op de borging van de publieke belangen en de toegevoegde waarde van het Nederlandse medeaandeelhouderschap in deze situatie. Het kabinet kondigde in 2013 aan te overwegen de aandeel in de Staat der Nederlanden indirect heeft in URENCO Ltd. te vervenemen mits de publieke belangen inzake non-proliferatie, veiligheid en leveringszekerheid kunnen worden geborgd. Daarom is er door het kabinet een traject gestart om deze publieke belangen in detail een adequaat instrumentarium te borgen. In 2013 is Nederland met het Verenigd Koninkrijk en Duitsland in gesprek gegaan over de borging van de publieke belangen in het licht van meer van een meerderheidsaandeelhouderschap van overheden zou geschieden. Deze gesprekken zijn voortgezet in 2014 en zullen ook in 2015 doorlopen.

In het rogerakkoord is opgenomen dat het kabinet voornemens is Holland Casino te verkopen, mits aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. In 2013 is een begin gemaakt met de uitwerking van een visie op ordening van de casinomarkt. Dit is aangebond in 2014 en heeft geleid tot een wetvoorstel modernisering speelkaseregime van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, dat momenteel ter consultatie voorligt.

²⁴ Kamerstukken II 2013/2014, 28 185, nr. 148.

Wanneer de Kamer akkoord is met de ordening van de casinomarkt kan de staat met Holland Casino een verkooptraject ingaan. Gezien de financiële situatie van de onderneming heeft Holland Casino geen wettelijke afgedragen in 2014. Holland Casino voert een omvangrijke herstructurering door om zo een financieel solide basis te creëren om zelfstandig in een gemoderniseerde kanspelsmarkt te opereren. De eerste resultaten van deze herstructurering zijn inmiddels zichtbaar: de omzet stijgt en de kosten zijn fors teruggebracht. Ten aanzien van de staatsloterij (SRNS) is gesproken over de teruglopende omzetten en de mogelijkheid om de online kanspelsmarkt te betreden. Staatssecretaris Teeven heeft de Kamer in juli daarnaast geïnformeerd dat onderzoek wordt gedaan naar een nadere samenwerking tussen de Staatsloterij en Lotto. Hierover lopen gesprekken, die ook in 2015 zullen doorlopen.

In 2014 is door het kabinet onderzocht of de mogelijkheid moet worden geopend om via kruislingse participatie strategische samenwerking aan te gaan met netwerkbedrijven in andere EU-landen. Hierover is in februari 2014 een brief naar de Kamer gestuurd, met daarin het voornemen om de mogelijkheid te openen voor beide bedrijven om via kruislingse aandelenparticipatie strategische samenwerkingsverbanden aan te gaan met buitenlandse netbeheerders die op grond van Europese regelgeving gecertificeerd zijn. Na debat met de Kamer heeft het kabinet besloten dit onderwerp mee te nemen in de herziening van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet (STROOM). Dit wetsvoorstel zal naar verwachting in het voorjaar van 2015 worden ingediend bij de Tweede Kamer.

Statuten

Zoals in de Nota Deelnemingenbeleid is aangekondigd, is het ministerie van Financiën in 2014 met staatsdeelnemingen in gesprek gegaan over het doorvoeren van de aangescherpte standaardstatuten bij de staatsdeelnemingen. De aanscherping van de standaardstatuten zit onder andere in de herijking van de goedkeuringdrempels voor investeringen door de betreffende staatsdeelneming. Doort te kijken naar de waarde van de investeringen als gedaan in het verleden, de toekomstige investeringsagenda, alsmede door middel van een voorafafgekeurde vergoeding te betalen wat de miswaarde goedkeuringdrempels dienen te zijn. Andere wijzigingen zitten met name op het gebied van de tijdige ontvangst van informatie en de mogelijkheid voor de aandeelhouder om met belangrijke onderwerpen, zoals de strategie van de onderneming, mee te praten. Naar verwachting zullen de standaardstatuten in 2015 doorgevoerd worden.

Investeren en vermogenspositie

Op het gebied van investeringen zijn er in 2014 elf formele investeringen goedgekeurd en is vijf informele investeringen meegekeurd. Het merendeel van de investeringen betrof investeringen van Terneer. Daarnaast heeft NS in 2014 de aanschaf van nieuwe Sprinters in gang gezet. NS loopt in totaal 180 nieuwe Sprinters bij de tramfabrikanten CAF en Stadler. Ook is het aanschaftraject van de Intercity nieuwe generatie van start gegaan. NS gaat een traject in waarbij geselecteerde leveranciers met biedingen gaan komen om de nieuwe Intercity te mogen produceren. In 2014 is het belang van de staat in NV ALTMAR B.V. (Aangevoerd Luchtvaartterrein Maastricht-Aachen Airport) afgewikkeld en daarnaast is de afwikkeling van Twinning Holding B.V. voltooid. Bij ALTMAR is het aan de staat toegekende restantende saldo van liquide middelen overgenomen af 0,8 mln. Bij Twinning was er sprake van een resterend saldo van € 3,3 mln.

Beloningsbeleid

In de Nota Deelnemingenbeleid is aangekondigd dat het huidige beloningsbeleid voor beloningsbeleid van staatsdeelnemingen op twee punten wordt aangescherpt. Allereerst worden de variabelen beloningen van de bestuurders voortaan gemaximeerd op 20%. Daarnaast wordt het beloningsbeleid van de staatsdeelnemingen in lijn gebracht met de nieuwe standaarden op het gebied van het arbeidsrecht. In 2014 is bij een aantal

deelnemingen gestart met de uitrol hiervan. In het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen wordt jaarlijks gerapporteerd over de voortgang.

Toekomstplannen voor de financiële instellingen ASR, AMKU, ASR en SNS REAAL

Met betrekking tot ASR AMKU is aan de Kamer gemeld dat na de Asset Quality Reviews een besluit tot daadwerkelijke verkoop zal worden genomen. In het begin van 2015 zal de minister de Kamer hierover informeren. Op 6 juni 2014 heeft het kabinet in een brief aan de Kamer de verkoopplannen voor ASR Nederland N.V. en SNS REAAL N.V. (hierna 'AV's') gepresenteerd. Verderop is, zoals in de brief was aangekondigd, REAAL N.V. gestart met het verkoopproces, waaraan ook ASR mocht deelnemen. In 2014 was dit proces nog gaande en besluitvorming over een uiteindelijke transactie zal plaatsvinden in 2015. Omdat de uitkomst van het verkoopproces van REAAL nog onbekend is, zal de Kamer in de loop van 2015 worden geïnformeerd inzake de verkoop van SNS Bank. Voor alle financiële instellingen geldt dat de minister de Kamer vooraf zal informeren, voordat onomkeerbare stappen worden gezet.

Publiek-Private Investerings

Eind 2014 heeft de minister van Financiën de tweejaarlijkse voortgangsrapportage over DBFM(O) naar de Kamer verstuurd. Hierin wordt benoemd dat in de afgelopen jaren de DBFM(O)-projecten van het Rijk zijn uitgevoerd binnen budget, op tijd en conform de gewenste output. Marktmartjes hebben waardering voor de kwaliteit en het eenjarige lijn van Nederlandse DBFM(O)-projecten en -beleid. De situatie op de markt voor financiering van DBFM(O)-projecten was mede daarom al goed en is sinds medio 2013 sterk verbeterd. Alle DBFM(O)-projecten zijn succesvol met 100% gecommitteerde financiering aanbestaat. Om ook in de toekomst deze hoge mate van succes van DBFM(O)-contracten te kunnen realiseren is professioneel contractmanagement essentieel. Daarom heeft de ADP in opdracht van de minister van Financiën onderzoek verricht naar de succesfactoren voor contractmanagement. Op basis van de resulterende aanbevelingen hebben de departementen in samenwerking met Financiën gewerkt aan het opzetten van een performancemodel voor contractmanagement. Dit geeft beter zicht op het contractbeheer bij bestaande contracten en borgt dat leerervaringen van eerdere contracten worden benut bij nieuwe contractafspraken.

Nadat de minister van Financiën en de minister van Economische Zaken in 2013 samen een kwartiermaker hebben aangesteld voor de oprichting van de Nederlandse Investeringsinstelling (NII), zijn afgelopen jaar de plannen verder uitgewerkt en is de instelling opgericht. Voor het realiseren van diverse beleidsdoelstellingen, zoals energiebesparing in woningen (RfE) en internationale ondernemen in opkomende markten (DGGF), zijn door betreffende vakministers, met medewerking van Financiën, fondsen opgericht. De minister van Financiën blijft monitoren of de oprichting van een fonds leidt tot het op een efficiënte manier bereiken van beleidsdoelstellingen.

Binnen zijn verantwoordelijkheid om te toetsen en adviseren op bedrijfseconomische doelmatigheid heeft de minister van Financiën in 2014 bijgedragen aan het realiseren van een efficiëntere en effectievere bedrijfsvoering van het Rijk. Een voorbeeld van een traject waar dit is gebeurd is de Hervormingsagenda Rijksdienst, waarbij de minister van Financiën heeft aangestuurd op het versterken van de governance op de ondersteunende bedrijfsvoeringsfuncties (SGO project: S: Governance and Sourcing). Ook de Financiën in 2014 betrokken beleven bij het sourcingprogramma Defensie²⁴ waarbij sourcingafwegingen en -trajecten zijn ondersteund. Een laatste voorbeeld is de advisering bij de privatisering van twee rijksinstellingen voor gedoten jeugdzorg, die voorkomt zijn onder verantwoordelijkheid van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport²⁵.

²⁴ Kamerstukken II 2013/14, 31 125, nr. 10
²⁵ Kamerstukken II 2013/14, 31 339, nr. 336

Ook is gewerkt aan een handreiding voor businesscases binnen de Rijksoverheid, om het toetsen op bedrijfseconomische doelmatigheid te kunnen faciliteren. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de handreiding zodat deze naar verwachting in de loop van 2015 gepubliceerd kan worden.

Illiquid Assets Back-up Faciliteit

De Illiquid Assets Back-up Faciliteit (IABF) was één van de maatregelen die de Staat in 2008 en 2009 heeft getroffen om bij te dragen aan handel van de stabiliteit van de financiële sector. De IABF had betrekking op de Amerikaanse gesecuritiseerde hypotheekportefeuille van ING (de Alt-A portefeuille). De Staat heeft het economische eigendom van de Alt-A portefeuille overgenomen door middel van een lening van ING aan de Staat. Daarnaast bestond de IABF uit verschillende fees die tussen de Staat en ING werden voldaan²¹.

In 2013 is overeenstemming bereikt met ING over de beëindiging van de IABF. De beëindiging heeft plaatsgevonden door de Alt-A portefeuille te verkopen. De opbrengsten zijn gebruikt om de lening van ING aan de Staat af te lossen²².

In december 2013 heeft een eerste veiling van een deel van de Alt-A portefeuille plaatsgevonden. Sedert 2014 hebben er nog twee veilingen plaatsgevonden om de lening van ING aan de Staat volledig af te lossen. Per eind 2014 is het uiteindelijke resultaat op de IABF gelijk aan EUR 1.455 mln (inclusief EUR 0,4 mld die was ontvangen van ING ter compensatie van de toekomstige garantiefees)²³.

Kasstroom overzicht en balans

Het toestroom overzicht laat zien dat er in 2014 meer US dollars uit de portefeuille aan door verkoop van de portefeuille binnengekomen zijn dan er nodig waren om het restant van de lening van ING aan de Staat af te lossen. Hierdoor is er sprake van een uiteindelijk positief resultaat op de IABF. Het overzicht laat verder de resultaten van de laatste fee uitgaven en ontvangsten zien. Het uiteindelijke resultaat op de IABF bedraagt EUR 1.455 mln.

Tabel 1: kasstromen 2011, 2012, 2013 en 2014 (in € mln.)

	2011	2012	2013	2014
Funding fee	3.242	2.644	4.838	2.778
Management fee	39	33	26	0
Incidentele uitgave			19	0
Totaal uitgaven	3.281	2.678	4.853	2.779
Portefeuille ontvangsten	3.012	2.434	4.275	4.231
Garantie fee	85	73	58	
Additionele garantie fee	128	113	87	0
Additionele fee	55	45	35	1
Verhandelbaarheidsfee		15	18	1
Incidentele ontvangst			379	
Totaal ontvangsten	3.281	2.678	4.853	4.233
Saldo	0	0	0	1.455

²¹ Kamerstukken II 2010/2011, 31 371, nr. 362

²² Kamerstukken II 2013/2014, 31 371, nr. 377

²³ Kamerstukken II 2013/2014, 31 371, nr. 380

D: Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Geleidsartikel 2 Financiële instellingen publiek-private sector

Georgian x C100

[illegible]

Uitgaven

NLFI (+ € 12,0 mln.)

De begroting van NLFI is naar boven bijgesteld, omdat SNS REAAL en Property Finance aan NLFI zijn overgedragen en door de verwachte verkoopstrategieën, waarvan advieskosten zijn verbonden. De kosten worden voor het grootste deel aan de financiële instellingen doorbelast, hierdoor blijft naar verwachting het door de Staat te betalen bedrag per saldo gelijk.

Funding fee (+ € 1.154,2 mln.)

De funding fee is hoger dan geraamd. Dit is het gevolg van de verkoop van een deel van de ALT-A-portefeuille begin 2014. Met de opbrengsten uit de verkoop is de lening aan ING in 2014 volledig afgeost.

Fees

De omvang van de fees zijn in 2014 allen lager dan geraamd. Dit is gevolg van de beëindiging van de IABF overeenkomst.

Ontvangsten

Dividend staatsdeelnemingen (+ € 282,4 mln.)

Er is een meevaller bij de dividenden door hogere dan verwachte dividenduitkeringen van TenneT, UQI, Gasunie en Schiphol. Daarnaast wordt op portefeuilleniveau rekening gehouden met risico's bij de verschillende staatsdeelnemingen. Deze risico's hebben zich niet voorgedaan waardoor de dividendontvangsten hoger zijn dan geraamd.

Afdracht Staatsloterij (+ € 11,3 mln.)

De omzetten van SEKS staan al en getijd onder druk, hierdoor is ook de afdracht aan de Staat lager.

Opbrengst verkoop vermogenstitels (+ € 4,1 mln.)

In 2014 is het belang van de Staat in NV ALTMAA N.V. (Aangewezen Luchtvaartterrein Maastricht-Aachen Airport) afgewikkeld en daarnaast is de afwikkeling van Twinning Hukling B.V. voltooid. Bij ALTMAA is het aan de Staat toekomende resterende saldo van liquide middelen overgeboekt á € 0,8 mln. Bij Twinning was sprake van een resterend saldo van € 3,3 mln.

Dividend financiële instellingen (+ € 23,9 mln.)

ASR heeft in 2014 meer dividend afgedragen dan verwacht. Dit heeft geresulteerd in een meevaller van € 23,9 mln.

NLFI (+ € 12,0 mln.)

Zie toelichting onder uitgaven.

Portefeuille ontvangsten (+ € 2.772,2 mln.)

De ontvangsten uit de portefeuille zijn in 2014 hoger dan geraamd door de opbrengsten als gevolg van verkoop van delen van de portefeuille begin 2014.

Renteontvangsten SNS krediet (+ € 14,0 mln.)

De renteontvangsten voor het overbruggingskrediet van SNS REAAL zijn bijgesteld met € 14,0 mln. De meevaller wordt veroorzaakt doordat SNS REAAL meer gebruikt heeft gemaakt van de kredietfaciliteit dan waarmee in de raming rekening was gehouden.

Aflossingen kapitaalverstrekking en couponbetalingen / boeterentes (+ € 1,1 mld.)

De Staat heeft de laatste aflossing van € 1,025 milj. van ING vervroegd ontvangen. Daarmee heeft ING de volledige kapitaalinjectie van tien miljard euro uit 2008 terugbetaald aan de Nederlandse Staat. In de begroting was rekening gehouden met terugbetaling in 2015.

Premie-inkomsten Counter Indemnity (- € 13,1 mln.)

Het beëindigen van de garantie van de Staat aan ABN AMRO inzake IJOU (counter indemnity) betekent een verlaging van de te ontvangen premies (€ 12,6 mln.) voor de Staat.

Garantie fee Propertize (+ € 1,9 mln.)

MM

Terug te vorderen uitvoeringskosten staatsdoelnamingen (+ € 0,3 mln.)

In 2013 zijn niet alle ontvangsten van doorbelastingen van de kosten met betrekking tot SNS REAAL en de L&B-portefeuille gerealiseerd, de doorbelastingen zijn in 2014 ontvangen. Daarnaast zijn er kosten doorbelast aan de houdstermaatschappij van de Nederlandse aandelen in URENCO (UCN).

4.4 Internationale Financiële Betrekkingen

A: Algemene doelstelling

Een bijdrage leveren aan een financieel gezond en welvarend Europa en een evenwichtige internationale financieel-economische ontwikkeling.

B: Rol en verantwoordelijkheid

Om het bovenstaande doel te bereiken heeft de Minister van Financiën een regisserende rol in Nederland. De internationale inzet van de Minister is van belang omdat de Nederlandse economie door zijn openheid en relatief beperkte grootte sterk wordt beïnvloed door internationale financieel-economische ontwikkelingen. Een sterke Europese economie heeft een directe weerslag op de Nederlandse economie. Nederland is mede hierdoor gebaat bij een gezonde financieel-economische ontwikkeling en een stabiele budgettaire en monetaire ontwikkeling in de Europese Unie en haar lidstaten, waarbij ook de financiële stabiliteit binnen de eurozone gewaarborgd is.

Ten behoeve van de bevordering van financiële stabiliteit in de toekomst neemt de Minister actief deel aan internationaal toezicht ter versterking van de begrotingsdiscipline van lidstaten van de EU en een stabiele macro-economische omgeving in de EMU. Hieronder valt ook de economische beleidscoördinatie in de EU en de EMU, zoals door een nieuw verdrag voor begrotingsdiscipline tussen lidstaten van de EU en een procedure voor economische onevenwichtigheden. Verder neemt de Minister van Financiën besluiten over het Nederlandse onderdeel over aanvragen voor het Exchange Rate Mechanism (ERM-II) en voor euro-invoering. Tevens draagt de Minister van Financiën het Nederlandse standpunt naar de EU begroting uit.

De Minister van Financiën draagt bij aan het beheer van stabilisatiemechanismen zoals het EFSF en het ESM ten behoeve van het bewaken van de financiële stabiliteit, ook in financieel-economisch moeilijke tijden. Dit doet de Minister door actief deel te nemen aan Europese overleggen zoals de Eurogroep en Ecofin en regelmatig contact te onderhouden met Europese instellingen en Europese collega-ministers. De minister van Financiën is sinds januari 2013 voorzitter van de Eurogroep en daarmee ook voorzitter van de Board of Governors van het ESM voor een periode van 2,5 jaar. In de afgelopen jaren is een gezamenlijke Europese aanpak voor de crisis gekozen. Nederland heeft hierbij een actieve rol gespeeld. In de komende jaren is het van groot belang om vast houden aan de aanpak en juridische afsaken te implementeren. De rol als voorzitter van de Eurogroep biedt bij uitstek de mogelijkheid om uitvoering te geven aan de gezamenlijke Europese inzet.

Internationale financiële instellingen beïnvloeden economische ontwikkelingen, als gevolg van hun rol bij het financieel-economische beleidsoezicht en als financieel vangnet in geval van een crisis. Goed beleid van deze instellingen draagt daarom bij aan een evenwichtige internationale financieel-economische ontwikkeling en de ontwikkeling van lage- en middeninkomenlanden. De Minister draagt hieraan bij door toezicht te houden op de uitvoering van de taken van de Internationale Financiële Instellingen (IFI's) en hun financiële soliditeit. Daarnaast levert de inbreng van de Minister bij discussies in internationale fora zoals de Ecofin, Eurogroep, Working Party 3 (van de OESO) en discussies bij het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank en andere IFI's een bijdrage aan de beïnvloeding van de internationale beleidsdiscussie en beleidsrespons.

C: Beleidsconclusies

In internationaal verband zijn de afgelopen jaren verschillende maatregelen getroffen om de wereld economie minder gevoelig te maken voor financieel-economische crises. In 2014 hebben de IFI's, naast aandacht voor crisispreventie, ook focus gelegd op het creëren van inclusieve groei. Er zijn verschillende maatregelen genomen om groei wereldwijd een impuls te geven en IFI middelen en investeringen effectiever in te zetten. De Minister van

Financiën heeft voor Nederland als bewaker van de financiële belangen van de Nederlandse overheid en hanteert een centrale rol in het beleid van de IMF's.

Zo heeft het IMF onlangs haar schuldenlimietbeleid voor lage inkomens landen aangepast, om de grote behoefte aan investeringen in groei in deze landen tegemoet te komen. Landen met budgetaire ruimte krijgen meer mogelijkheden om naast commerciële financiering (met een schenkingselement) ook gebruik te maken van financiering tegen commerciële voorwaarden. In het oude beleid was hier slechts beperkte ruimte voor. Ook heeft het IMF de eerste stappen gezet om het leenraamwerk aan te passen voor landen met programma's van een exceptionele omvang. Het IMF wil naar toe het uitbreiden om adequater te kunnen reageren wanneer de schuldcoudbaarheid van een land in het geding komt en zodoende de groei en succesvolle implementatie van een programma bevordert. De voorstellen die wijzigingen zouden ervoor zorgen dat private kredieturen gesturende de looptijd van een programma hun vorderingen niet kunnen aflossen, wat de mogelijkheden beperkt voor bail-outs van private kredieturen.

De Wereldbank heeft haar eigen financiële houdbaarheid en financiële capaciteit verhoogd. De Bank voert een grote bezuinigingsoperatie door. De uitgaven van de Bank worden nu getoetst op efficiëntie en effectiviteit. Daarnaast heeft de Raad van Bewindvoerders besloten om de prijzen van leningen verstrekt door de IDRD te verhogen om additionele inkomsten te genereren. Ook zal de IDRD efficiënter gebruik gaan maken van het bestaande Nederlandhouderkapitaal door voor elke Nederlander kapitaal iets meer uit te lenen.

Daarnaast heeft de EIB belangrijke stappen gezet om een catalyserende rol op het gebied van investeringen te spelen. Met de introductie van het 'Juncker-plan' in december 2014 is een eerste aanzet gegeven door de Europese Commissie om in 2015 met de EIB tot een instrument te komen om invulling te geven aan 'An investment plan for Europe'. Dit moet een impuls geven aan de Europese interne markt en private investeerders aantrekken.

Op Europees vlak was er in 2014 substantiële aandacht voor een verder herstel van de financiële stabiliteit van de eurozone. De Europese schulden crisis heeft aanleiding gegeven tot wijziging en uitbreiding van afspraken omtrent economische coördinatie (onder andere voorstel Stabilitateit en Groei). Ook op dit gebied was er aandacht voor de lopende steunprogramma's voor Griekenland en Cyprus en het in 2014 aflopende programma voor Portugal. De Minister van Financiën nam namens Nederland deel aan discussies en besluitvorming op ministerieel niveau in Eurogroep en Ecofin verband en in de Raad van gouverneurs van het ESM over deze onderwerpen. Eurogroep en Ecofin vergaderingen vinden in beginsel iedere maand plaats.

Als sluitstuk van versterkte economische beleidcoördinatie in de Eurozone voorziet het ESM, onder strikte beleidscondities en waar mogelijk in samenwerking met het IMF, financiële steun aan landen in nood. Sinds juli 2013 kunnen het EFSM en EFSF ook nieuwe leningen meer aangaan. Het EFSF en EFSM blijven bestaan totdat de laatste leningen zijn afgelost. Het ESM heeft in 2014 financiële steun verleend aan Cyprus. Portugal heeft in het eerste half jaar van 2014 nog steun ontvangen van het EFSM, EFSF en het IMF en houdt eind mei 2014 het leningenprogramma succesvol verlaten. Griekenland heeft in 2014 financiële steun van het EFSF en het IMF ontvangen. Daarnaast is in december 2014 door de Eurogroep besloten om het EFSF-programma van Griekenland met twee maanden te verlengen tot en met 28 februari 2015, zodat de Griekse regering meer tijd heeft om de nog openstaande maatregelen onder de vijfde voortgangsmisatie af te ronden. Griekenland is ook begonnen met de aflossing van de IMF-leningen van het eerste leningenprogramma van het IMF. Eind december 2014 had Griekenland in totaal circa 9,3 miljard euro afgelost aan IMF-leningen. Spanje en Ierland hebben eind 2013 de leningenprogramma's succesvol verlaten. Zowel Spanje als Ierland hebben in 2014 al een deel van de leningen vervroegd afgelost. Spanje heeft in juli 2014

al 1,6 miljard euro vervoerd afgeleend aan het ESM en Ierland heeft in december 2014 al 9,1 miljard euro vervoerd afgeleend aan het IMF.
Op 8 december 2014 heeft de Raad van gouverneurs van het ESM ingestemd met de uitwerking van het ESM-instrument voor directe herkapitalisatie van banken. Hiermee is het instrument operationeel geworden. Met het instrument zullen banken directe steun kunnen ontvangen vanuit het ESM in plaats van via de overheden van ontvangende lidstaten. Hiermee wordt bijgedragen aan het verbreken van de vicieuze cirkel, door de link tussen kwetsbare overheden en kwetsbare banken af te zwakken. Tegelijkertijd houdt het akkoord rekening met de noodzaak om prikkels te houden voor aanvragende lidstaten om prudent beleid te voeren en om zorgvuldig om te gaan met de schaarse publieke middelen in het ESM.

Het jaar 2014 stond voor de Europese Unie in het teken van de toetreding van Letland tot de Eurozone per 1 januari en van de voorbereiding voor de toetreding van Litouwen als negentiende lid van de Eurozone. Litouwen heeft per 1 januari 2015 de Euro ingevoerd als munteenheid, daarvoor zijn de voorbereidingen in 2014 afgerond. Nadat Litouwen in januari 2014 aangeeft niet later dan 1 januari 2015 de Euro te willen invoeren, concludeerde de Europese Centrale Bank en de Europese Commissie in juni 2014 in de convergentiesapporten dat Litouwen voldeed aan de vereiste convergentiecriteria. In juli is daarop de derogatie op toetreding van Litouwen opgeheven. Om duurzame convergentie te waarborgen heeft Litouwen structurele hervorming gepresenteerd en deze opgenomen in onder andere het nationaal hervormingsplan.

De onderhandelingen in het kader van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2014-2020 van de EU zijn in 2013 afgerond. Vanaf 1 januari 2014 is daarmee het nieuwe MFK in werking getreden. In het nieuwe MFK, dat circa 34 miljard euro lager ligt dan het huidige MFK, hebben de budgetten voor onderzoek en innovatie een relatief belang gewonnen ten opzichte van de klassieke posten als landbouw en cohesiepolen. Tevens heeft Nederland in deze onderhandelingen wederom een korting op de afdrachten bedragen van ruim 1 miljard euro³⁶.

In 2014 zijn acht aanvullende begrotingen gepresenteerd, waarvoor met uitzondering van de eerste aanvullende begroting (technische wijzigingen, was reeds akkoord) in december een akkoord is bereikt. Nederland heeft ingestemd met alle aanvullende begrotingen, met uitzondering van de derde aanvullende begroting. In de derde aanvullende begroting stelde de Europese Commissie voor de betalingen in 2014 te verhogen door middel van de inzet van de zogenaamde contingency margin (het instrument om als laatste redmiddel op onvoorziene omstandigheden te kunnen reageren), ten overstaan van een cumulatief gelijkmatige verlaging van de betalingen in latere jaren van het MFK. Nederland heeft samen met gelijkgestemde lidstaten in de Bezuinigingsraad geargumenteerde bezwaren ingediend tegen de inzet van de contingency margin. Uiteindelijk heeft Nederland tegen de derde aanvullende begroting gestemd, omdat Nederland van mening was dat de Europese Commissie te snel en in te ruime mate naar dit instrument heeft gegrepen³⁷.

De Europese Commissie heeft eind oktober de naheffing op basis van de grondlagen voor het bni en de btw gepresenteerd. De naheffing resulteert in een bruto nabestelling van Nederland aan de Europese Unie van een omvang van 1,1 miljard euro. Nadat, bijkomend de naheffing circa 650 miljoen euro omdat Nederland in 2015 een teruggave van circa 450 miljoen zal ontvangen³⁸. Het kabinet veldde zich verrast door de omvang van de naheffing en heeft daarom gepleit voor meer transparantie en harmonisatie van zowel het begrotingsproces als de berekeningswijze van dergelijke naheffingen. De Europese

³⁶ Kamerstukken II 2012/2013, 21 901-20, nr. 753

³⁷ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/eu/financien/over-70-4750-2799/afgeleend-aan-de-ecb-en-bank-voor-internationale-uitwisseling>

³⁸ Zie juli-aanpak 2015 (Kamerstukken II 2014/2015, 34 005, nr. 1)

Garantie Wereldbank (+457,8 mln.)

De aanpassing van de verplichting wordt voornamelijk veroorzaakt door de wisselkoersaanpassing van de garanties afgegeven aan de Wereldbank. Daarnaast heeft Nederland nieuwe garanties afgegeven aan de Wereldbank voor een eerder afgesproken kapitaalverhoging, waarvan het overgrote gedeelte uit garanties bestaat.

Garantie Cotonou (+ € 87,1 mln.)

De Europese Investeringsbank (EIB) verricht activiteiten in landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS-landen), oorspronkelijk de Europese landen en gebieden overzee (LGO). Dit in het kader van de ACS-EU-partnerschapsovereenkomst (Verdrag van Cotonou), en de toewijzing van financiële bijstand ten behoeve van de landen en gebieden overzee. Het Interni Akkoord betreft een periodieke financiële uitwerking van de genoemde overeenkomsten gedurende het MFK 2014-2020 en is aan de Kamer voorgelegd (Kamerstukken II 2013/14, 33 939, nr. 3.). Het Interni Akkoord bevat een garantie voor 75% van de politieke en soevereiniteitsrisico's die de EIB bij haar activiteiten in de ACS en LGO loopt. Zie het garantiekader (brief met kenmerk FEZ 2014-1781 N) voor meer informatie.

Garantie een DNB inzake IMF en DJS (+2,0 mld.).:

- Aanpassing garantie DNB inzake IMF door wisselkoersverhoging (+ 2.045,2 mln.)

De aanpassing van de verplichting wordt voornamelijk veroorzaakt door de wisselkoersaanpassing van de garanties afgegeven aan DNB inzake de deelnemingen van het IMF.

- Deelnding garantie DJS

Deze garantievereenkomsten tussen de Staat en CNS betreffen het Nederlandse aandeel in de via de Bank voor Internationale Betalingen (BIS) te verstrekken kredietfaciliteiten. Als verplichtingenraming (ste-post) wordt jaarlijks een garantielefand van € 113 mln. in de ontwerpbegroting opgenomen. De laatste jaren is geen gebruik gemaakt van deze regeling en wordt deze niet meer noodzakelijk geacht. Daarom wordt de garantieverplichting niet meer opgenomen (zoals gemeld in de begroting 2015).

EU-betalingsschuldenstroom (€ - 10,0 mln.)

Naar aanleiding van een verandering in het Nederlandse aandeel in de EU-begroting is de bestaande garantieverplichting bijgesteld.

EFSD (€ -12,0 mln.)

Naar aanleiding van een verandering in het Nederlandse aandeel in de EU-begroting is de bestaande garantieverplichting bijgesteld.

Uitgaven

Aanpassing betalingsinstelling International Development Agency (-€ 26,9 mln.)

Om budgetdoelstellingen na te komen is het budgetlimiet van de toezeggingen aan IDA verhoogd. Hiermee wordt het zwaartepunt van de IDA betalingen verlegd naar de jaren 2015 en 2017. Dit betekent wel dat Nederland in 2017 nog een extra betaling van € 1,8 mln. moet doen om de zogeheten netto contante waarde van de overeengekomen bijdrage aan IDA-16 in stand te houden en verwatering van het Nederlandse aandeel te voorkomen. Dit bedrag zal ten laste komen van de HGIS-begroting.

Ontvangsten

Ontvangsten IPI's (+1,5 mln.)

De terugbetalingen van leningen door de Europese Investeringsbank (EIB) en de Wereldbank zijn hoger dan geraamd. Bij de EIB gaat het om leningen aan landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS-landen), en de Europese landen en gebieden overzee (LGO) onder het Europees Ontwikkelingsfonds in het kader van de verdragen van Lomé en Cotonou. Bij de Wereldbank gaat het om de EEC Special Action Account, waarbij in Europese Economische Gemeenschap verbond via de Wereldbank speciale kredieten werden verstrekt op concessionele basis aan ontwikkelingslanden welke over langere periode worden terugbetaald.

Rente Griekenland (€ -11,5 mln.)

Door een lagere rente dan de geraamde CPB rekenrente en de retroactieve correctie van de renteverlaging (zoals door de Eurogroep in december 2012 overeengekomen) zijn de uitbetalingen op de Griekse lening lager uitgevallen.

4.5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen²⁴

A: Algemene doelstelling

Het bieden van mogelijkheden voor verzekering van betalingsrisico's die zijn verbonden aan export en investeringen in het buitenland, in aanvulling op de markt, en het creëren en handhaven van een internationaal gelijkwaardig speelveld voor bedrijven op het terrein van de exportkredietverzekeringsfaciliteit.

B: Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Financiën heeft de rol van regisseur van de uitvoering van de exportkredietverzekeringsfaciliteit. De Minister stelt de randvoorwaarden vast, waaronder de uitvoerder van de faciliteit verzekeringen moet afsluiten. De Staat treedt op als verzekeraar en Atradius Dutch State Business N.V. voert de EKV-faciliteit uit, op naam en voor rekening en risico van de Staat. De Minister van Financiën is budgetverantwoordelijk. De Minister van Financiën is, samen met de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, beiderverantwoordelijk voor het verstrekken van de verzekeringen en het nastreven van een gelijkwaardig speelveld op het gebied van de exportondersteunende maatregelen.

Op basis van de Kaderwet financiële verstrekkingen Financiën biedt de Nederlandse Staat, ter aanvulling op de private markt, faciliteiten aan waarmee Nederlandse ondernemers en hun financiers betalingsrisico's kunnen afdekken bij de Staat. Met de verschillende producten binnen de exportkrediet- en investeringsverzekeringen (de EKV-faciliteit) kunnen Nederlandse bedrijven meer exportorders verwerven, hetgeen een positief effect heeft op de concurrentiekracht, industriële productie en werkgelegenheid in Nederland.

Het doel is om een kostendekkende faciliteit te handhaven. Daarom zijn niet alle risico's voor de Staat deelsabel. Het risicoprofiel van de bestaande EKV-portefeuille en van nieuwe aanvragen wordt nauwlettend gevolgd door middel van een uitgebreid risicokader.

Om zo veel mogelijk te voorkomen dat de Staat risico's in verzekering neemt die door de markt kunnen worden gedekt, is de 'risicodracht' opgezet. Hierin staat vermeld op welke risico's (landen, looptijd en omvang) de Staat potentieel dekking aanbiedt. Voor de overige risico's gaat de Staat er in principe vanuit dat deze door de markt zelf in dekking kunnen worden genomen. De risicodracht wordt periodiek aangepast na overleg met de uitvoerder van de faciliteit, indien reacties van marktpartijen hier toe aanleiding geven.

De overheid heeft een belangrijke rol ten aanzien van het bevorderen van een gelijkwaardig speelveld op het gebied van de exportondersteunende maatregelen. Om Nederlandse exporteurs en hun financiers internationaal onder gelijke voorwaarden te kunnen laten concurreren, wordt door Nederland in internationaal verband overlegd over de exportondersteunende maatregelen. Zo worden in OESO- en EU-verband afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder exportkredietverzekeringen mogen worden verstrekkt, zoals kostendekking, minimum premie, maximale looptijden, het gebruik van ontwikkelingshulpgelden een verantwoord lenenbeleid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ook wordt er een actieve dialoog met de opkomende economieën die geen deel uitmaken van de OESO gevoerd. Het doel van deze besprekingen is om mogelijke verstoringen van het speelveld, door landen die niet aan de OESO-regels gebonden zijn, zoveel mogelijk te beperken.

²⁴ Titel artikel 5 was in 2013 Exportkrediet- en investeringsverzekeringen en is bij begroting 2014 gewijzigd in Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen.

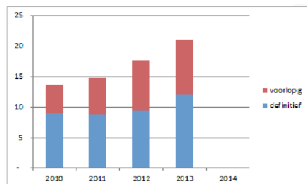
C. Beleidsconclusies

De exportkredietverzekeringafdeling bestond in 2014 uit de volgende onderdelen: de exportkredietverzekeringen en -garanties (FKV) en de regeling investeringsverzekeringen (RIV)²⁶.

In 2014 zijn [PM] nieuwe polissen en dekkingstoelagen uitgereikt. Dit is een toename/daling ten opzichte van 2013 toen er [PM] nieuwe verzekeringspolissen en dekkingstoelagen zijn uitgereikt.

Onderstaande figuur geeft de ontwikkeling van de FKV en de RIV-portefeuille weer door middel van de uitstaande garantieverplichtingen.

Grafiek 1: uitstaande garantieverplichtingen in mln. EUR 2010- 2014 (PM hguur update)

In de grafiek is een onderscheid gemaakt tussen de initiatieve verzekeringen (polissen) en voortloper verzekeringen (dekkingstoelagen).

In Nederland beperkt de Staat zich primair tot het verzekeren en garanderen en laat het daadwerkelijk financieren zoveel mogelijk over aan de markt. Er is de afgelopen jaren echter geconstateerd dat dit leidt tot een ongelijk speelveld als in andere landen wel financiering met publiek middelen mogelijk is terwijl banken geen concurrerende financiering kunnen aanbieden. Om het Nederlandse exporterende bedrijfsleven minder afhankelijk te maken van bancaire financiering is in 2009 de Exportkredietgarantie (EKG) ontwikkeld. Het doel van de EKG is om exportfinanciering laagdrempeliger te maken voor andere investeerders zoals pensioenfondsen.

In 2014 is door middel van een beleidsdoornuchting geëvalueerd. Uit deze evaluatie is gebleken dat door middel van de EKG er ook export gefinancierd wordt door andere investeerders. Hierdoor worden Nederlandse exporteurs beter in staat gesteld om op concurrerende wijze mee te dingen op het internationale wereld. De additionele risico's die aan de FKV zijn verbonden zijn beperkt en worden daarom meegenomen onder het bestaande garantiefonds van 10 miljard euro. Er is sinds de start van de EKG in

²⁶ Hieronder vallen verschillende producten. Zie website Atradius Dutch State Business voor het volledige assortiment (www.atradiusdutchstatebusiness.nl).

²⁷ Via vrijdij naar kansrijke beleidskeuzes richting een gebiedsgesluit overwegen

€ PM mld. Deze mutatie betreft het afboeken van het resterende deel van het verplichtingenplafond.

Garantieverplichting Regeling Investeren (- € PM mln.)

In 2014 is er voor € PM mln. aan nieuwe verplichtingen aangegaan en is € PM mln. aan verplichtingen vervallen. Over 2014 bedraagt het saldo van nieuwe en vervallen garanties € PM mln. Deze mutatie betreft het afboeken van het resterende deel van het verplichtingenplafond.

Garantieverplichting Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) (- € 150,0 mln.)

Het jaarlijkse plafond voor de MIGA bedraagt € 150,0 mln. In 2014 is er geen beroep gedaan op de MIGA faciliteit.

Uitgaven

Schade-uitkering EKV (- € 33,5 mln.)

De schade-uitkeringen zijn lager uitgevallen dan de raming. De schadeclaims hebben zich in 2014 in mindere mate dan begroot voorgelaten. De structurele raming is in 2014 meerwaarts bijgesteld, echter gegeven de lage olieprijs en de complexe internationale context blijven de risico's voor 2014 ook in de komende jaren aanwezig.

Begrotingsreserve (+ € 168,4 mln.)

Naar aanleiding van het vernieuwde garantiekader wordt voor de exportkredietverzekeringfaciliteit een begrotingsreserve opgericht. In 2014 heeft een eerste storting in de begrotingsreserve plaats gevonden.

Ontvangsten

Premies EKV (+ € 76,3 mln.)

In 2014 zijn de premieontvangsten van de exportkredietverzekeringen hoger uitgevallen dan begroot. Er is een aantal aanvullende verzekeringen afgesloten. Het jaar kwam hierbij uit een combinatie van exporttransacties die snel tot stand zijn gekomen en projecten die een langere voorbereiding kenden en in 2014 daadwerkelijk in gang zijn gezet.

Schaderestituties EKV (+ € 58,7 mln.)

Ondanks de moeilijke periode die de wereld economie doormaakt is de proventstroom boven verwachting goed op gang gekomen. Hierdoor zijn de schaderestituties hoger uitgekomen dan geraamd. Het name de terugbetalingsregeling met Argentinië, die in de Club van Parijs is gesloten, heeft hieraan een grote bijdrage geleverd.

Onttrekking begrotingsreserve Seno-Gom (+ € 35,3 mln.)

De Seno-Gom portefeuille wordt afbeheerd, er worden al een aantal jaar geen nieuwe polissen meer afgegeven. In 2014 is besloten om de Seno-Gom begrotingsreserve te laten vervallen. Hierdoor was de onttrekking uit de reserve € 35,3 mln. hoger dan geraamd. Er resteerde nog 39 mln. in de begrotingsreserve, welke zal vervallen in de komende drie jaren. Mogelijk schadeuitgaven uit de Seno-Gom portefeuille kunnen worden opgevangen met de begrotingsreserve voor de EKV.

Meetbare gegevens

Binnen de EKV wordt gebruik gemaakt van twee kengetallen. De de kengetallen, de benchmark en BERB, bieden informatie over het gelijkwaardige speelveld. De benchmark maakt een vergelijking tussen de producten en de voorwaarden waartegen die worden aangeboden. Binnen de EKV (alibi) en de BERB (de bevestigingsaanpak) is resultaatopbrengst) geeft het cumulatieve resultaat van alle polissen die per 1 januari 1999 zijn afgesloten. Door kostendekkend te opereren en dit ook transparant te presenteren wordt aangetoond dat er bij de Nederlandse EKV geen oneerlijke concurrentie

plaatsvindt door middel van te lage verzekeringspremies. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het voorkomen van een internationale race to the bottom.

Uit de benchmark (2014) is naar voren gekomen dat de EKV-faciliteit, op de beleidsonderdelen landenbeleid, premies, dekkingstakelid en milieu- en sociale bescherming, PM bestand is tegen de concurrentiedruk van andere exportkredietverzekeraars.

Uit de bedrijfseconomische resultaatbepaling (BERB) over 2014 is naar voren gekomen dat er sinds 1999 een cumulatief resultaat van PM mln is behaald. In 2014 is hieraan een bijdrage van PM mln geleverd.³⁹

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
BERB	> 0 mln.	PM
benchmark	A	pm

³⁹ De financiële cijfers komen uit de balans van Amadeia.

4.6 BTW-compensatiefonds

A: Algemene doelstelling

Gemeenten, provincies en Wier-plusregio's hebben de mogelijkheid om een evenwichtige keuze te maken tussen in- en uitbesteding. De BTW speelt hierin geen rol.

B: Rol en verantwoordelijkheid

Het btw-compensatiefonds is opgericht om een eind te maken aan de factor btw bij de afweging door decentrale overheden tussen het uitbesteden van werkzaamheden of het uitvoeren ervan door de eigen organisatie. De factor btw wordt weggenomen door het btw-compensatiefonds waaruit gemeenten, provincies en Wier-plusregio's de betaalde btw kunnen terugvragen. De betaalde btw moet daarvoor wel aan een aantal voorwaarden voldoen. Ze moet de btw betaald zijn over een niet-ondernemersaak en mag geen sprake zijn van verstrekking aan een individuele derde. Voorbeelden van taken waarvoor gemeenten btw kunnen terugclaimen zijn de inzameling van huisvuil, het onderhoud aan gebouwen, het straatbeheer, schoonmaakactiviteiten, afvalvering, ingebruikswaarde van heden en groenbchoor.

De minister van Financiën is verantwoordelijk voor:

- verstrekken, verzamelen en controleren van de opgeformuleerde en het uitbetalen van de compensabele BTW;
- beheer van het BTW-compensatiefonds.

C: Beleidsconclusies

In 2014 hebben zich qua uitvoering en bereikte resultaten geen bijzonderheden voorgedaan.

Conform afspraken in het financieel akkoord³⁴ uit 2013 tussen het Rijk en decentrale overheden, wordt het BCF vanaf 2015 geïnfanceerd. Dit in plaats van het eerdere voorkomen van het kabinet het BCF per 2015 af te schaffen. Onderdeel van de afspraak is dat de door het Rijk ingedrukte korting gehandhaafd blijft en op het gemeentefonds en provinciefonds wordt toegepast.

Het plafond wordt vanaf 2015 gekoppeld aan de socrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds. Conform het financieel akkoord uit 2013 is het uitgangspunt voor het plafond € 3 miljard, dit betreft de raming van het btw-compensatiefonds voor 2014 zoals weergegeven in de begroting 2013 (met een correctie voor structurele taakmutaties). Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond, komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en provinciefonds. De toevoeging of uitrname wordt over het gemeentefonds en provinciefonds verdeeld conform de aandelen van de gezamenlijke gemeenten en gezamenlijke provincies in het BCF in het gerealiseerde jaar.

³⁴ Kamerstukken II 2012/2013, 33 400 B, nr. 7

D: Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Beleidsmaatregelen BTW over ondernemersactiviteiten						
Bedragen in € 1000						
Uitgaven voor compensatie gemeenten, provincies en algemene regelingen die in de mogelijkheid van versuim tot fiscale inkomsten vallen en anderszins uit hoofde van de wet	2014		2015		Realisatie 2014	Verplichting begroting 2015
Uitgaven	2.785.451	2.785.110	2.464.770	2.719.812	2.551.034	137.214
BTW-compensatie uitgaben	2.785.451	2.785.110	2.464.770	2.719.812	2.551.034	137.214
BTW-compensatie uitgaben	2.785.451	2.785.110	2.464.770	2.719.812	2.551.034	137.214
Uitgaven voor compensatie gemeenten, provincies en algemene regelingen die in de mogelijkheid van versuim tot fiscale inkomsten vallen en anderszins uit hoofde van de wet	2.785.451	2.785.110	2.464.770	2.719.812	2.551.034	137.214
Uitgaven	2.785.451	2.785.110	2.464.770	2.719.812	2.551.034	137.214
BTW-compensatie uitgaben	2.785.451	2.785.110	2.464.770	2.719.812	2.551.034	137.214
BTW-compensatie uitgaben	2.785.451	2.785.110	2.464.770	2.719.812	2.551.034	137.214

Uitgaven

Gemeenten declareren in absolute zin meer btw bij het btw-compensatiefonds dan provincies. In relatieve zin declareren de provincies echter meer bij het btw-compensatiefonds. De provincies zijn vooral actief op het gebied van verkeer en vervoer, een uitgaven categorie die veel voor compensatie van btw-bedragen in aanmerking komt. Dit is een mogelijke verklaring voor het feit dat provincies in vergelijking tot gemeenten een relatief groot beroep doen op het btw-compensatiefonds. Het verschil tussen realisatie en begroting wordt met name veroorzaakt door een toename van investeringen in diverse projecten bij zowel gemeenten als provincies.

Ontvangsten

De ontvangsten zijn gelijk aan de uitgaven omdat de terugbetaal van btw-bedragen tevens belastinginkomsten zijn.

E: Toelichting op de instrumenten

Compensatie

De Belastingdienst is belast met het verstrekken en verzamelen van oogaafformulieren en het compenseren van de BTW over niet-ondernemersactiviteiten.

Controle- en toezichtsbeleid

Bij de uitvoering van de Wet op het btw-compensatiefonds is een controle rol toegekend aan de Belastingdienst. Dit vanwege de nauwe relatie tussen de heffing van de omzetbelasting op grond van de Wet op de Omzetbelasting en de compensatie van de omzetbelasting op grond van het btw-compensatiefonds. Uit het oogpunt van eenvoud en doelmatigheid is ervoor gekozen de Wet op het btw-compensatiefonds in belangrijke mate aan te laten sluiten bij het systeem van heffing van omzetbelasting in de Algemene wet inkomensbelastingen. Dit betekent onder meer dat de controle van het btw-compensatiefonds onderdeel uitmaakt van de reguliere controle bij gemeenten en provincies van de aangiften omzetbelasting. De handelwijze van de Belastingdienst met betrekking tot de oogaaf btw-compensatiefonds is, gezien de nauwe relatie met het systeem van heffing van omzetbelasting, niet anders dan die met betrekking tot de aangifte omzetbelasting. Dit betekent de mogelijkheid van controle achteraf gedurende een periode van vijf jaar. Inherent aan het systeem van heffing van omzetbelasting (vulvering op de aangifte met slechts beperkte informatie) is dat de controle op de juistheid van de ingediende aangiften achteraf en op basis van risicoafweging plaatsvindt. Dit is ook

het geval indien sprake is van een zogenaamde negatieve aangifte (de voorbeading ruikt reeds de vereenvoudigde belasting). Slechts in uitzonderingsgevallen vormt de aangifte onzekerbelasting zelf aanleiding tot het instellen van een boekenonderzoek. Voornoemde handelwijze met betrekking tot het btw-compensatiefonds betekent dat de Belastingdienst niet per uitkeringsjaar vaststelt in welke mate de uitbetaalde bedragen rechtmatig zijn geweest, maar binnen het algemene herindruifingsbeleid zich erop richt om in de actualiteit te beoordelen welke gemeenten en provincies op welke aspecten het meest voor nadere toezichtactiviteiten in aanmerking komen. De algemene beleidsdoelstelling van de Belastingdienst is het onderhouden en versterken van de compliance bij belastingplichtigen. Hierbij maakt de Belastingdienst gebruik van de mogelijkheden die Horizontaal Toezicht biedt. In horizontaal toezicht werkt een gemeente of provincie zichtbaar aan het onderhouden en versterken van de fiscale beheersing, met als doel het opstellen en indienen van eervaarbare belastingaangiften en opgaven voor het btw-compensatiefonds. De Belastingdienst bespreekt met de gemeenten en provincies hoe zij hun verantwoordelijkheid voor naleving van fiscale wet- en regelgeving nemen en zorg dragen voor volledige en juiste aangiften en opgaven. Daarbij wordt door de Belastingdienst zicht verkregen op hoe de gemeenten en provincies omgaan met fiscaliteit en of de randvoorwaarden voor een adequate beheersing daarvan, zijn ingevuld. De gemeenten en provincies beoordelen vervolgens zelf de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersing van de (fiscaal relevante) bedrijfsprocessen (monitoring). De resultaten daarvan delen zij met de Belastingdienst. Het deze informatie besaakt de Rekeningplicht in welke mate gedeeld kan worden op de interne beheersing en in hoeverre aanvullende eisen verevensheden noodzakelijk zijn. Wanneer daar aanleiding toe is kunnen ook boekenonderzoeken worden ingezet. Dit kunnen volledige boekenonderzoeken zijn waarvan het btw-compensatiefonds onderdeel uitmaakt of deelonderzoeken die specifiek zijn gericht op de juistheid van de door gemeenten en provincies ingediende opgaven btw-compensatiefonds. In 2014 zijn 11 specifieke boekenonderzoeken voor het btw-compensatiefonds bij gemeenten en provincies uitgevoerd.

Realisatie meetbare gegevens

Prestatie-indicator	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Realisatie 2014
Aantal gemeenten en provincies onder HT	6/10	6/10	6/10	6/10	200 - 290	179

bron: Belastingdienst/Centrale Administratie

Toelichting

De Belastingdienst heeft met de aangespoelde Leidraad individuele klantbehandeling Grote Ondernemingen³⁷ de voorwaarden voor horizontaal toezicht aangescherpt. Uit eind 2014 werd met 179 gemeenten en provincies gewerkt in horizontaal toezicht. Met 141 van hen is een individueel convenant afgesloten. De lagere score ten opzichte van de streefwaarde houdt verband met deze aanscherping.

³⁷ De Leidraad is aangepast in april 2015

4.7 Beheer Materiële Activa

A: Algemene doelstelling

Een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen.

B: Rol en verantwoordelijkheid

De minister van Financiën heeft een uitvoerende rol op het gebied van roerende materiële activa. De minister is verantwoordelijk voor het vervoeren, bewaren, vernietigen en verkopen van overtollige en in beslag genomen roerende zaken. Deze taken zijn opgedragen aan het baten-lastenagentschap Domeinen Roerende Zaken (DRZ). Het ministerie van Financiën is eigenaar van DRZ. Het aan Financiën toebehorende deel van de verkoopopbrengsten van in beslag genomen goederen staat geraamd in de tabel budgettaire gevolgen van beleid. De hoogte van de verkoopopbrengsten wordt voornamelijk bepaald door de te nemen (verkoop)beslissingen over in beslag genomen goederen door het Overheids Ministerie. Om deze reden is zij uit artikel geen prestatie-indicator opgenomen. Voor de doelmatigheidsindicators wordt verwezen naar de paragraaf intake het agentschap DRZ.

Het Rijk bezit materiële activa die nodig zijn voor de realisatie van rijksdoelstellingen. De wettelijke basis voor deze uitvoerende rol ligt in de Comptabiliteitswet. Daarin staat dat de minister van financiën belast is met de verantwoordelijkheid voor het (privaatrechtelijk) beheer van de roerende zaken die aan de Staat toebehoren dan wel zijn toegevoegd, en anderszins voor zover de verantwoordelijkheid voor dat beheer niet bij, of krachtens de Wet bij een of meer andere ministers is gelegd.

C: Beleidsconclusies

In 2014 is DRZ een grote opdracht voor de Belastingdienst gaan uitvoeren. Het betreft de hertaxatie van BPM auto's voor de Belastingdienst. De verwachting is dat de inzet van WIZ op termijn zal leiden tot een afname van de bezwaar- en beroepsprocedures tegen de hertaxaties, onder andere door de neutraliteit van DRZ, de kwaliteit van de hertaxatierapporten en de toegenomen transparantie van het taxatië proces.

4.8 Financiering staatsschuld

A: Algemene doelstelling

Schuldfinanciering tegen zo laag mogelijke rentekosten onder acceptabel risico voor de begroting.

B: Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Financiën is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de financiering van de staatsschuld. Het doel is om de schuld tegen zo laag mogelijke kosten met een acceptabel risico voor de begroting te financieren. De wettelijke basis voor deze verantwoordelijkheid is geregeld in de Comptabiliteitswet 2001⁴⁰.

Het risico voor de begroting is laag wanneer de rentes op leningen zo lang mogelijk vast worden gezet. Als de rente langer vastgezet wordt, gaat dit echter over het algemeen gepaard met hogere kosten. Er is daarom sprake van een afwiel tussen kosten en risico, waarbij de ene afwiel niet per definitie beter of slechter is dan de andere. Mede op basis van onderzoek in 2007 is gekozen voor een afwiel die hoort bij een portefeuille waarbij de mate strekt voor 7 jaar wordt uitgedrukt⁴¹. Daarom wordt het Agentschap van de Generale Thesaurie sinds 2008 met een renterisicokader voor de staatsschuld dat gelijk is aan dat van een 7-jaars gecentreerde portefeuille. Een dergelijke financiering is efficiënt in de zin dat er geen andere portefeuille mogelijk is met een gelijk risico en lagere kosten, of gelijke kosten en een lager risico.

Om te meten hoe goed de 7-jaars gecentreerde portefeuille benaderd wordt, wordt sinds 2008 gewerkt met een benchmark. De benchmark is een theoretische financiering van de staatsschuld waarbij elke dag een deel van financieringsbehoefte wordt gefinancierd met de uitgifte van een 7-jaars lening. Ieder jaar wordt in het jaarverslag gerapporteerd in hoeverre de benchmark benaderd is. De benchmark maakt het mogelijk om de gevolgen van bewuste afwijkingen van het renterisicokader transparant te rapporteren. Het gaat dan om zowel de kosten als het risico van de feitelijke portefeuille ten opzichte van de benchmark.

Sinds 2012 is het onder voorwaarden mogelijk om van dit kader af te wijken en de rente op een kapitaalmarktuitgifte niet met renteswap om te zetten naar de 7-jaarsrente. De voorwaarden zijn dat afwijkingen niet mogen leiden tot meer risico voor de begroting en de rentekosten inpasbaar zijn binnen de begroting.

C: Beleidsconclusies

In deze paragraaf worden het risico en het resultaat van de feitelijke portefeuille afgezet tegen de benchmark. Deze paragraaf bevat een beknopt overzicht. In de bijlage is uitgebreide informatie te vinden en worden resultaten en verschillen in meer detail verklaard.

Het risico van de feitelijke portefeuille ten opzichte van de benchmark

De vergelijking van het risico van de feitelijke portefeuille met die van de benchmark gebeurt met (reel)risicoprofielen. Het risicoprofiel van een portefeuille geeft weer over welk deel van de portefeuille (schuld en swap) in welk jaar de rente opnieuw vastgezet is moet worden. Figuur 1 laat het risicoprofiel zien aan het eind van 2014 voor de benchmark en de feitelijke portefeuille.

⁴⁰ Gemeentewet II 2001/02, 26-035 nr. A.

⁴¹ Voor achtergrond wordt verwezen naar het rapport 'Beleidsmanagement van de Staatsschuld, evaluatie van het beleid 2008-2011 & beleid 2012-2015', Agentschap Ministerie van Financiën, 2011 en de samenvatting van de Tweede Kamer, 2009-2010, III, 5, verslagdatum 2011-2012.

de gerealiseerde kosten in 2014 € -8.216 mln. geweest, terwijl deze in werkelijkheid € 8.624 mln. waren (€ 409 mln. hoger). In de bijlage wordt verder toegelicht hoe deze resultaten tot stand zijn gekomen.

Tabel 1: Belasting en feitelijk te betalen voor de forfaitaire 2014

	in € mln
Wettelijke voorafschuiting*	8.624
Verlasteren vettende schuld	77
Wettelijke	94
Verlasteren vettende schuld met voorafschuiting**	97
Verlasteren vettende schuld met voorafschuiting***	0
Totaal verlasteren vettende schuld met voorafschuiting	2.224
Verlasteren vettende schuld met voorafschuiting****	97
Totaal verlasteren vettende schuld met voorafschuiting	8.624
Totaal verlasteren vettende schuld met voorafschuiting	8.624
Totaal gerealiseerd resultaat van de forfaitaire 2014	409

Nota 1: Als gevolg van afronding in mln. kan de som der delen afwijken van het totaal.

Nota 2: Inbreng van inkomsten en uitgaven van de forfaitaire 2014.

Nota 3: In tabel «budgettaire gevolgen van beleid» maken fees deel uit van «overige kosten».

Resultaat afwijkingen benchmark

Zoals reeds vermeld is in 2012, 2013 en 2014 besloten de lage lange rente te laten staan en de uitgifte van een lening niet terug te swappen naar de voorgescreven 7 jaar. De eerste 7 jaar van de looptijd van de lening, gewaardeerd uitgifte, zijn niet meegenomen in de berekening van de marktwaarde van de lening. Het resultaat van de lening is dan de 7-jarige swaprente. Als het van de benchmark zo zijn afgevoerd, dan zouden de gerealiseerde kosten in 2014 op de feitelijke portefeuille € 202 mln. lager zijn geweest (€ 8.422 mln. in plaats van € 8.624 mln.). De gerealiseerde kosten op de feitelijke portefeuille zouden dan € 207 mln. geweest zijn in plaats van € 409 mln. Het voordeel van het niet terug swappen van lange leningen zou in latere jaren moet optreden als na 7 jaar de 7-jarige rente voldoende gedaald is²⁴. Bovendien zijn deze afwijkingen bevestigend voor de stabiliteit van de beirothe vanwege het laagere risico.

Totaal resultaat van de feitelijke portefeuille ten opzichte van de benchmark

Het alleen vergelijken van de rentelast en levert geen volledig beeld op. In de feitelijke portefeuille en de benchmark verschillen de momenten waarop schuld wordt afgeleid. Het resultaat van de lening wordt afgevoerd op de marktwaarde van de aangegane verspreiding en verschilt in beide portefeuilles. Daarom wordt ook gekeken naar het resultaat van de lening, uitwissel het ongerealiseerde resultaat. Op zowel de feitelijke portefeuille als de benchmark was het ongerealiseerde resultaat negatief. De zevende daling van de rente zorgt voor een toename in de marktwaarde van staatsleningen. Deze obligaties worden meer waard voor de investeerders, maar zijn minder waard voor de Staat. Als de leningen later uitgegeven zouden zijn, dan was de Staat minder rente verschuldigd. De marktwaarde van de feitelijke portefeuille heeft zich minder gunstig ontwikkeld. Het ongerealiseerde resultaat is € 5.652 mln. lager dan de benchmark. Nota bene: het ongerealiseerde resultaat is daad gerealiseerd wordt, hangt in sterke mate af van toekomstige renteontwikkelingen. Tabel 2 geeft het resultaat op de feitelijke portefeuille en de benchmark in 2014. De forfaitaire portefeuille is opgenomen in deze tabel. Het totale resultaat op de feitelijke portefeuille was € -2.709 mln., terwijl het totale resultaat op de benchmark € -16.648 mln. is. Het effect van de geringe marktwaarde van de feitelijke portefeuille ten opzichte van de benchmark in 2014 is groot. Het totale resultaat komt uit € -6.060 mln. ten aanzien van de benchmark.

Tabel 2: Resultaat van de feitelijke portefeuille en de benchmark - 2014

	feitelijke	benchmark	verschil
--	------------	-----------	----------

Excluded Parts	22.703	16.640	-6.111
Parts	76	0	76
Totaal	22.709	16.640	-6.090

Noot 1: Als gevolg van afronding in mln. kan de som der delen afwijken van het totaal.

Tabel 3 geeft het cumulatieve resultaat van de feitelijke portefeuilles weer ten opzichte van de benchmark sinds de invoering ervan in 2008. Het resultaat ten opzichte van de benchmark over de gehele periode 2008-2014 bedraagt € -5.232 mln.

Tabel 3: Resultaat ten opzichte van de benchmark sinds 2008			
	2008-2013	2014	2008-2014
Excluded Parts	880	-6.114	-5.231
Parts	47	0	47
Totaal	928	-6.090	-5.232

Noot 1: Als gevolg van afronding in mln. kan de som der delen afwijken van het totaal.

D: Tabel budgettaire gevolgen van beleid

[Dele idéer till 1:1 finansiering av utbildning](#)

Berekening 5. G 1 min		Met inzet		Zonder inzet		Verlies	
Afgelopen kalenderjaar (2017) - Oude situatie rekening per 31 dec 2017		Afgelopen kalenderjaar (2017) - Nieuwe situatie rekening per 31 dec 2017		Afgelopen kalenderjaar (2017) - Oude situatie rekening per 31 dec 2017		Afgelopen kalenderjaar (2017) - Nieuwe situatie rekening per 31 dec 2017	
	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017
Opbrengst	81.230	81.628	15.442	86.230	86.528	21.965	22.363
Programmauitgaven	81.200	81.200	15.442	81.214	81.214	21.965	21.965
Totaal kalenderjaar schuld	1.330	14.428	16.119	5.986	5.986	1.955	201
Veranderingen vaste schuld	8.277	8.277	0,000	8.280	8.280	1.129	1.129
Veranderingen wettelijke schuld	522	522	0,000	522	522	0,000	0,000
Veranderingen vrijwillige schuld	0	0	16.119	0	0	0,000	0,000
Hoofdingwikkelschuld	35.544	35.555	35.555	36.839	36.864	31.180	31.180
Verandering wettelijke schuld	4.233	4.233	0,000	4.233	4.233	1.511	1.511
Verandering vrijwillige schuld	285	281	300	300	300	28	28
Verandering wettelijke schuld	81.550	81.514	15.811	81.580	81.580	41.385	41.385
Programmauitgaven	81.550	81.514	15.811	81.580	81.580	41.385	41.385
Totaal wettelijke schuld	205	205	205	188	188	211	188
Veranderingen vaste schuld	0	0	0,000	0	0	0,000	0,000
Veranderingen wettelijke schuld	240	240	240	104	104	111	111
Veranderingen vrijwillige schuld	0	0	0,000	0	0	0,000	0,000
Totaal wettelijke schuld	31.145	31.550	15.810	31.740	32.145	46.310	46.610

^a A 5 gevuld van 1 tot 100 in min. en kan de som der deelen aflezen van het totaal.

E. Toelichting op de Instrumenten

Uitleggen

Rentelasten vaste schuld (- € 107 mln.)

De rentelasten op de vaste schuld zijn 0,4 mld. lager uitgevallen dan in de ontwerpbegroting werd voorzien. Dit komt voornamelijk doordat de feitelijke rentetarieven waartegen nieuwe obligaties zijn uitgegeven lager zijn dan waarmee in de begroting werd gerekend. Op de nieuw uitgegeven staatsobligaties (vaste schuld) werd gemiddeld een rentetarief van 1,1 procent betaald, terwijl in de begroting 2014 nog werd gerekend met een tarief van 2,4 procent.

Reentelasten vlootende schuld (€ 124 mln.)

Ook voor de kortlopende schulden (korter dan een jaar) geldt dat de rentelasten lager zijn uitgevallen dan in de begroting werd voorzien. Op de geldmarkt werd op nieuw uitgegeven kortlopende schuld papier (vlottende schuld) gemiddeld 0,03 procent rente betaald terwijl in de begroting werd gerekend met een tarief van 0,2 procent.

Uitgaven bij voortijdige beëindiging (+ € 202 mln.)

In 2014 is er in totaal voor € 13 miljard aan staatsobligaties ingekocht. Daarvan betrof € 3,9 mld. obligaties die in 2014 afliepen en € 9,1 mld. obligaties die in 2015 afliepen. Het inkopen van staatsobligaties (zie ook aflossing vaste schuld) zorgt voor uitgaven bij vooraf ditte bevestiging. Doordat de rente de afgelopen jaren is gedaald is de prijs

waartegen een obligatie wordt ingekocht meestal iets hoger dan de nominale waarde. Het verschil wordt gehoeft als uitgave bij voortijdige beëindiging. Tegenover deze hogere uitgaven staan uitzonderend wel lagere rentelasten: op ingekochte obligaties hoeft geen rente meer te worden betaald.

Aflossing vaste schuld (+ € 9,1 mld.)

De aflossing van vaste schuld is 9,1 mld hoger uitgevallen dan in de begroting werd verwacht. Dit komt voornamelijk doordat er staatsobligaties zijn ingekocht. Sinds 2012 hanteert het Agentschap een permanente terugkopenstrategie voor staatsobligaties. Doorbij worden staatsobligaties in andere in het eerste jaar of in het volgende jaar zouden aflossen. Hierdoor worden aflossingskosten vermindert en daardoor verbeterd het kasbeheer. In 2014 is er voor € 9,1 mld. aan obligaties ingekocht die anders in 2015 zouden aflossen. In 2014 is er ook voor 3,9 mld. aan obligaties ingekocht die in 2014 aflopen, dit heeft over het hele jaar gezien geen effect op de uitgaven aan aflossing vaste schuld. Tot slot was in 2014 een tijdelijke inkoopregeling voor de grootboekleningen van kracht, waarbij de houders van deze eenzijdig durende leningen deze kunnen verkopen aan het Agentschap. In 2014 is er voor 3,9 mld. aan grootboekleningen ingekocht. De tijdelijke inkoopregeling is verlengd tot juli 2015.

Mutale vlottende schuld (+ € 9,3 mld.)

De vlottende schuld is in 2014 met 9,3 mld. afgenomen. Dit heeft meerdere oorzaken. Allereerst is in 2014 het bij de Staat geacordeerd onderpand uit hoofde van renteswaps met 10 mld. toegenomen. Dit is opgevangen door minder vlottende schuld uit te geven. Daarnaast is het kaseffect van de uitgiften op de kapitaalmarkt 4,1 mld hoger geweest dan in de begroting werd geraamd, waardoor er minder behoefte was aan vlottende schuld. Deze 4,1 mld hogere kasopbrengst komt enerzijds doordat er 2,6 mld meer aan obligaties is uitgegeven dan geraamd (zie toelichting bij uitgifte vaste schuld) en anderzijds doordat er sprake was van 1,5 mld. agio bij uitgifte doordat de uitgegeven staatsobligaties gemiddeld lager in meer dan de nominale waarde zijn verkocht. De vlottende schuld dook ook door het kastekort uiteindelijk 14 mld. lager is uitgevallen dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. Daar staat tegenover dat er 9,1 mld. meer vaste schuld is afgelost dan begroot. Door deze extra uitgaven neemt de vlottende schuld toe. PM checken of berekening klopt met uiteindelijk kastekort.

Ontvangsten

Rentebaten (+ € 0,2 mld.)

De rentebaten op de vaste schuld zijn € 0,2 mld. hoger uitgevallen dan geraamd. De rentebaten op de vaste schuld bestaan uit het verschil tussen de rente-uitgaven en de renteontvangsten uit hoofde van swaps. Omdat vanwege de gedaalde rentetarieven er minder rente is betaald op nieuw afgesloten payerswaps nemen per saldo de rentebaten toe. Netto zorgt de swapportefeuille hierdoor in 2014 voor rentebaten van € 0,3 mld. en dat is € 0,2 mld. meer dan in de begroting was geraamd.

Ontvangsten bij voortijdige beëindiging (+ € 22,0 mln.)

De ontvangsten bij voortijdige beëindiging bestaan uit gerealiseerd agio wegens het inkopen van staatsobligaties. Als een obligatie oorspronkelijk lager in meer dan de nominale waarde is verkocht dan is er sprake van agio. Dit agio wordt gedurende de looptijd van de obligatie geboekt als lagere rentelasten (door de hogere verkoopsprijzen zijn de effectieve rentelasten lager dan de couponrente van de obligatie). Bij het voortijdig inkopen van een obligatie wordt het nog te realiseren agio geboekt als ontvangsten bij voortijdige beëindiging. In 2014 bedroeg dit € 22 mln.

Uitgifte vaste schuld (+ € 2,6 mld.)

De uitgegeven vaste schuld (staatsobligaties) is € 2,6 mld. hoger uitgevallen dan in de begroting werd geraamd. Een deel van dit verschil wordt verklaard doordat bij het opstellen van de begroting het financieringsplan nog niet bekend was. In het eind 2013 gepubliceerde financieringsplan is een uitgifte van € 50 mld. aan obligaties opgenomen, € 1,7 mld. meer dan waar in de begroting van werd uitgegaan. Uiteindelijk is in 2014 voor € 50,9 mld. aan staatsobligaties gevold. Het verschil van € 0,9 mld. wordt veroorzaakt doordat bij het veilen van een staatsobligatie op voorhand niet exact kan worden voorspeld hoeveel de veiling oplevert.

4.9 Kasbeheer

A: Algemene doelstelling

Optimaal kasbeheer van het Rijk en van de instellingen die aan de schatkist zijn gelieerd.

B: Rol en verantwoordelijkheid

De minister van Financiën is verantwoordelijk voor het beheer van publieke middelen en de bijbehorende geldstromen. Het doel is dat publieke middelen doelmatig worden beheerd en financiële risico's worden voorkomen. De wettelijke basis voor deze uitvoerende rol is geregeld in de Comptabiliteitswet 2001¹³.

Het kasbeheer is onder te verdelen in het schatkistbankieren en het betalingsverkeer van de rijksoverheid.

Bij schatkistbankieren heeft de Minister van Financiën een uitvoerende rol. Schatkistbankieren houdt onder andere in dat instellingen met een publieke taak die hiervoor gelden van het Rijk ontvangen hun middelen aanhouden bij het Ministerie van Financiën. Publieke middelen verlaten de schatkist niet eerder dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak. Hierdoor is de externe financieringsbehoefte van het Rijk minder groot. Onder voorwaarden kunnen deelnemers aan schatkistbankieren ook leningen krijgen bij het Ministerie van Financiën.

Ook bij het betalingsverkeer van de rijksoverheid heeft de Minister van Financiën een uitvoerende rol. Het betalingsverkeer is verdeeld in percelen die publiek worden aanbesteed. Door de aanbesteding worden banken geprikkeld om hun diensten tegen een zo gunstig mogelijke prijs-kwaliteitsverhouding aan te bieden. Het Ministerie van Financiën treedt in deze aanbestedingsprocedures op als opdrachtgever.

C: Beleidsconclusies

Het op dit artikel uitgevoerde beleid en de bijbehorende resultaten waren het afgelopen jaar conform de verwachtingen zoals vermeld in de begroting. In de uitvoering en beoogde resultaten hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan.

In 2014 is een beleidsdoorlichting uitgevoerd van het schatkistbankieren¹⁴. De beleidsdoorlichting concludeert dat de maat het schatkistbankieren beoogde doelen in de praktijk ook worden gerealiseerd. Door de bundeling van middelen in de schatkist wordt bereikt dat middelen niet langer bij marktpartijen hoeven te worden uitgezet. Iedere euro die in de schatkist wordt aangehouden vermindert per definitie de risico's die zijn gemoeid met publiek geld. Daarnaast zou zonder schatkistbankieren de EMU-schuld ongeveer 2% van het BBP hoger zijn geweest en zouden veel instellingen die nu bij de schatkist lenen duurder (en risicovoller) zijn uitgemeest in de markt. De vraag of het beleid doelmatig is, wordt in het rapport beantwoord door te onderzoeken of er alternatieven voor schatkistbankieren zijn die zouden kunnen leiden tot dezelfde gemiddelde effecten (risicoreductie, doelmatig kasbeheer en schuldreductie) maar tegen lagere kosten. Doordat het schatkistbankieren in hoge mate geautomatiseerd is, luidt de conclusie dat ieder alternatief systeem zou leiden tot hogere uitvoeringskosten. Wanneer bijvoorbeeld gekozen zou worden voor voorschieting van RWT's en sociale fondsen in plaats van de just-in-time-financiering die met schatkistbankieren wordt bereikt, wordt daarmee de doelmatigheid ondergraven.

PM toevragen tekst over nietgeïncasseerde rente bij vervroegde effacties in 2005-2014

¹³ Kamerstukken II 2001/02, 28 035, nr. A

¹⁴ Kamerstukken II 2014/15, 31 955, nr. 13

D: Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Deel 1 van rijksweg 12 Kampen naar

[illegible]

* A-500000 VAN BUREN C WED DE BOER DEC 28TH 1966

* De posten worden niet toegevoegd aan de rekening-courant en de deposito's en worden niet toegevoegd aan de rekening-courant en de deposito's.

Uitgaven

Rentelasten (± € 18 mln.)

De betaalde rente op de door deelnemers in de schatkist aangehouden middelen is € 1,8 mln, hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt voornamelijk door... FM

Vergreke leningen (+ € 12 mln.)

Het bedrag aan verstrekte leningen is € 0,5 mld. hoger geweest dan in de begroting werd geraamd. Dit komt voornamelijk doordat Agentschappen meer leningen hebben afgesloten dan eerder verwacht.

Mutaties in rekening-courant en deposito's (- € 1,7 mld.)

Het saldo van alle rekeningen-courant en deposito's van de deelnemers aan het geïntegreerd middelenbeheer is in 2014 met PM mld. gedaald. Dit komt voornamelijk door de socia e fondsen gezamenlijk meer rood zijn gaan staan op hun rekening-courant.

Ontvangers

Rentezeiten (- € 38 min.)

De rentebaten vallen lager uit dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat het rentetarief op nieuw afgesloten leningen lager ligt dan geraamd. Hierdoor ontvangt het Rijk minder rente van de deelnemers die een bij de schatkist. Ook betalen deelnemers een lagere debetrente als ze rood staan op hun rekening-courant. Doordat de sociale fondsen gezamenlijk € 40 miljard PM aanpassen zodra bekend, rood staan zorgt de gedaalde debetrente voor lagere rente-ontvangsten voor het Rijk.

Ontvangen aflossingen (+ € 234 mln.)

Er is in 2014 voor € 0,2 mld. meer aan leningen afgesloten dan in de begroting werd geraamd. Dit kan bijvoorbeeld als een deelnemer besluit om een lening (deels) verhoogd af te lossen, bijvoorbeeld bij verkoop van de activa (bijvoorbeeld een pand) waarvoor was geleend.

BR versie

5. NIET BELEIDSARTIKELN

5.1 Apparaat kerndepartement

A. Apparaat kerndepartement

Beleidsartikel 6 Apparaat: Kerndepartement

Bedragen in € 100

Algemeen beschikbare toelagen: Op dit artikel staan alle personele en materiële uitgaven en ontvangsten van Financien en al uit hoofde van de Belastingdienst (zie artikel 1) en de basisinstellingen CHZ (zie de bijlagen hierin).	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014
Voorz. bedragen	218.725	195.754	185.510	198.393	205.398	204.588	-810
Uitgaven	218.725	195.754	185.008	198.480	205.738	204.588	-2.150
Personeel Kerndepartement			121.534	136.304	137.724	139.714	2.000
Eigen personeel			116.531	130.800	132.626	132.850	-734
Inhuur externen			4.599	5.504	5.098	6.864	2.265
Overig personeel			304	19	100	260	-236
Materieel Kerndepartement			63.285	62.304	64.864	72.074	7.210
Materialen			10.285	9.250	9.714	10.241	426
Materialen bijdrage aan SSO's			20.771	20.669	25.750	25.501	-249
Materialen overig			32.229	32.385	29.399	36.332	6.933
Ontvangsten	14.928	30.725	25.130	36.211	26.626	30.285	3.659

Uitgaven

Personeel kerndepartement (+ € 6 mln.)

Dit betreft alle personeelsuitgaven inclusief extra inhuur voor het kerndepartement. Bij ontwerp-begroting 2014 was bij de vorming van de Auditdienst Rijk nog geen rekening gehouden met de extra inhuur bij deze dienst als gevolg van vraag naar controlecapaciteit voor Europese middelen. Dit wordt doorbelast, zie de hogere ontvangsten van de Auditdienst Rijk.

Materieel kerndepartement (+ € 0,5 mln.)

De uitgaven aan ICT zijn onder andere lager dan geraamd vanwege vertraging bij het ICT-project voor een departementbreed uniform document management systeem. Dit systeem wordt later - in 2015 - ingevoerd. Bij de vorming van Shared Service Organisations (SSO's) is niet genoeg rekening gehouden met de overgang in 2014 van steeds meer diensten naar SSO's, zoals PM Haag anders. Daarom is er een overschrijding bij de raming SSO's. Deze uitgaven waren nog geraamd op Overig Ministerie. Bij Overig Ministerie is daarnaast vooruitlopend op de taakzettingen alvast minder uitgaven, bijvoorbeeld aan communicatie.

Ontvangsten

Ontvangsten (+ € 8,5 mln.)

De ontvangsten zijn hoger door het gedeeltelijk afnemen van het (surplus aan) eigen vermogen van Domeinen Roerende Zaken. Daarnaast zijn er hogere ontvangsten door het uitvoeren van extra tu-gerelateerde opdrachten die de Auditdienst Kijk uitvoert.

B. Totaal overzicht Apparaat Financiën

Financiën is in 2014 verantwoordelijk voor het baten-lastenagentschap Domeinen Roerende Zaken. De Apparaatuitgaven en ontvangsten worden verder uitgesplitst en toegelicht in de baten-lastenparagraaf. Voor de AFM, Waarderingskamer en DNB wordt de volledige overheidsbijdrage gebruikt voor apparaat. De onderstaande tabel geeft de totale apparaatuitgaven voor Financiën weer. Hierbij zijn de apparaatuitgaven (REALISATIES) voor het kerndepartement, de De estingdienst, het baten-lastenagentschap en ZDO's bij elkaar opgeteld.

Tabel 11 Totaaloverzicht apparaatuitgaven en -kosten Financiën (bedragen x € 1000)					
	2010	2011	2012	2013	2014
Totaal apparaat Financiën IX	3.224.531	3.970.653	3.693.674	3.212.145	3.266.228
Departement	3.152.580	2.948.120	3.612.807	3.143.630	3.187.954
Kerndepartement	208.773	195.796	189.009	198.490	202.233
Belastingdienst	2.943.809	2.802.374	2.863.798	2.945.140	2.985.716
Baten-lasten agentschap⁴⁵	14.120	14.083	17.631	18.099	19.998
Domeinen Roerende Zaken	14.120	14.083	17.631	18.099	19.998
ZDO's en RVV's	57.829	58.400	63.236	50.413	63.276
AFM	28.666	30.505	25.721	20.500	24.592
DNB	28.496	25.800	27.713	23.701	30.443
Waarderingskamer	667	667	320	1.136	1.181
NUTS n.v.t.		1.400	5.250	5.012	17.130

Bron: Financiële administratie

In onderstaande tabel worden de apparaatuitgaven per Directie/Generaal van het kerndepartement vermeld.

	2010	2011	2012	2013	2014
Kerndepartement	208.773	195.796	189.009	198.490	202.233
G ⁴⁶	28.873	27.757	23.985	23.051	24.082
DGRB	28.978	20.919	22.390	20.384	20.443
Dijzer	136.211	132.884	128.284	141.251	143.613
DGFZ	14.711	14.206	14.342	13.804	13.822

Bron: Financiële administratie

⁴⁵ Op 5 november 2012 is besloten tot een departementale herindeling met betrekking tot rijksvastgoed. De agentschap RVO B is opgenomen onder de ministerie voor Wonen en Rijksdienst. Tabel 1 is overeenkomstig gewijzigd.

⁴⁶ 2011 t/m 2013 gecorrigeerd voor NUT

C. Taakstelling

De taakstelling die het kerndepartement opgelegd heeft gekregen voor de apparaatuitgaven, lag in 2014 volgens schema. De besparing door verdicht na op huisvesting bij het kerndepartement is in 2014 gerealiseerd door verhuur aan derden.

Voor de Belastingdienst geldt de volgende tabel.

Taakstelling Belastingdienst sinds Rutte I (* mln €)

Organisatie		2013	2014
Belastingdienst			
	Coölitieakkoord 2010, totale bezuiniging	-82,173	-124,275
	Coölitieakkoord 2012, totale bezuiniging		

Invoering taakstelling Rutte II (* mln €)

	2016	2017	2018	structureel
Departementale taakstelling	150	112	136	136
Kerndepartement	8,5	7,7	9,4	9,4
Belastingdienst	86,2	103,6	115,7	115,7
Agentschap	0	0	0	0
ZBO's	0	0	0	0

In bovenstaande tabellen zijn alleen de taakstellingsreeksen uit de regeerakkoorden Rutte I en II opgenomen. De totale taakstelling bij de Belastingdienst ligt fors hoger. Dit komt doordat aan Rutte I voorgaande kabinetten ook taakstellingen hebben opgelegd en daarnaast zijn o.a. een aantal keren de loon- en prijscompensatie niet uitgekeerd hetgeen de facto als een taakstelling wordt beschouwd. De totale taakstelling bij de Belastingdienst loopt dan op tot structureel ca. €540 mln. vanaf 2018.

De Belastingdienst heeft zijn deel bijgedragen aan de realisatie van de rijksbrede taakstellingen. Zoals met de Tweede Kamer afgesproken⁴² worden de taakstellingen vanuit Rutte I (en voorgaande kabinetten) en Rutte II – oplopend tot ruim € 540 miljoen vanaf 2018 – langs twee sporen ingevuld. Spoor 1 betreft efficiency/versobering waarmee € 365 miljoen wordt ingevuld. Spoor 2 betreft aanpassing van (fiscale) wetgeving die leidt tot vereenvoudiging in de uitvoering of taakvermindering bij de belastingdiens. Spoor 2 draagt € 183 miljoen bij aan de invulling. De afgesproken efficiency en versobering is meeding ingevuld en belegd met maatregelen op het terrein van staffoverhead, procesverbeteringen en versoberingen op het gebied van huisvesting. Ten aanzien van Spoor 2 is inmiddels ook een belangrijk deel van de afgesproken besparingen gerealiseerd (€127 miljoen).

⁴² Kamerstukken II, 2011/2012, 31.066 nr. 117

5.2 Algemeen

Per ontwerpbegroting 2012 heeft BK geen budgetten meer op het niet-beleidsartikel Algemeen.

5.3 Nominaal en onvoorzien

Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Artikel 16 nominaal en onvoorzien

Bedragen x € 1000

	Kasinstek					Val-gevoel begroting	
	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014
Verplichtingen	0	-2.585	0	0	0	3.425	-3.425
Uitgeven	0	0	0	0	0	3.425	-3.425
Onvoorzien	0	0	0	0	0	3.425	-3.425
Overblijfsel	0	0	0	0	0	0	0
Prognosefout	0	0	0	0	0	0	0

Uitgeven

Onvoorzien

De post onvoorzien in de ontwerpbegroting was bedoeld om onzekere ontwikkelingen op te vangen. Dit bedrag was dit jaar niet noodzakelijk voor specifieke problematiek binnen de begroting 2014.

6. BEDRIJFSVOERINGPARAGRAAF

Invoering BVP na de BR (2 maart 2015)

1. Inleiding

Financiën bestaat op een gestructureerde wijze aandacht aan de bedrijfsvoering. Er is een planning- en controlcyclus en een interne governance, waaronder een Audit Committee met een meerderheid aan externe leden. Op basis van de periodieke informatie over de beleids- en bedrijfsvoeringsprocessen en de risico's die daarbij aan het licht komen, wordt systematisch bepaald of het in nieuwe zijn doelstellingen op doelmatige en rechtmatige wijze realiseert. Waar nodig wordt bijgestuurd.

Over het bereiken van de doelstellingen van Financiën over 2014 wordt in het jaarverslag bij de beleidsartikelen verantwoording afgelegd. In deze bedrijfsvoeringparagraaf wordt ingegaan op de bedrijfsvoeringvraagstukken die zich gedurende het begrotingsjaar hebben voorgedaan en waarvan informatieverstrekking voor het inzicht en de oordeelsvorming door de Staten Generaal van belang is.

B. JAARREKENING

7. VERANTWOORDINGSSTATEN

Verantwoordingsstaat 2014 van het Ministerie van Financiën (D&B)
(in € 1000)

Aut. Omschrijving	(1)			(2)			(3)=(2)-(1)		
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting incl. RVB			Realisatie 1)			Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting		
	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
TOTAAL		10.909.868	129.889.192		10.606.304	129.199.192		-2.443.704	2.199.937
Beleidsartikelen		12.801.666	129.889.790		10.363.846	129.160.193		-2.437.906	2.191.413
01 Belastingen	3.297.439	3.297.439	115.246.411	3.209.678	3.210.167	115.225.745	-87.461	-87.272	979.334
02 Financiële markten	57.504	57.004	162.331	-9.827.776	58.431	614.997	-9.884.780	1.447	691.666
03 Financieringsactiviteiten publiek-private sector	303.866	5.400.866	8.611.748	-1.433.060	2.805.899	8.858.957	-1.736.906	-2.594.967	247.209
04 Internationale financiële betrekkingen	1.081.076	1.119.514	29.370	3.656.165	1.093.524	19.969	2.577.089	-25.930	-10.001
05 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringverzekeringen	10.616.386	10.616.068	99.500	234.241	241.419	273.282	-10.382.145	131.413	173.782
06 BTW-Compensatielozing	2.616.420	2.616.420	2.816.420	2.953.836	2.953.836	2.953.836	137.416	137.416	137.416
07 Beheer materiële activa	306	306	1.800	350	350	13.807	44	44	12.007
Niet-beleidsartikelen		200.112	0.000		202.200	00.000		-6.076	0.000
08 Centraal Apparaat	204.688	204.688	30.385	205.091	202.238	38.909	403	-2.450	8.524
09 Algemeen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Nominatie en onvoorzien	3.425	3.425	0	0	0	0	-3.425	-3.425	0

1) De gerealiseerde bedragen zijn steeds naar boven afgerond.

Verantwoordingsstaat

Verantwoordingsstaat 2014 van De Nationale Schuld
(x € 1000)

Aut. Omschrijving	(1)			(2)			(3)=(2)-(1)		
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting			Realisatie 1)			Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting		
	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
TOTAAL		48.741.322	61.048.014		66.887.383	64.864.124		17.148.061	3.006.110
Beleidsartikelen		48.741.322	61.048.014		66.887.383	64.864.124		17.148.061	3.006.110
11 Financiering Staatsschuld	41.562.811	41.562.811	48.529.076	59.639.104	59.639.104	61.337.430	18.076.293	18.076.293	2.808.354
12 Kasbeheer	7.178.511	7.178.511	3.119.938	6.248.279	6.248.279	3.316.694	-930.232	-930.232	196.756

1) De gerealiseerde bedragen zijn steeds naar boven afgerond.

Samenstelling van de verhoudingstaat 2014 inzake baten-lastenverhouding Domeinen Ruimtelijke Zaken van het Ministerie van Financiën

(in € 1.000)

	(1)	(2)	(3)	(4)
Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Reële salie	Verschild realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie t-1
Domeinen Ruimtelijke Zaken				
Totale baten	21.849	26.403	4.556	26.201
Totale lasten	21.849	22.148	299	20.775
Saldo van baten en lasten	0	4.257	4.257	3.426
Totale kapitaalontvangsten	0	210	- 210	14
Totale kapitaaluitgaven	300	4.261	- 4.261	1.162

8. SALDIBALANS IXA en IXB

Saldibalans per 31 december 2014 van het:

Ministerie van Financiën - Nationale Schuld (SA)

(Bijlagen IXA en IXB)

Activa			Passiva		
	31-12-2013	31-12-2012		31-12-2013	31-12-2012
1) Uitgeven (en toets van de begroting)	65.697.302	45.985.257	2) Ontvangsten (en getuigen van de begroting)	54.854.723	55.074.594
2) Liquide middelen	1	1	3) Ontvangsten buiten begrotingsverband (extra-comptabele schulden)	31.605.702	21.690.742
4) Rekening-current RHB	10.413.487	12.855.061			
6) Uitgeven buiten begrotingsverband (extra-comptabele voorleningen)	579.389	1.545.896			
8) Kas-kamerschilder	9.386.307	9.386.329			
saldibal	88.260.229	78.765.336	saldibal	88.260.229	78.765.336
10) Extra-comptabele voorleningen	16.013.779	16.164.280	10a) Toegenomen extra-comptabele voorleningen	16.013.779	16.164.280
11a) Toegenomen extra-comptabele schulden	345.035.798	347.022.854	11) Extra-comptabele schulden	345.035.798	347.022.854
12) Voorvoelen	0	0	12a) Toegenomen voorvoelen	0	0
Totaal	447.309.801	447.022.672	Totaal	447.309.801	447.022.672

8.1 Toelichting bij de saldibalans per 31 december 2014

Algemene toelichting

Alle bedragen zijn opgenomen tegen nominale waarden en vermeld in duizenden euro's tenzij anders aangegeven. Relevante posten worden hieronder nader toegelicht. Hierbij is de nummering van de saldibalans aangehouden. Door afronding van bedragen op duizenden euro's, kunnen totaaltellingen niet aansluiten bij de som der delen.

Specifieke toelichting per saldbalanspost

1. Uitgaven ten laste van de begroting

Deze post bevat de nog niet met het ministerie van Financiën (Rijkshoofdboekhouding) verrekenende begrotingsuitgaven 2014. Verrekening van de begrotingsuitgaven zal plaatsvinden nadat de Stofwet door de Staten-Generaal is vastgesteld.

2. Ontvangsten van oorsake van de begroting

Deze post betreft de nog niet met het ministerie van Financiën (Rijkshoofdboekhouding) verrekenende begrotingsontvangsten 2014. Verrekening van de begrotingsontvangsten zal plaatsvinden nadat de Stofwet door de Staten-Generaal is vastgesteld.

3. Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de saldi op bank- en girorekeningen en bij de kasbeheerders aanwezige kasgelden.

4. Rekening courant Rijkshoofdboekhouding

Deze post geeft de financiële verhouding met de Rijkshoofdboekhouding weer. Er zijn drie rekening-courant verhoudingen nl. Geïntegreerd Middelen Beheer, het Partikel Schakelbankieren en het Agentschap. De bedragen zijn per 31 december 2014 in overeenstemming met de opgaven van de Rijkshoofdboekhouding.

6. Uitgaven buiten begrotingsverband (=intra-comptabele veranderingen)

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	Ultimo 2014	Ultimo 2013
Te realiseren (disagio)	-4.222.485	-3.258.248
Vooruitbetaalde rente onderhandse leningen	216	246
Te ontvangen rente swaps	4.587.570	4.594.588
Vooruitbetaalde disconto	1.884	4.353
Te ontvangen rente vlottende schuld	66.974	77.981
CO2-rekening	0	0
Te ontvangen rente m.b.t. GMB	155.989	125.825
Totaal	572.389	1.546.866

7. Ontvangsten buiten begrotingsverband (=intra-comptabele schulden)

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	Ultimo 2014	Ultimo 2013
Te betalen rente onderhandse leningen	29.545	33.207
Te betalen rente opbrengbare schuld	6.296.957	6.356.747
Te betalen rente swaps	4.334.113	4.300.933
Te betalen rente vlottende schuld	11.171	20.552
Diensten van het Agentschap	20.917.815	10.750.890
Te betalen renten m.b.t. GMB	15.501	18.413
Totaal	31.605.103	21.880.742

8. Kastransverschillen

Op deze rekening zijn de bedragen opgenomen welke zijn verantwoord in de uitgaven en ontvangsten, maar nog niet daadwerkelijk in de kas zijn uitgegeven en ontvangen. Deze verschillen ontstaan doordat rentebaten en rentelasten worden verantwoord op transactiebasis. Hiervoor worden transacties administratief verwerkt op het moment dat de transacties zich voordoen, bij het kasstelsel is het moment van betaling en ontvangst leidend. Het verschil dat ontstaat tussen beide verantwoordingsmethoden wordt op deze rekening opgenomen. Met de registratie van rente op transactiebasis wordt aangesloten op Europese voorschriften. Sinds 2002 wordt deze werkwijze toegepast.

10. Extra-comptabele vorderingen

Hierin post kan als volgt worden gespecificeerd

	Uitmo 2014	Uitmo 2013
Luiers	3.550.000	3.750.000
Reversee Repe	1.050.000	0
Verstrekte leningen Agentschappen	6.621.900	7.265.227
Verstrekte leningen RWT's en derden	4.641.789	5.139.556
Totaal	16.013.779	16.144.783

Instellingen die deelnemen aan het geïntegreerd middelenbeheer kunnen lenen. De afgesloten leningen zijn vorderingen van de Staat op de deelnemers. De vorderingen bedragen ultimo 2014 € 11,5 mld. Aan de Agentschappen is € 8,8 mld. uitgeleend, een daling van € 0,4 mld. ten opzichte van de stand ultimo 2013. Aan licentiehouders en met wettelijke taak en daaraan is € 4,6 mld. uitgeleend, een daling van € 0,2 mld. ten opzichte van 2013. De gemiddelde looptijd van de leningen bedraagt bij de Agentschappen circa 1,1 jaar en bij licentiehouders met wettelijke taak circa 18,1 jaar.

Oplosbaarheid van de vorderingen

Het volgende overzicht geeft inzicht in de mate van oplosbaarheid van de extra-comptabele vorderingen.

Oplosbaarheid	Bedrag
Direct oplosbare vorderingen	0
Op termijn oplosbare vorderingen	16.013.779
Totaal	16.013.779

11. Extra-comptabele schulden

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	Uitme 2014	Uitme 2013
Vaste schuld		
- Staatsschuld	332.922.965	323.186.436
Loftende schuld		
- Dutch Treasury Certificates	22.200.000	24.880.000
- Callgeleleningen o/p	0	4.250.000
- Sell/Buy Back transacties	0	376.835
- European Commercial Paper (ECP)	0	1.206.350
- Ondernemende Floating Rate Note (FRN)	3.360.000	3.000.000
- RC Agentschappen	1.962.644	1.622.476
- RC RWT's en derden	3.315.459	2.505.679
- RC Decentrale Overheden	5.981.650	4.070.986
- RC Sociale Fondsen	-27.340.873	-21.007.970
Overlize schuld		
- Deposito's Agentschappen	338.000	82.000
- Deposito's RWT's en derden	1.751.855	2.084.918
- Deposito's Decentrale Overheden	1.390.476	2.566.205
Totaal	345.335.796	348.022.554

De extra-comptabele schulden hebben betrekking op in het verleden binnen begrotingsverband geleekte ontvangsten, waarvan op termijn nog verrekening met derden zal plaatsvinden. Deze post betreft voornamelijk de vaste staatsschuld (€ 332,9 miljard) en vlottende staatsschuld (€ 25,2 miljard), en daarnaast bevatten de extra-comptabele schulden ook de schulden die betrekking hebben op de verhoudingen tussen het Rijk en de deelnemers aan geïntegreerd middelenbeheer.

Deelnemers aan het geïntegreerd middelenbeheer houden middelen aan op hun rekening-courant bij de Staat. Deze tegoeden vallen onder de vlottende schuld omdat ze direct opvraagbaar zijn. Deelnemers kunnen echter ook deposito's plaatsen. De uitstaande deposito's zijn voor het overgrote deel kortlopend. De Agentschappen hielden eind 2014 € 2,0 miljard aan op hun rekening-courant en € 0,3 miljard in deposito's. Rechtspersonen met een wettelijke taak en derden hielden € 3,0 miljard aan rekening-courant en € 1,8 miljard in deposito's. Het rekening-courantsaldo van de decentrale overheid steeg in 2014 met € 1,8 miljard, naar € 5,9 miljard, maar het bedrag aan uitstaande deposito's daalde met € 1,5 miljard, naar € 1,1 miljard. De gemiddelde looptijd van de eind 2014 uitstaande deposito's was voor de Agentschappen circa 1,2 jaar. Bij de Rechtspersonen met wettelijke taak bedroeg de gemiddelde looptijd circa 1,0 jaar en bij decentrale overheden 1,0 jaar.

Sociale Fondsen

De saldi van de sociale fondsen lopen sterk uiteen, hetgeen met name toe te schrijven is aan de mate van onderdekking en overdekking van de desbetreffende premies. Het saldo van UWV bedraagt € 9,2 miljard, negatief; het saldo van SVB € 2,6 miljard, positief en het saldo van Zorginstituut Nederland € 20,4 miljard, negatief. Gecumuleerd levert dit het saldo van € 27,0 miljard, negatief op. Het saldo eind 2014 is € 5,2 miljard, meer negatief dan de stand eind 2013.

Voor een specificatie naar uitgejaar van de stand van de vaste schuld per 31 december 2014 wordt verwezen naar het onderstaande overzicht.

Specificatie van de vaste schuld naar jaar van uitgifte ⁴⁰ per 31 december 2014 (uitlagen x € 1 mil.)			
Jaar van uitgifte	Openbaar	Onderhands	Totaal
Vóór 1991	19,0	37,0	56,0
1991	0	81,1	81,1
1992	0	394,9	394,9
1993	9.806,5	8,6	9.815,1
1994	0	44,8	44,8
1995	0	49,2	49,2
1996 x 1997	0	0	0
1998	13.628,8	18,2	13.647,0
1999 t/m 2004	0	0	0
2005	27.632,2	0	27.632,2
2006	19.991,5	0	19.991,5
2007	14.655,0	0	14.655,0
2008	15.081,0	0	15.081,0
2009	24.329,8	0	24.329,8
2010	30.401,5	312,8 ⁴¹	31.214,4
2011	32.132,9	0	32.132,9
2012	58.966,2	0	58.966,2
2013	48.385,2	0	48.385,2
2014	40.648,5	0	40.648,5
Totaal ⁴²	331.476,2	1.446,8	332.923,0

⁴⁰ Jaar van eerste uitgifte overeenkomstig geval van een heroplossing van een lening, het bedrag wordt opgenomen bij het overeenkomstige jaar van eerste uitgifte van de (bureaucratische) lening.

⁴¹ Verplichtingen uit hoofde van schuldwissel uitgegeven door het land Nederlande Antillen en het stadsgebied Curaçao, overgenomen door de Nederlandse Staat per 15 oktober 2010.

⁴² Door afronding kan de som van de componenten afwijken van het totaal.

8. SALDIEALANS

Saldibalans per 31 december 2014 van het:
Ministerie van Financiën (2014)
(Deel 11.1.1.1)

Activa	31-12-2014	31-12-2013	Passiva	31-12-2014	31-12-2013
1) Uitgaven ten laste van de begroting	10.863.879	13.835.980	2) Ontvangsten ten aanzien van de begroting	129.197.098	121.126.090
2) Liquide middelen	3.227	3.180	3) Interne begrotingsmaatregelen	2.46.209	12.1.000
4) Hekening vooraf HHB	119.192.494	102.972.289	4) Ontvangsten buiten begrotingssysteem (rekening computerisatie schulden)	2.472.111	220.497
5) Uitgaven buiten begrotingssysteem (rekening computerisatie voorloperen)	17	115			
subtotaal	129.712.619	127.145.636	subtotaal	129.712.619	121.456.636
6) Opstaande rechten	18.677.079	17.940.487	6a) tegenrekening opstaande rechten	18.677.079	17.940.487
10) Extra-comptabele verzoeken	6.076.712	13.821.580	10a) tegenrekening extra-comptabele verzoeken	6.076.712	13.821.580
11a) tegenrekening extra-comptabele schulden	548.088	241.470	11) Extra-comptabele schulden	548.088	241.470
12) Voorstellen	14.635.790	15.811.177	12a) tegenrekening voorstellen	14.635.790	15.811.177
13a) tegenrekening garantiewaarschijningen	197.702.909	205.255.237	13) Garantiewaarschijningen	197.712.508	206.259.237
14a) tegenrekening opstaande verplichtingen	1.562.824	4.080.954	14) Opstaande verplichtingen	1.562.824	4.080.954
15) Overschotten	49.845.831	48.738.197	15a) tegenrekening overschotten	49.845.831	48.738.197
Totaal	419.967.140	401.797.016	Totaal	419.967.140	401.797.016

8.1 Toelichting bij de saldi-balans per 31 december 2014

Algemene toelichting

Alle bedragen zijn opgenomen tegen nominale waarden en vermeld in duizenden euro's tenzij anders vermeld. Door afronding van bedragen op duizenden euro's, kunnen toefatellingen niet aansluiten bij de som der delen. In de tabellen zijn specifieke cursief weergegeven. Eensgelijke waarden worden hieronder niet weergegeven. Hierbij is de naamgeving van de saldi-balans aangehouden.

Specifieke toelichting per saldbalanspost

1. Uitgaven ten laste van de begroting

Deze post bevat de uitgaven niet met het ministerie van Financiën (Rijkshoofdboukhouding) verrekende begrotingsuitgaven 2014. Verrekening van de begrotingsuitgaven zal plaatsvinden nadat de Slotwet door de Staten-Generaal is vastgesteld.

2. Ontvangsten ten gunste van de begroting

Deze post betreft de nog niet met het ministerie van Financiën (Rijkshoofdboukhouding) verrekende begrotingsontvangsten 2014. Verrekening van de begrotingsontvangsten zal plaatsvinden nadat de Slotwet door de Staten-Generaal is vastgesteld.

3. Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de saldi op bankrekeningen en de bij kasbeheerders aanwezige kasgelden.

4. Rekening-courant Rijkshoofdboukhouding

Deze post geeft de financiële verhouding met de Rijkshoofdboukhouding weer. Het bedrag is per 31 december 2014 in overeenstemming met de opgave van de Rijkshoofdboukhouding.

5a. Retrotroegreserven

De thierne begrotingsreserve Sano Gorn bedraagt ultimo 2014 ruim € 39 mln. De Sano Gorn portfeuille (onderdeel EKV) wordt afgeheerd.

In 2010 heeft Tennet de overname van het transportnet van E.ON (Transport) definitief afgerond. Om deze overname te financieren heeft de Staat een garantie van € 300 mln. aan de Stichting Rijkswaterkering afgegeven. De premie die voortvloeit uit de garantie wordt jaarlijks in de eerste januari 2010 opgenomen in de begrotingsreserve afgeheerd. De stand hiervan is 20,8 mln. Ultimo 2014. Eventuele betalingen vloeien eveneens voort uit deze reserve.

In overeenstemming met het portfeuille voorafschotregelingen is er een begrotingsreserve voor de Exportcreditverzekering opgericht. Ultimo 2014 bedraagt de stand van deze reserve ruim € 86 mln.

6. Uitgaven buiten begrotingsverband (= intra-comptabele veranderingen)

Onder de uitgaven buiten begrotingsverband zijn posten opgenomen, die met derden moeten worden verrekend.

7. Ontvangsten buiten begrotingsverband (= intra-comptabele schulden)

Onder de ontvangsten buiten begrotingsverband zijn posten opgenomen, die aan derden moeten worden betaald. De stand ultimo 2014 heeft grotendeels betrekking op in het verleden ontvangen bedragen die nog verrekend moeten worden uit hoofde van provinciale opzichten, eurovragen, afdrachten ABP en afdrachten loonheffing. Ultimo 2014 bevatte de consignatiekas ongeveer € 94,3 mln.

In 2006 en 2007 heeft DRZ in beslag genomen mobiele telefoons en centraal processing verlies, in verband met een vermeende BTW carousel, verkocht om waardevermindering te voorkomen. Justitie heeft in 2010 aangegeven dat de waarde van deze goederen uitkeerd moet worden aan de rechtmatige eigenaren, omdat de BTW carousel niet kan worden aangehouden. Zolang de rechtmatige eigenaren niet gevonden zijn, is het verschuldigde bedrag (€ 11,6 mln.) op de saldbalans van Financiën opgenomen. Justitie heeft nu aangegeven dat de rechtmatige eigenaren niet kunnen worden achterhaald en dat er sprake is van verbeurdverlaring. Dienengevolgels de € 11,6 mln. alle ontvangsten op de Financienbegroting verwerkt.

9. Openstaande rechten

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd.

	Uitmo 2014	Uitmo 2013
Belastingvorderingen	18.130.805	17.608.387
Belastingen	18.124.853	17.606.039
BTW-Compensatiebedrag	5.942	2.348
Vorderingen Domeinen Roerende Zaken	546.099	240.349
Overige	25	25
Totaal	18.677.819	17.848.701

Totafdeling openstaande rechten

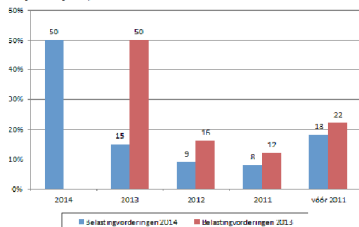
Belastingvorderingen

De belangrijkste posten van de uitmo 2014 openstaande belastingvorderingen zijn vorderingen in milie:

(€ x 1 milj.)		
	Uitmo 2014	Uitmo 2013
Vennootschapswaardeloze	4,5	4,5
Inkomstenbelasting/premie's volksverzekeringen	4,7	4,5
Omzetbelasting	2,3	2,5
Erft- en schenkbelasting	0,9	1,1
Loonbelasting/premie's volksverzekeringen	1,9	0,6
Totaal	14,3	13,2

Het volgende overzicht geeft aan in welk jaar de belastingvorderingen zijn ontstaan.

Belastingvorderingen in procenten

Van het totale te vorderen bedrag zal uiteindelijk een aanzienlijk gedeelte niet inbaar zijn. Bij 40 % van de opgestaande vorderingen is de kans op terugbetaling klein. Van de te vorderen bedragen is 17 % aan te merken als behoeft, bijvoorbeeld omdat een herwaarschrift is ingediend. Ook van de niet-ontwikkelde rechten met een belastingachterstand zal een gedeelte niet ommettelijk inbaar zijn, bijvoorbeeld als gevolg van faillissementen.

Verloop van de belastingvorderingen		
	Uitmo 2014	Uitmo 2013
Uitmo. vorig jaar	17.800.387	19.142.566
Conservierende aanslagen en rechten BCN vorig jaar	-3.465.541	-3.841.882
Terugvorderingen BTW-Compensatiefonds vorig jaar	-2.346	0
Ontstane rechten	71.734.211	76.285.407
Vervallen rechten:		
-ontvangsten en overloep	-2.254.851	-2.051.651
-verlende verminderingen en negatieve aanslagen	-65.442.613	-65.366.230
-onvoorziene en kwijtscheldingen	-1.061.047	-2.020.505
-overeen	-1.016.904	-2.705.437
-rechten Belastingdienst Caribisch Nederland	-54.165	-52.657
-conservierende aanslagen lopend jaar IB/PVV	2.721.239	3.212.556
-conservierende aanslagen t.r. en schenktbelasting	150.455	200.348
-Terugvorderingen BTW-Compensatiefonds	5.042	2.348
Totaal	18.130.855	17.608.387

Naast de niet direct invorderbare conservierende aanslagen (€ 2,9 milj.) zijn als rechten de opstaande belastingvorderingen (€ 15,2 milj.) opgenomen. Dit betreft het normale bedrag van de in de debiteurenadministraties van de Belastingdienst geregistreerde opstaande invorderingsposten. Deze zijn geoorloofd voor de belastingen die uitmo 2014 waren ontvallen maar negatief waren verwerkt in de debiteurenadministraties.

Vorderingen Domeinen Roerende Zaken

De vorderingen van Domeinen bestaan voor 99,99% uit strategische verkopen roerende zaken.
In 2014 is € 12,0 mln. aan strategische debiteuren vervallen.

De ouderdom van de vorderingen Domeinen is als volgt:

Ontstaan in 2014	376.324
Ontstaan in 2013	180.112
Ontstaan in 2012	4.185
Ontstaan in 2011	0
Ontstaan vóór 2011	82.568
Totaal	546.989

Niet uit de saldibalans blijvende vordering

Tot de voorraantalrijke vorderingen kan het saldo van de Maintenance Of Value (MOV) posities worden gerekend (betreft internationale instellingen). De stand van de MOV-posities bedroeg 30 november 2014 € 81,7 mln. Het saldo van de MOV-posities kan afhankelijk van wisselkoersfluctuaties een vordering dan wel een verplichting voorstellen. Door de aandeelhouders van de internationale instellingen is echter besloten dat er geen uitkering van de MOV-verplichtingen zal plaatsvinden. Zodoende zullen er geen financiële transacties op basis van de MOV plaatsvinden, tenzij de aandeelhouders besluten deze bevestiging op te heffen.

10. Extra-comptabele vorderingen

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	Ultimo 2014	Ultimo 2013
Gecombineerde vorderingen exportkrediet- verzekering	0	646.104
Overige vorderingen exportkredietverzekering verzekering	0	273.629
Diverse toeslagen Belastingdienst	45.000	45.000
Overige	1.518.142	1.386.148
Subtotaal	1.822.567	2.416.540
Ontstaan als gevolg van de kredietcrisis		
Security NR	0	1.500.000
Bridge Loan SHS REAAL N.V.	1.100.000	1.100.000
Vorderings Uslanac DGS	158.765	720.993
RI-A portefeuille	0	4.685.757
Leasing Griekenland	0.190.000	0.190.000
Subtotaal	4.457.145	11.206.040
Totaal	6.079.712	15.621.580

Toelichting extra-comptabele vorderingen

Geconsolideerde vorderingen exportkredietverzekering

Verreken het grootste deel van de geconsolideerde vorderingen (excl. consolidatierente) ad € 0,00 mld. is opgenomen in consolidatie-overeenkomsten in het kader van de Club van Parijs. Vorderingen begrepen in consolidatie-overeenkomsten zijn door landen erkende schulden waar een betalingsregeling voor geldt en kunnen de halve vorderen bevrijdend als recuperabel. Landen zijn echter niet altijd in staat de betalingsverplichtingen uit hoofde van deze regeling na te komen. In die gevallen worden doorgaans herconsolidaties afgesloten. Hierdoor verschuift de geplande ontvangst van provinciaal naar de toekomst. In de Club van Parijs wordt de koppeling van schulden van de allerarmste landen vorm gegeven (in het kader van het Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) initiatief). Als gevolg hiervan zullen deze landen in aanmerking komen voor verdergaande kwijtschelding van hun schulden uit hoofde van de exportkredietverzekering.

Leningen

Het bedrag van de leningen heeft betrekking op Kij. Kij is ontstaan uit het voormalige re-integratiebedrijf van Arbeidsvoorziening (in Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) dat in 2002 is verspreid staande. In december 2005 is Kij failliet gegaan. De liquidatie is nog niet afgerond.

Diverse toeslagen Belastingdienst

Deze vorderingen hebben betrekking op terugvorderingen van verstekte toeslagen (kindgebonden budget, huuk, kinderopvang- en zorgtoeslag). De Belastingdienst heeft in 2014 op deze vorderingen € 1.634 mln. ontvangen. Een gedeelte van de toelagenvorderingen is uiteindelijk niet afneembaar zijn. In 2014 is voor € 90 mln. aan toelagenvorderingen buiten invordering gesteld.

Ouderdomsoverzicht van de vorderingen

De ouderdom van de vorderingen, exclusief de geconsolideerde en overige vorderingen exportkredietverzekering, is als volgt

Ontstaan in 2014	253.192
Ontstaan in 2013	1.558.812
Ontstaan in 2012	328.717
Ontstaan in 2011	199.069
Ontstaan vóór 2011	3.728.922
Totaal	6.070.712

Security ING

In 2008 ontving ING een kapitaalinjectie van de Staat van € 1,6 mld. Van deze hoofdsom is in 2013 € 0,5 mld. terugbetaald en is voor € 2,9 mld. aan rente en premies ontvangen. De resterende € 4,5 mld. aan hoofdsom vergoed van een vergoeding van € 750 mln. aan rente en premies is in 2014 ontvangen. Hiermee is de kapitaalinjectie in totaal afgeslot.

Bridge Loan SNS REAAL N.V.

Om te voorzien in de liquiditeitsbehoefte van SNS REAAL N.V. verstrekt de Staat een overbruggingskrediet van € 1,1 mld. aan de holding. Dit krediet wordt gebruikt om senior schulden en interne leningen af te lossen. Deze lening zal worden terugbetaald nadat de verzekeraar is verkocht. Op de Bridge Loan wordt een marktconforme rente ontvangen.

Vordering IJslandse DGS

In 2008/2009 heeft De Nederlandse Bank na het faillissement van Landsbanki een bedrag van € 1,9 miljard aan de depositohouders. Hiervan namen de Nederlandse banken € 208 mln. voor hun rekening en de Nederlandse Staat € 1,4 miljard. Als gevolg hiervan is er een vordering ontstaan van DND op de boedel van Landsbanki en op het IJslandse DGS. Door de verkoop van de resterende vordering op de boedel (€ 623 mln.) bestaat het bedrag op de balans alleen uit de opgebouwde rente € 158,8 mln. Dit bedrag is gebaseerd op het akkoord wat weliswaar in een reële vorm de IJslandse is vervormd, maar dat tot naders orde in de saldi balans als uitgangspunt wordt genomen voor de berekening van de rente. Bij de IJslandse rechter loopt momenteel een procedure tegen het IJslandse depositogarantiestelsel om zowel de rentekosten als de uitvoeringskosten vergoed te krijgen. In IJsland staat bovendien nog een bedrag van circa € 11 mln. aan al verder ontvanzen IJslandse Kronen.

Alt-A portefeuille

In 2013 is overeenstemming bereikt met ING over de beëindiging van de illiquid Assets Back-up Facility. De beëindiging heeft in 2014 plaatsgevonden de de Alt-A portefeuille te verkopen en is afgetoekt.

Lening Griekenland

In 2010 had Griekenland als eerste land van de eurozone problemen om zichzelf te blijven financieren op de markt. Als gevolg besloten de lidstaten van de eurozone samen met het IMF tot het verlenen van financiële steun door het verstrekken van bilaterale leningen. Deze zogenaamde Greek Loan Facility (GLF) bestond oorspronkelijk uit € 80 miljard aan bilaterale leningen van de landen van de eurozone en € 30 miljard van het IMF. In juli 2011 is besloten om de nog niet uitgekoste leningen uit de GLF over te nemen naar het EFSF. Vanuit de GLF is € 52,0 miljard uitgekost aan Griekenland. In 2012 zijn geen nieuwe leningen meer verstrekt aan Griekenland. Het Nederlandse aandeel in de GLF is daarmee in totaal € 5,2 miljard.

Opisbaarheid van de vorderingen

Het volgende overzicht geeft inzicht in de mate van opisbaarheid van de extra-comptabele vorderingen.

Opisbaarheid	Bedrag
Direct opisbare vorderingen	923.639
Op termijn opisbare vorderingen	5.156.873
Totaal	6.079.712

11. Extra-comptabele schulden

De schuld blijft groter doordat voort uit verkopen van strategische goederen door Deminor. Immers, de afbrengst moet worden doorbetaald aan het ministerie van Defensie.

De aandelen van de schulden is als volgt:

Ontstaan in 2014	378.214
Ontstaan in 2013	100.112
Ontstaan in 2012	4.85
Ontstaan in 2011	0
Ontstaan voor 2011	62.987
Totaal	546.988

12. Voorschotten

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd.

	Uitmo. 2014	Uitmo. 2013
Toeslagen	14.500.014	8.270.322
Personeel en materieel	54.25	43.586
BTW Compensatiefonds	180.232	177.306
Overige	121.379	119.953
Totaal	14.835.720	8.611.177

Toeslagen

Deze post bestaat uit kinderopvangtoeslag (€ 3.519 mln.), huutoeslag (€ 3.846 mln.), zorgtoeslag (€ 5.485 mln.) en kinderoeslag / kindgebonden budget (€ 1.450 mln.).

De voorschotten toeslagen zijn als volgt opgebouwd.

(€ x 1 mln.)				
Voorzichten Toeslagenjaar	Kinderopvang	Huutoeslag	Zorgtoeslag	Kinderoeslag / Kindgebonden budget
2009 s.o.	193	37	47	12
2010	197	286	336	89
2011	370	52	61	35
2012	796	279	611	266
2013	1.765	2.897	3.990	935
2014	325	420	420	173
Totaal	3.519	3.846	5.485	1.450

De afkering van toeslagen is gevoelig voor misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O), omdat de hoogte van de toelating afhankelijk is van gegevens die toelaggeverdrachtigen zelf verschaffen. Met wijzigen van M&O bij de uitvoering van de wet- en regelgeving vormt een geïntegreerd onderdeel van het rechtshandhavingbeleid.

Personeel en Materieel

Deze post betreft diverse voorschotten aan personeel. Daarnaast hebben deze voorschotten betrekking op betalingen aan diverse crediteuren waarvan de goederenleveringen nog geleverd dienen te worden.

BTW-compensatiefonds

De zijn voorschotten die betrekking hebben op bijdragen aan gemeenten, provincies en Wijkplusregio's.

Overige voorschotten

Voor € 121,4 mln. betreft het ambtshalve voorschotten uitbetaald op de evenredige bijdrage verdeling (EBV). Deze voorschotten zijn uitbetaald aan burgers bij wie meer dan het maximum aan inkomensafhankelijke bijdrage in het kader van de zorgverzekeringswet is ingehouden. Het gehele bedrag is ontstaan in 2014.

Overzicht van het verloop en de ouderdom van de voorschotten

Dit betreffen voorschotten, waarvan de uitgaven reeds in het jaar van verstrekkingten laste van de begroting zijn gebracht. Het overzicht geeft inzicht in de ouderdom van de voorschotten en tevens in aangeven welk deel in 2014 tot afrekening is gekomen

	Stand per 01-01-2014	Verstrekt 2014	Afgetrokken 2014	Stand per 31-12-2014
vóór 2011	424.643		135.834	288.809
2011	1.461.621		589.039	876.582
2012	4.725.521		4.187.660	537.861
2013	11.993.392		10.070.777	1.914.615
2014	0	11.546.889	638.988	11.015.903
Totaal	18.611.177	11.546.889	15.522.316	14.635.750

13. Garantieverplichtingen

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd

	Uitbre 2014	Uitbre 2013
Deelnemingen	61.983.370	58.180.807
WAF	47.563.567	45.144.977
Ontwikkelingsbanken/WVB	14.460.391	13.764.010
Kernongevallen (WAKU)	14.023.000	14.023.000
Verzekeringen	21.077.365	21.084.543
Exportkredietverzekering	20.836.890	20.356.068
Investeringsverzekering	226.475	226.475
Stabiliteitsmechanisme EFGH	2.770.000	2.790.000
Stabiliteitsmechanisme EFSF	49.640.411	49.640.411
Garanties bancaire leningen	0	8.882.984
Courant: Indemity ABN AMRO	0	950.000
Garantie SNS Proportie B.V.	3.600.000	4.166.410
Garantie DNE winst/drecht	5.700.000	5.700.000
Garantie ESM	36.445.400	36.445.400
Overige	3.634.365	3.167.602
Totaal	191.762.369	206.256.257

Toelichting openstaande garantieverplichtingen

Deelnemingen

- IMF: DNB draagt namens de Staat, onder Staatsgarantie, bij aan de middelen van het Internationale Monetair Fonds (IMF). Tijdens de Europese Raad van 9 december hebben de regeringsleiders en staatshoofden van de EU besloten de financiële slagkracht van het IMF te vergroten. Het IMF wordt hiermee in staat gesteld zijn rol in de schulden crisis in Europa adequaat te vervullen. De landen van de eurozone hebben een totaal van € 150 miljard aan bilaterale leningen toegezegd om algemeen middelen van het IMF te versterken. Het Nederlandse aandeel hierin is € 14,4 miljard.
- Ontwikkelingsbanken (Wereldbank, EIB, EBRD, MIGA) en NNB: dit betreft het garantiekapitaal (de niet volgestorte aandelen) inzake de deelneming van de Staat in het kapitaal van de betreffende banken. Slechts indien de banken in ernstige financiële problemen komen, kan om storting (vol- of bijstorting) van het garantiekapitaal verzoek worden gedaan.

Kernongevallen (WAKO)

De Staat dient, voor zover de verzekeringen uit anderen hoofde niet toereikend zijn om schade ten gevolge van een kernongeval te vergoeden, aanvullend openbare middelen beschikbaar te stellen. Momenteel zijn er in Nederland zeven kerninstallaties in de zin van de WAKO. Afhankelijk van het bedrag waarvoor de onderscheiden kerninstallaties aansprakelijk zijn, verschijft het door de Staat maximaal beschikbaar te stellen bedrag tussen € 1.200 miljard en € 2.100 miljard, per kernongeval.

Verzekeringen

De openstaande garantieverplichting betreft voornamelijk het risico (obbligato) van de Staat als verzekeraar van exportkredieten en coöperaties (€ PM mid.), is individueel het uitstaande obligo van de oude Sane-Gem portefeuille van € PM min.). Daarnaast betreft de openstaande verplichting het risico uit houds van de verzekerd investeringen in het kader van de Regeling Investeringsverzekeringen (RIV, € PM min.). In 2014 is bekend of het valutarisico op een andere manier kan worden opgenomen in de saldi balans. Hier is uit voort gekomen dat het valutarisico vanaf 2014 wordt opgenomen tegen de koersen ultimo het verantwoordingsjaar. Dit was reeds gebruikelijk bij andere garanties met een valutarisico. Het valutarisico materialiseert zich uitsluitend als de debiteuren niet meer aan de betalingsverplichtingen kan voldoen en de koers zich maximaal negatief ontwikkelt (er is een maximale omrekenkoers afgesproken). Ook kan deze zich positief ontwikkelen en tot een lagere schade leiden.

Stabiliteitsmechanisme EFSM

De lidstaten van de eurozone (en van de EU wat betreft EFSM) hebben in 2010 als onderdeel van een totaalpakket aan maatregelen ter borging van de financiële stabiliteit de tijdelijke stabiliteitsmechanisme EFSM en EFSF opgericht. Het EFSM is een tijdelijk noodfonds voor alle landen in de EU, waar alle EU-lidstaten via hun aandeel in de Europese begroting garant staan. Via het EFSM is maximaal € 60 miljard beschikbaar voor steun. Voor Nederland gaat het dan om een garantstelling van ongeveer € 3 miljard. In november 2010 heeft Nederland en in april 2011 Portugal een beroep gedaan op het EFSM voor respectievelijk € 22,5 miljard en € 26 miljard voor een periode van drie jaar. Sinds juli 2013 kan het EFSM geen nieuwe leningen meer aangaan. Het EFSM verschaft nog wel de nood noodnoodleningen van Portugal en Ireland. Het EFSM blijft bestaan totdat de laatste leningen zijn afgelost.

Stabiliteitsmechanisme EFSF

Het EFSF is een tijdelijk noodfonds voor alle lidstaten van de eurozone, waar alle lidstaten van de eurozone via hun aandeel garant staan. Het Nederlandse aandeel in het EFSF bedraagt circa 6,1%. Het tijdelijke noodfonds EFSF gaat sinds juli 2013 geen nieuwe leningprogramma's meer aan. Hierop is besloten om het garantieplafond neerwaarts bij te stellen tot de benodigde gezamenlijke garanties aan het EFSF voor de huidige programma's van Ierland, Portugal en Griekenland en de benodigde gezamenlijke garantie voor het aankudden van de lastreserve van het EFSF. Het garantieplafond is verlaagd van € 97,5 miljard naar € 49,6 miljard. Het EFSF blijft bestaan totdat de laatste leningen zijn afgesloten. Ierland kondigde tijdens de Eurogroep van 14 november 2013 aan het leningprogramma te zullen verlaten en geen vervolgprogramma aan te vragen. De gemiddelde maximale looptijd van de EFSF leningen aan Ierland zijn korter dan eerder gesamenlijk, wat een positief effect heeft op het EFSF garantieplafond. Omdat Cyprus in maart 2013 een leningprogramma van het ESM heeft aangevraagd, geeft Cyprus vanaf dat moment geen garanties meer af aan het EFSF. Deze zogenaamde stopple-gout van Cyprus leidt tot een marginale toename van ons aandeel in het EFSF. Deze twee wijzigingen passen binnen het garantieplafond van € 40,6 miljard. Na het aflopen van de resterende EFSF-programma's wordt bezien of het garantieplafond verder verlaagd kan worden.

Garanties bancaire leningen

In oktober 2008 is de garantieregeling van € 200 miljard voor de uitgifte van middel- en langlopende schuldpapier in het leven geroepen voor banken vanwege een gebrek aan vertrouwen van de kapitaalmarkt voor middel- en langlopende termijnfinanciering. Hierdoor konden financiële instellingen die problemen ondervonden bij het aantrekken van financiering op de kapitaalmarkt een beroep doen op de garantieregeling. De oprichting van het garantiefonds is twee keer verlengd, voor het laatste op 1 juli 2010 tot en met 1 december 2010. Per 1 januari 2011 is de garantieregeling voor bancaire leningen gesloten en kunnen er geen aanvragen meer worden ingediend. Uiteindelijk stond er nog een kleine € 10 miljard aan gegarandeerde leningen uit. De laatste gegarandeerde lening is begin december 2014 afgesloten. Hiermee is de garantieregeling definitief afgelopen. Over de gehele looptijd, 2008 t/m 2014, hebben er geen schuldvervalsingen plaatsgevonden. De Staat heeft in totaal € 1,38 miljard aan premie ontvangen.

Counter indemnity ABN AMRO

De garantie is in 2014 beëindigd en afgeboekt.

Garantie SNS Propertize B.V.

Zona is aangekondigd bij de nationalisatie van SNS Reel N.V., garandeert de Staat de door Propertize B.V. aangevulde schuld. De maximale omvang van deze garantie is € 3,0 miljard. De garantie op de schuld die Propertize B.V. (voorheen Property Finance) reeds had bij de SNS Bank voor afsluiting is direct na afsluiting afgegeven. De garantie op de nieuw aan te trekken schuld, waarmee onder andere de schuld aan SNS Bank zal worden afgelost, zal worden afgegeven iedere keer dat er sprake is van aantrekken van nieuwe schuld, zonder hierbij het aan te passen maximum te overschrijden.

Garantie DNB winstafdracht

Aan de Nederlandse Bank (DNB) is een garantie ter grootte van maximaal € 5,7 miljard verstrekt. Met de garantie wordt het buffervermogen van DNB versterkt. De langjarige afspraak leidt ertoe dat er (nu) geen noodzaak bestaat het buffervermogen van DNB te versterken via winstafdrachten of voorschietingen. Zolang de in te verkrijgen jaarwinsten de voorgescrende inkomsten uit noodde van Europese steunoperaties als winst uitgekeerd.

Stabiliteitsmechanisme ESM

In december 2010 is besloten tot oprichting van een permanent stabiliteitsmechanisme, het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM). In 2012 hebben de lidstaten van de Europese Unie de ratificatie van het ESM-Verdrag voltooid en op 8 oktober 2012 is het ESM-Verdrag en daarmee het permanente noodfonds in werking getreden. Het ESM heeft een effectieve lenen capaciteit van € 500 miljard, en bestaat voor € 80 miljard uit uitgeleend kapitaal en € 620 miljard uit oproepbaar kapitaal. Het

¹⁰ Kamerstuk 2012/13, 33 046

Nederlandse aandeel bestaat voor € 4,6 mld. uit volgestort kapitaal en € 25,4 mld. oproepbaar kapitaal. Sinds de inwerkingtreding van het ESM, is het ESM het voornaamste noodfonds. Het ESM heeft in 2013 financiële steun verstrekt aan Spanje en Cyprus. Op 25 maart 2015 bereikte de Eurogroep een akkoord over een leningprogramma voor Cyprus. Het leningsoakket bedraagt in totaal maximaal € 10 mld., waarvan circa € 9 mld. afkomstig is van het ESM en circa € 1 mld. van het IMF. Spanje heeft inmiddels het leningprogramma succesvol verlaten.

Niet in de balans opgenomen garantieverplichting

De Staat heeft op grond van haar overeenkomst met de FMO (overeenkomst Staat-FMO van 18 november 1998) instandhoudingsverplichtingen ten opzichte van de FMO na eventuele uitputting van haar Reserveverzekering Algemene Risico's (RAR-Fonds) en bij onvoldoende dekking van bijzondere bedrijfsrisico's. Deze verplichtingen zijn vastgelegd in artikel 7 van de overeenkomst Staat-FMO. Daarnaast heeft de Staat op grond van artikel 8 van haar overeenkomst met FMO nog andere financiële zekerheidsverplichtingen ten opzichte van FMO.

De Staat heeft bij het verkopen van deelnemingen een aantal garanties en vrijstellingen afgegeven met betrekking tot de deelneming die verkocht zijn. Het betreft hier meer algemene garanties en vrijstellingen die niet kwantificeerbaar zijn.

14. Openstaande verplichtingen

Diese post kan als volgt worden gespecificeerd

	Uitend 2014	Uitend 2013
Meerjaren verplichting aan ING	0	2.722.011
Deelnemingen ontwikkelingsbanken	1.342.820	1.235.599
Overige	609.805	1.515.393
Totaal	1.952.624	4.950.954

Meerjaren verplichting aan ING

Als gevolg van de overeenstemming die is bereikt met ING over de toebijding van de Illiquid Assets Back-up Facility is de meerjaren betalingsverplichting aan ING volledig afgehandeld in 2014.

15. Deelnemingen

De post deelnemingen bestaat uit de aandelen in Nederlandse ondernemingen en de aandelen in internationale instellingen. De deelnemingen zijn als volgt gevalueerd:

- Nederlandse ondernemingen: op basis van de historische aanschafwaarde. Voor TenneT, DNB en N.V. Luchthaven Schiphol zijn de historische aanschafwaarden onbekend. Deze zijn dan ook opgenomen tegen de nominale waarde.
- Internationale instellingen: op basis van het gestorte kapitaal (norspronkelijke aankoop prijs) en nog te storten kapitaal uit hoofde van een betaaldgaveplichting (paid-in capital). Voor het restant dat niet als deelneming is opgenomen, is een garantieverplichting vestrekt (callable capital), die onder subtitel aanpost 13 is opgenomen.

De deelnemingen kunnen als volgt gespecificeerd worden. In de laatste kolom van het overzicht is het deelnemingspercentage ultimo 2014 vermeld.

	Ultimo 2014	Ultimo 2013	Aandeel in %
Nederlandse ondernemingen			
Nederlandse Gasunie N.V.	10.067.312	10.067.312	100
NS N.V.	1.012.285	1.012.285	100
TenneT B.V.	700.000	700.000	100
De Nederlandse Bank (DNB)	500.000	500.000	100
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	69.613	69.613	50
N.V. Luchthaven Schiphol	58.937	58.937	69,7
Havenbedrijf Rotterdam	462.500	462.500	29,17
Overige	112.954	157.548	div.
Subtotaal	12.983.581	13.038.173	
Na reorganisatie ABN AMRO en Fortis Bank Nederland			
ABN AMRO Group N.V.	0	0	100
ABN Nederland N.V.	0	0	100
RFS Holdings B.V.	0	0	1,26 ¹
Onderverdeling na reorganisatie is onbekend	27.955.000	27.955.000	
SNS REAAL N.V.	2.200.000	2.200.000	100
Properize B.V.	500.000	500.000	100
Subtotaal	43.638.581	43.693.173	
Internationale instellingen			
Wereldbank (IBRD)	255.039	213.810	2,14
EFSP	1.623	1.623	5,7
ESM	4.573.600	3.658.880	5,72
Europese Investeringsbank (EIB)	999.040	999.040	4,48
Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD)	155.250	155.250	2,51
Internationale Financieringsmaatschappij (IFC)	48.233	40.725	2,34
Multilateraal Agentschap van Investeringsgaranties (MIGA)	5.465	5.896	2,16
Subtotaal	6.007.250	5.045.024	
Totaal	49.045.831	43.730.197	

¹ Na de wijziging van het Nederlandse gedeelte van ABN AMRO is het bedrag van 31,8% terug gebracht naar 1,25%

Toeichting deelnemingen

Certificering aandelen na reorganisatie ABN AMRO N.V. en Fortis Bank Nederland, SNS REAAL N.V. en Propertize B.V.

In 2012 is het belang van de Staat heudt in RFS Holdings B.V. overgedragen aan de Stichting Administratiekantoor Beheer Financiële Instellingen (NLFI) tegen uitgifte van certificaten in het kapitaal van de onderneming. Daarnaast zijn de aandelen in SNS REAAL N.V. en Propertize B.V. per ultimo 2013 eveneens onder certificering overdragen aan de Stichting Administratiekantoor Beheer Financiële Instellingen (NLFI).

SNS REAAL N.V. en Propertize B.V.

Op 1 februari 2013 heeft de minister van Financiën SNS REAAL N.V. genationaliseerd. Daarmee kreeg de Staat er een nieuwe deelneming bij. Op 31 december 2013 is de vastgoedak Property Finance afgesplitst van SNS Bank, waarna de afgesplitste deelneming is geworden en hernoemd tot Propertize B.V. In SNS Bank en SNS REAAL N.V. (de holding) werd respectievelijk € 1,0 mld. en € 0,8 mld. aan kapitaal geteijdeerd. Aan het afgesplitste Propertize B.V. werd een bedrag van 500 mln. geteijdeerd.

Als onderdeel van de nationalisatie zijn alle aandelen SNS REAAL N.V. aan Stichting Beheer SNS REAAL N.V. Core Tier 1 capital securities, als achtergestelde obligaties van SNS REAAL N.V. en SNS Bank, alle participatiecertificaten SNS Bank onteigend ten name van de Nederlandse Staten zijn alle onderhandse achtergestelde schulden van SNS REAAL N.V. en SNS Bank onteigend ten name van de Stichting Afwikkeling Onderhandse Schulden SNS REAAL N.V. De Core Tier 1 capital securities van de Nederlandse Staat, de Stichting Beheer SNS REAAL N.V. Core Tier 1 capital securities, de achtergestelde obligaties en participatiecertificaten zijn als agio gekocht op de gewone aandelen SNS REAAL N.V. De noten en onderhandse schulden zijn als neerstaatresultaat aan het eigen vermogen van SNS REAAL N.V. toegevoegd.

ESM

Als onderdeel van de gemaakte afspraken volstort Nederland per 2014 voor 914,7 mln. in het maatschappelijk aandelenkapitaal van ESM.

Niet in de saldbalans opgenomen "deelnemingen"

Zowel de Staatshoof (GND) als het land Casin hebben de juridische status van stichting. Het kansspelbeleid met de daaraan gekoppelde vergoedingen behoren toe aan het ministerie van Veiligheid en Justitie. Het ministerie van Financiën ondertrout de financieel betrekkingen. Financiën ontvangt de opbrengsten en houdt toezicht conform de statuten.

9. Agentschap

9.1 Domeinen Roerende Zaken

Algemeen

Domein Roerende Zaken (DRZ) heeft in het boekjaar 2014 een netto-resultaat van € 4,3 mln. geboekt.

1. Staat van baten en lasten

Gespecificeerde verantwoordingsstaat 2014				
(x € 1.000)				
Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Realisatie 2014	(3)=(2)-(1) Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting	(4) Realisatie 2013
Baten				
Omzet mucleidepartement	50	665	615	64
Omzet overige departementen	17.977	21.464	3.507	20.994
Omzet dierden	3.050	2.838	- 212	2.886
Rentebaten	30	57	27	40
Vrijval voorzieningen	742	1.141	399	217
Bijzondere baten	0	0	0	355
Totaal baten	21.849	26.405	4.556	24.201
Lasten				
Apparaatlasten				
- Personeelskosten	6.110	6.399	289	5.530
waarvan eigen personeel	5.001	6.113	1.112	5.230
waarvan externe inhuur	30	113	83	267
waarvan overige Piloten	205	173	- 32	90
- Materiële kosten	15.046	13.599	- 1.447	12.563
waarvan ICT	1.026	1.062	36	1.192
waarvan bijdrage aan ISO's	3.290	3.194	- 96	3.105
waarvan overige mater. kosten	10.731	9.392	- 1.339	8.276
Afschrijvingskosten				
- Materiële	460	381	- 79	404
- Immaterieel	227	0	- 147	123
Overige lasten				
- Donaties voorzieningen	0	337	337	1.952
- Rentelasten	0	0	0	4
- Bijzondere lasten	0	1.352	1.352	197
Totaal lasten	21.849	22.148	299	10.275
Saldo van baten en lasten	0	4.257	4.257	3.426

Toelichting saldo van baten en lasten ten opzichte van ontwerpbegroting 2014

Toelichting baten

Omzet moederdepartement (+ € 0,8 mln.)

De dienst Hertaxatie BPM voertuigen was niet begroot. DRZ is deze dienst in 2014 gaan uitvoeren voor de Belastingdienst en ontvangt daarvoor € 0,9 mln.

Omzet overige departementen (+ € 3,5 mln.)

De landelijke coördinatie van ontmantelingen van hennepkwekerijen draagt € 1,1 mln.

meer bij. Dit wordt veroorzaakt door:

- Het uitvoeren van bestuurslijke ruimingen: DRZ is gestart met het uitvoeren van bestuurslijke ruimingen in 2014. De opbrengst bedraagt € 0,5 mln., deze was niet begroot.
- Opbrengst hennepval: alleen de ontmantelbijdrage van de politie en OM was begroot. De meeropbrengst uit deze afvalruim bedraagt € 0,6 mln.

Activiteiten voor het CIBR zoals opslag, tussche en verkoop van voertuigen, dragen € 0,9 mln. meer bij dan oorspronkelijk begroot. Voornaamste oorzaak is een stijging van het volume met bijna 100% t.o.v. de begroting.

Het vernietigen van datadragers heeft € 1,3 mln. meer opgeleverd dan begroot. € 0,6 m.n. hiervan is veroorzaakt door het wegwerken van oude partijen van voor 2014.

Dienstverlening bij strafrechtelijke verkopen en overloffe verkopen van meubilair via Rijkswaakplaats leveren € 0,2 mln. meer op.

Omzet derden (- € 0,2 mln.)

Oorzaak van de achterblijvende omzet derden zijn de lagere opbrengsten. De begroting was te hoog.

Vrijval Voorziening (+ € 0,4 mln.)

Voor de overgang naar het Kas Verplichtingen Stelsel heeft DRZ de debiteurenstand herzien. Hierdoor valt de voorziening dubieuze debiteuren vrij. Dit was niet begroot. Daarnaast is in 2014 een gedeelte van de reorganisatievoorziening uit 2011 vrijgeval en in verband met afname van de reorganisatiecompensatie. De vrijval van de voorziening voor RGD-huren van Bleiswijk is conform planning. Zie ook het voorzieningenoverzicht bij de toelichting op de balans.

Toelichting lasten

Personele lasten (- € 0,3 mln.)

De ontwerpbegroting van DRZ is gebaseerd op een formatie van 101,8 fte. De formatie bedraagt 131,2 fte per 31 december 2014. In de loop van 2014 is uitzendbureau invulling gegeven aan de stijging van de fte's voor bijvoorbeeld het proces Hertaxatie BPM-voertuigen, inrichting applicatiebeheer en het CIBR. Hierdoor overtreffen de P-uitgaven het budget. Daarnaast is voor € 0,1 mln. meer uitgegeven aan uitzendkrachten dan begroot.

Materiële lasten (- € 1,5 mln.)

Mutaties in de materiële lasten betreffen het resultaat van de volgende posten:

- Lagere ontmantelingskosten hennepkwekerijen - € 0,8 mln.
- Lagere huurkosten - € 0,1 mln.
- Lagere vernietiging- en opslagkosten in beslaggenomen partijen - € 0,3 mln.
- Diverse lagere kosten - € 0,1 mln.
- Lagere vernietigingskosten vuurwerk - € 0,2 mln.

Afschrijvingskosten (- € 0,2 mln.)

Logische afschrijvingskosten ontstaan met name door een niet uitgevoerde maar wel begrote investeringen in Pielgornstraat 2.0.

Dotaties voorziening (+ 0,3 mln.)

Oorzaak van de dritste voorziening is de onnauw te vernietigen vuurwerk. Van een grote partij (247 ton) vuurwerk afkomstig van het LT is pas eind november een beslissing gekomen voor vernietiging. Dit is niet meer gerealiseerd in 2014, waardoor de einvorraad per 31 december 247 ton vuurwerk bedraagt. De voorziening van de vernietigingskosten was niet begroot.

Bijzondere lasten (€ 1,4 mln.)

De bijzondere lasten bestaan uit:

- De reservering van het efficiencyresultaat voor het OM ad € 1,2 mln. In het convenant met het OM is een efficiencysprake gemaakt. DRZ reserveert een percentage van het resultaat voor het OM. Beoelend voor het percentage is de hoogte van het aandeel van het OM in de omzet van DRZ, exclusief omzet Hannep, ICT en Rijkswaterstaats.
- Boekverlies activa ad € 0,2 mln. In 2014 heeft een aanpassing van de activaprocedure plaatsgevonden die is doorgevoerd in SAP. Dit resulteert in een boekverlies van € 0,2 mln.

2. Balans per 31 december 2014

(<€ 1.000)

Omschrijving	balans per 31-12-2014	balans per 31-12-2013
Activa		
Immateriële activa	92	145
Materiële activa		
- Grond en gebouwen	943	736
- Installaties en inventarissen	789	465
- Overige materiële vaste activa	620	498
Voorraden	0	0
Debitoren	307	298
Nag te ontvangen	385	574
Liquide middelen	6.621	10.930
Totaal activa	11.757	13.590
Passiva		
Eigen vermogen		
- Resultatiereserve	1.092	884
- Verplichte reserves	0	0
- Onverdeeld resultaat	4.567	3.458
Voorzieningen	3.697	4.437
Crediteuren	0	461
Nag te betalen	2.801	4.400
Totaal passiva	11.757	13.590

Toelichting activa

Vaste activa staan gewaardeerd tegen bestede kosten (q. historische aanschafwaarde minus de afschrijvingen).

Immateriële activa (€ 0,1 mln.)

De immateriële activa betreffen de technische realisatie van het beslegsysteem, de website van DR7 en upgraden van SAP-software.

Materiële vaste activa (€ 2,4 mln.)

In 2014 hebben diverse investeringen plaatsgevonden (zie kasstroomoverzicht). Verder bestaan de materiële vaste activa onder meer uit een gebouwbeheerssysteem te Bleiswijk, een verbouwing te Soesterberg, de installatie van de schiedcruimte te Hooftvee en bussen voor vervoer van goederen.

Debiteuren (€ 0,3 mln.)

Vorderingen op debiteuren betreffen handelsvorderingen. Deze bestaan uit de nominale waarde van opstaande vorderingen.

Overige vorderingen (€ 0,4 mln.)

De overige vorderingen bestaan voornamelijk uit:

- vordering op opbrengsten lening € 0,3 mln.
- vordering op de programme rekening € 0,1 mln.

Van de overige vorderingen betreft € 0,3 mln. de overige departementen.

Liquide middelen (€ 3,6 mln.)

Onder de post liquide middelen staan opgenomen het banksaldo (tegoed aangehouden bij Rijkshoofdbankhouding) en het kasgeld.

Toelichting passiva

Ontwikkeling eigen vermogen per 31 december 2014 (€ 5,3 mln.)

De balans is een momentopname aan het einde van de rapportageperiode en is daarom gebaseerd op de situatie per 31 december 2014.

Eigen vermogen (x € 1.000)	2011	2012	2013	2014
Eigen vermogen per 1 januari	800	3.338	1.795	1.292
Schuldovername en lossen	3.590	1.051	3.485	4.950
Uitslag van het moderatoprament	- 56	- 2.564	- 929	- 3.290
Uitval wetelijke reserve				
Loansite exploitatie reserve				
Eigen vermogen per 31 december	3.338	1.795	4.292	5.255

Voorzieningen (€ 3,7 mln.)

Onder de post voorzieningen staan opgenomen in rechte afdwingbare verplichtingen per rapportage datum waarbij uitstroom van middelen waarschijnlijk is en waarvan de waarde betrouwbaar is in te schatten.

3	Totaal investeringskasstroom	300	1.063	763
4a	Eenmalige uitkering aan moederdepartement	0	-3.290	-3.290
4b	Eenmalige storting door moederdepartement	0	0	0
4c	Aflossingen op leningen	0	0	0
4d	Betwisting identiteitsfel	0	0	0
4	Totaal financieringskasstroom	0	3.290	3.290
5	Rekening-Durant RHB 31 december 2014+ stand depositorekeningen (1+2+3+4)	5.720		

Toelichting

De hoge R/C-postie bij de RHB wordt verdaard door de diverse nog te betalen en vooruit ontvangen bedragen (zie de toelichting op de balans) en het eigen vermogen.

In 2014 is geïnvesteerd in software (€ 31 k), verbouwingen (€ 342 k), halftrucks (€ 252 k), een massenset voor de shredder (€ 37 k), meubilair (€ 17 k), ICI-apparatuur (€ 125 k), auto's (€ 36 k), voertuigen (€ 175 k), een kluis (€ 47 k), upgrade van een inbraakinstallatie (€ 42 k), botenbalken (€ 10 k) en diverse kleinere investeringen. DRZ heeft de investeringen geïnvesteerd uit eigen middelen.

4. Overzicht doelmatigheidsindicatoren

Kwantitatieve indicatoren	2011	2012	2013	Integratie	2014
Kostenrendement totaal	119%	109%	117%	100%	121%
Debasistask	120%	96%	102%	100%	102%
Huisregie	114%	114%	144%	107%	113%
Verkoopstak	162%	96%	92%	100%	102%
Vernieuwing datastrategie	66%	236%	115%	100%	121%
Vernieuwing voorraad	89%	89%	74%	100%	104%
Rijksonderzoek					106%
ETL totaal (excl. natuur) berekening	90	99,6	90,0	99,0	116,0
Omzet per productgroep (x € 1.000)					
Gezamen	9.306	9.371	10.291	6.398	9.576
Huisregie	5.594	5.594	8.493	7.115	8.264
Verkoop	3.958	2.781	2.886	3.550	2.808
Vernieuwing datastrategie	912	1.151	884	710	2.295
Vernieuwing voorraad	1.507	1.508	1.590	1.500	2.963
Rijksonderzoek				323	416
Totaal omzet per productgroep	15.674	20.604	23.044	21.200	25.367
Saldo van baten en lasten (%)	15%	2%	1,8%	0%	14%
Realisatiegraad van de doelstellingen (%)	92%	93%	92%	90%	92%
Gevoel voor risico's van DRZ					
• Verkoop			1,4%	<0,5%	1,5%
• Opleiding			0,4%	<0,5%	0,4%
• Afschrijving van de afzetinstelling			0,5%	<0,5%	0,5%
Uitvoering kwaliteitsprogramma's		90%	90%	90%	90%
Klanttevredenheid	7,0	-	-	7,0	6,5

Kostendeckendheid / omzet per productgroep

In de staat van baten en lasten staan de elementen benoemd waardoor deze kostendeckend tot stand is gekomen.

Afzetreser

Het dekingspercentage bedraagt 121%. Dit is inclusief de reservering voor het OM. Zonder deze reservering bedraagt het dekingspercentage 127%.

Bewaartak

Het dekingspercentage van de bewaartak bedraagt 102%. De kostendeckendheid wordt negatief beïnvloed door de efficiency reservering voor het OM; deze gaat ten laste van de Lewaartak. Zonder deze reservering bedraagt het dekingspercentage 117%.

Hennep

Het hoge dekingspercentage (133%) ontstaat door:

- Lagere P-kosten dan begroot
- Niet begrote opbrengst voor Bestuurlijk Ruimen
- Lagere ontmantelingskosten (door minder ontmantelingen) dan de ontvangen bijdrage van de Politie/OM.

Verkooptaak

Het dekingspercentage van verkoop door derden bedraagt 94% en van verkoop door DRZ 109%. Het gezamenlijk percentage bedraagt 105%. Lagere overheadkosten compenseren lagere opbrengsten, waardoor het dekingspercentage toch boven de 100% ligt.

Vernietiging databedragers

Het product 'Vernietiging databedragers' bestaat naast het vernietigen van databedragers uit het aanbieden van gratis inzameling van kleine databedragers, zoals usb sticks, telefoons, pda's etc.

In 2014 zijn extra inkomsten gegenereerd door het vernietigen van databedragers ontvangen in 2013, toen de shredder vanwege onderhoud tijdelijk buiten gebruik was. Dit verklaart het hoge dekingspercentage.

Rijksmarktplaats

De omzet van afgekeurd Rijksmeubilair is voldoende om de kosten van Rijksmarktplaats te dekken. Het dekingspercentage bedraagt 108%.

FTE-totaal

DRZ groeit, in 2014 zijn taken overgenomen van het COB en de Belastingdienst, die deze taken ook financieren. Het overnemen van de dienstverlening bij DRZ levert binnen het Ministerie van Financiën een besparing en efficiënciewinst op. Daarom zijn in 2014 extra medewerkers aangetrokken en is de bezetting gegroeid naar 116,3 fte per 31 december 2014 (formatie per eind 2014 = 131,8 fte).

Saldi van baten en lasten

Het resultaat per 31-12-2014 bedraagt € 4.257K. De mutatie t.o.v. de ontwerpbegroting 2014 zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

Gegroot aantal klachten verminderen:

Klachten worden geregistreerd per categorie; dit resulteert in de volgende normen en resultaten:

Klachten categorie	2014 norm	2014 realisatie
--------------------	-----------	-----------------

verkoop	< 0,8 %	1,5 %
Opslag	< 0,5 %	0,5 %
Art. 117 schadeloosstelling	< 7 %	7,9 %

De klachten in de categorie Verkoop hebben met name betrekking op kleine interne fouten, waardoor na verkoop klachten ontstaan. Intern is dit als aandachtspunt opgemerkt. De toename in klachten in de categorie schadeloosstelling hebben vooral betrekking op voertuigen die reeds vernietigd zijn en waarvan de rechthebbende in het gelijk is gesteld m.b.t. de te lage taxatiewaarde.

Klanttevredenheid

Het Klanttevredenheidsonderzoek heeft in augustus plaatsgevonden onder afnemers van Domeinen Koerende zaken.

10. TOPINKOMENS

Op grond van de Wet nomering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector is een overzicht opgenomen van de bezoldiging van topfunctionarissen die in het verslagjaar meer verdiend hebben dan het gemiddelde belastbare loon van de ministers. Dit gemiddelde belastbare jaarloon is voor 2014 vastgesteld op € 230.474. Voor leden van de TMG wordt verwezen naar het jaarverslag van het Ministerie van BZK.

Bezoldiging van (gewezen) topfunctionarissen

Naam Instel- ling	Naam (gewezen) topfunc- tionaris	Functie	Aard functie	Datum aanvang dienstverband (Indien van toepassing)	Datum einde dienstverband (Indien van Toepassing)	Omvang dienst- verband (fte)	Op externe Inhuur-basis (nee; <= 6mnd; > 6 mnd)	beloning	Onkosten vergoe- dingen (belast)	Voorzieningen tbtv beloningen betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2014	Motivering (indien overschrijding)
			Top Fct.	1-1-2014	31-12-2014	0,18 fte	>6 mnd.	€ 34.778	€ 1.101	-	€ 35.879	Niet van toep.
			Top Fct.	1-1-2014	31-12-2014	0,07 fte	>6 mnd.	€ 8.766	€ 471	-	€ 9.237	Niet van toep.
			Top Fct.	1-1-2014	31-12-2014	0,9036 fte	>6 mnd.	€ 100.090	€ 4.491	€ 26.812 ⁵²	€ 131.392	Niet van toep.
			Top Fct.	1-1-2014	31-12-2014	0,04 fte	>6 mnd.	€ 5.346	€ 354	-	€ 5.700	Niet van toep.
			Top Fct.	1-1-2014	30-09-2014	0,04 fte	>6 mnd.	€ 4.725	€ 139	-	€ 4.864	Niet van toep.
			Top Fct.	1-1-2014	31-12-2014	0,06 fte	>6 mnd.	€ 8.316	€ 682	-	€ 8.998	Niet van toep.
			Top Fct.	1-1-2014	31-12-2014	0,05 fte	>6 mnd.	€ 6.534	€ 572	-	€ 7.106	Niet van toep.
			Top Fct.	1-1-2014	31-12-2014	0,05 fte	>6 mnd.	€ 6.538	€ 278	-	€ 6.816	Niet van toep.
Er zijn geen functionarissen met een bezoldiging boven het wettelijk bezoldigingsmaximum												

Bij het opstellen van dit jaarverslag kan nog geen gebruik worden gemaakt van de definitieve, van een accountantsverklaring voorzende, jaarrekening van de LIA

⁵² Inclusief een eenmalige backserviceverplichting i.v.m. waardeoverdracht pensioen van € 10.832.

Bezoldiging van niet-topfunctionarissen boven het WNT-maximum

Naam instelling	Functie	Datum aanvang dienstverband (indien van Toepassing)	Datum einde dienstverband (indien van Toepassing)	Omvang dienstverband (ruw)	Beloning	Onkosten vergoedingen (belast)	Voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Motivering (indien overschrijding)
Er zijn geen functionarissen met een bezoldiging boven het wettelijk bezoldigingsmaximum									

Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband

De publicatieplicht heeft betrekking op de onderstaande topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen.

Uitkeringen aan (gewezen) topfunctionarissen wegens beëindiging dienstverband

Naam instelling	Naam (gewezen) topfunctionaris	Laatste functie	Aard functie	Eerdere functie(s)	Datum beëindiging dienstverband	Op externe inhuur-basis (nee; < = 6mond; > 6 mnd)	Betaalde uitkeringen in 2014	Motivering (indien overschrijding)
Er zijn geen functionarissen met een bezoldiging boven het wettelijk bezoldigingsmaximum								

Uitkeringen boven het WNT-maximum aan niet-topfunctionarissen wegens beëindiging dienstverband

Naam instelling	Laatste functie	Eerdere functie(s)	Datum beëindiging dienstverband	Betaalde uitkeringen in 2014	Motivering
Er zijn geen functionarissen met een bezoldiging boven het wettelijk bezoldigingsmaximum					

BIJLAGE 1: TOEZICHTRELATIES ZBO's/RWT's

Instelling	ZBO	RWT	Begins. artikel	Financiering (x C 1000)	Verwijzingen (wettelijke en toezichtvoelingsmanagement ¹⁾)	Act. Verklaring (rechtmatigheid)
Waarderingskamer	ja	ja	art. 1	1.182 ²⁾		Ja, 5 mrc
AFM	ja	ja	art. 2	20.540	56.000	Ja
DNB	ja	ja	art. 2	4.081	127.350	Ja
Stichting Waarborgfonds Nederland	nee	ja	art. 2	0	75.304	aanv.
Bureau de meezittende verdelers	nee	ja	art. 2	0		Ja
Coninklijke Eendracht	ja	nee	art. 2	0		Ja
Stichting administratiekantoor beheer financiële instellingen (NLF)	nee	ja	art. 3	5.019		Ja, eindtab/mrc
Stichting Afwikkeling Maatschappij Overheid (SAMO)	ja	nee	art. 8	0		n.v.t.

Functie: de belangrijkste wettelijk gereputeerde taken.

Waarderingskamer: De Waarderingskamer heeft de belangrijkste taak het houden van toezicht op de waardering van onroerende zaken door de gemeenten in het kader van de Wet WOZ en het houden van toezicht op de basisregistratie WOZ, waaronder beheer van de Landelijk Voorziening WOZ. De reguliere apparatuurkosten worden door de Waarderingskamer in rekening gebracht bij het Rijk (25%), de gemeenten (50%) en de waterschappen (25%). De kosten voor het beheer van de Landelijke Voorziening WOZ worden eveneens in rekening gebracht bij de genoemde partijen, voor deze kosten gelden de verdelingspercentages Rijk (40%), gemeenten (45%) en waterschappen (15%).

Autortiteit Financiële Markten (AFM): Op grond van de Wet op het Financieel Toezicht (WFT) is de AFM belast met de uitoefening van het gedragstoezicht. AFM is in 2014 gehandhaafd door zowel de Staat als de onder toezicht staande ondernemingen. Met ingang van 2015 wordt de overheidsbijdrage voor het financieel toezicht in Nederland afgeschaft.

De Nederlandsche Bank (DNB): Op grond van de Wet op het financieel toezicht (WFT) oefent DNB het prudentieel toezicht op financiële ondernemingen uit. DNB is in 2014 gehandhaafd door zowel de Staat als de onder toezicht staande ondernemingen. Met ingang van 2015 wordt de overheidsbijdrage voor het financieel toezicht in Nederland afgeschaft.

¹⁾ De toezichtvoelingsmanagement is de naam van de toezichtvoelingsmanagement en/of in een afzonderlijke toezichtvoelingsmanagement is op het departement.

²⁾ De bijlage in 2015 was 1.221 +/- verandering van 1000 van 2010 tot 2012.

Stichting Waarborgfonds Motorverkeer Het Waarborgfonds Motorverkeer vergoekt overeenkomstig de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (Wam) schade aan benadeelden. Daarnaast is het Waarborgfonds Motorverkeer ingevolge de Wam aangewezen als schadevergoedingsorgaan.

Nederlands Bureau der Motorrijtuigenverzekers (NBM): Het NBM is verantwoordelijk voor het regelen van schade door buitenlandse motorrijtuigen in Nederland en staat garant voor betaling van schade als onverzekerde Nederlandse motorrijtuigen in andere bij het groenkaartsysteem aangesloten landen schade veroorzaken. Daarnaast is het NBM op grond van de Wam aangewezen als informatiecentrum waarbij personen die schade hebben geleden die is veroorzaakt door een motorrijtuig uit een EU-lidstaat, informatie kunnen verkrijgen die hen in staat kan stellen een verklaring tot schadevergoeding in te dienen.

Commissie Eindtermen Accountantsopleiding: Op grond van Wet op het accountantsberoep is de Commissie belast met het vaststellen van de eindtermen, het aanwijzen van opleidingen die het theoretisch deel van de accountantsopleiding geheel of gedeeltelijk verzorgen, het toetsen van de praktijkstage en de afgifte van de verklaring van vakbekwaamheid.

De stichting administratiekantoor beheer financiële instellingen (NLFI): NLFI voert op grond van de Wet stichting administratiekantoor beheer financiële instellingen het privaatrechtelijke beheer over de deelnemers van de Staat der Nederlanden in de vennootschappen ABN AMRO Group N.V., ASR Nederland N.V., RFS Holding B.V., Propertize B.V., SNS Reaal N.V. en NLFI Financial Investment B.V. De Minister van Financiën brengt een groot deel van deze kosten in rekening bij de vennootschappen waarvan aandelen door de stichting worden beheerd.

Stichting Afwikkeling Maror-gelden Overheid (SAMO): SAMO is belast met de afwikkeling van onder het publiekrechtelijke regime afgegeven beschikkingen.

Tekst volgt begin april voor DNB en AFM

DNB³⁹

AFM⁴⁰

³⁹ Zie voor een meer uitgebreide beschrijving de ZBO-verantwoording van DNB over 2013.

⁴⁰ Zie voor een meer uitgebreide beschrijving het verslag van de AFM over 2013.

BIJLAGE 2: Overzicht niet-financiële informatie over inkoop van adviseurs en tijdelijk personeel (inhuur externen).

	Programma- en apparaturskosten (A € ± 000)
1 Interim management	63
2 Organisatie- en informatieadvies	2.459
3 Beleidsadvies	83
4 Communicatieadvies	1.942
Beleidsgeveelig (som 1 t/m 4)	4.546
5 Juridisch advies/ondersteuning	153
6 Advisering/ondersteuning opdrachtgevers automatisering	96.553
7 Accountancy, financiën en administratieve organisatie	12.078
(Beleids)ondersteunend (som 5 t/m 7)	109.786
8 Uitzendkrachten (formele & piek)	135.490
Ondersteuning bedrijfsvoering	135.490
Totaal uitgaven inhuur externen	249.822

Tuiflichting⁷⁷

De inhuur als percentage van de totale personele uitgaven is in 2014 uitgekomen op 10,7%, waarmee de Roemen-norm van 10% licht is overschreden. De oorzaak hiervan ligt bij extre externe inhuur door de Belastingdienst. In eenloop naar een structurele invulling van de extre werkzaamheden van de Belastingdienst - zoals het uitvoeren van de anti-fraudemaatregelen bij Toeslagen en Intensivering Toezicht en Invordering (ITT) bij Belastingen - is in 2014 gebruik gemaakt van uitzendkrachten en overige externe inhuur. De uitgaven voor deze extre incidentele inhuur zijn ingezet in het totale budgetaire kader van de Belastingdienst. Ook is er sprake geweest van verhoogde druk op de BaTe door de invoering van de maatregel 1 BRN (Bankrekeningnummer), de VAR (Verklaring ArbeidsRelatie) en complexere vragen. Om het toegenomen callaanbod af te handelen zijn extre uitzendkrachten ingezet. De BaTe heeft onlangs de opdracht gekregen om concrete plannen te maken waarbij een structurele reductie van de calls gerealiseerd wordt. Hiermee moet worden voorkomen dat de structurele stijging van inhuur van uitzendkrachten een structureel karakter krijgt.

Bij de Generale Thesaurie was er begin 2014 sprake van 1 ingehuurde [] dat een tarief boven € 225 per uur (motie Da Pater). Inmiddels wordt van deze [] geen gebruik meer gemaakt.

⁷⁷ Bij de toekenning van middelen is de inhuur beperkt op basis van kosten en niet op basis van uitgaven.

Bijlage 3: Afgerond evaluatie- en overig onderzoek.

[illegible]

Toelichting:

Belastingen

Artikel Belastingen bestaat uit Belastingdienst(BD) en directaat generaal voor fiscale zaken (DGFZ). Bij DGFZ stonden voor het jaar 2014 een aantal evaluaties gepland. De zeevaartregelingen zijn afgerond. De evaluatie van de agrarische regelingen bevindt zich in

een afrondende fase. De evaluatie van de energiebelasting non-profit en kerkegebouwen en de overdrachtbelasting stadelijke herstructurering. Voor de ondernemingsfaciliteiten loopt een brede evaluatie bij EZ van art. 13. Voor de stanc van zaken hiervan wordt den ook verwezen naar de begroting van Economische zaken.

Bij Belastingen stond een evaluatie gepland. Het gaat om het effect uitvoering bezicht. Tusschen op de stelling compliance afgerond. Dit onderzoek is afgerond.

Financieringsactiviteiten publieke-private sector:

Bij Financieringsactiviteiten publieke-private sector stonden een viertal onderzoeken gepland. Deze onderzoeken zijn alle in 2014 afgerond.

Exportkrediet- en investeringsverzekeringen

De beleidsdoordichting over Exportkrediet en investeringsverzekeringen heeft betrekking op Exportkredietgaranties (EKG). Het resterende deel van het begrotingsartikel zal in 2015 worden doorgevoerd.

Kasbeheer

De beleidsdoordichting over Kasbeheer betreft Schatkistbankieren en is ook op tijd in 2014 afgerond.

BIJLAGE 4: Staatsschuldfinanciering volgens de benchmark

In deze bijlage worden de verschillen tussen het risico en het resultaat van de feitelijke portefeuille en de benchmarkportefeuille nader toegelicht. Paragraaf 4.8 bevat een korte samenvatting van deze bijlage.

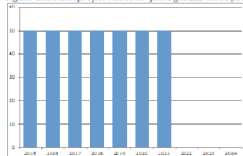
Het risico van de feitelijke portefeuille ten opzichte van de benchmark

In deze bijlage worden de verschillen tussen het risico en het resultaat van de feitelijke portefeuille en de benchmarkportefeuille nader toegelicht. Paragraaf 4.8 bevat een korte samenvatting van deze bijlage.

Wat is een (rente)risicoprofiel?

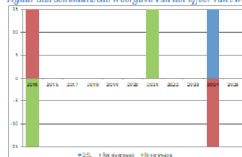
Een risicoprofiel van een portefeuille geeft weer welk deel van de portefeuille elk jaar wordt gefinancierd. De rente wordt dan opnieuw vastgesteld. Voor een portefeuille die alleen uit leningen bestaat is het risicoprofiel gelijk aan het aflossingsprofiel. *Figuur 5.1* geeft het risicoprofiel weer van een 'perfecte' 7-jaarsgecentreerde portefeuille, waarin alleen 7-jaars leningen worden uitgegeven. Als de staatsschuld in 2014 (€ 350 milj.) zou bestaan uit leningen met een resterende looptijd van 1 tot en met 7 jaar, dan staat voor ieder jaar een bedrag van 4,50 milj. uit. In 2015 moet 4,50 milj. opnieuw gefinancierd worden door (wederom) de uitgifte van 7-jaars leningen. De staaf in het risicoprofiel bij het jaar 2015 verplaatst: daardoor is zijn geheel naar 2022.

Figuur 5.1: Risicoprofiel van een 7-jaarsgecentreerde portefeuille (in € milj.)

Als een portefeuille daarnaast rentewapen bevat, dan verandert dit het risicoprofiel van de portefeuille. Het risicoprofiel is dan niet langer gelijk aan het aflossingsprofiel.

Figuur 5.3: Schematische weergave van het effect van swaps op het risicoprofiel

Stel dat een 10-jaarslening wordt uitgegeven die afloopt in 2024 en een nominale omvang heeft van € 15 mld. Dit resulteert in een risico van € 15 mld. in het jaar 2024. Tegelijk met deze uitgifte wordt een receivesswap afgesloten met dezelfde omvang en looptijd als de lening. Met een receivesswap wordt een lening met een vaste rente omgezet naar een lening met een variabele rente. Oftewel, de 10-jaarslening is een lening geworden waarvoor elk jaar de rente opnieuw vastgesteld moet worden. Daarmee is het renterisico over 10 jaar overgeheveld naar het komende jaar (2015), waarin voor het eerst de rente over de lening van € 15 mld. vastgesteld wordt. Anders gezegd, het renterisico in 2024 wordt door de receivesswap verlaagd met € 15 mld., maar in 2015 juist verhoogd met € 15 mld. Vervolgens wordt een payerswap afgesloten met dezelfde omvang van de lening, maar die loopt af in 2021. Deze swap zet de variabele rente om in een vaste 7-jaarsrente en verlaagt het risico in 2015 met € 15 mld., maar verhoogt het risico in 2021 met € 15 mld. In figuur 5.2 zullen de risico's in 2015 en 2024 lager uitkomen van € 15 mld. afhanke van het risico in 2021 over. De receiver- en payerswap hebben de 10-jaarslening omgezet in een 7-jaarslening.

Risicoprofiel van de benchmark

In figuur 5.3 is het risicoprofiel van de benchmark per ultimo 2004 weergegeven. Aangezien de benchmark bestaat uit een 7-jaarsgecoördineerde portefeuille, zou in de periode 2015-2021 ieder jaar voor een zovondig deel van de staatsschuld de rente opnieuw vastgesteld moeten worden. Dit is voor de jaren 2016-2021 duidelijk zichtbaar in figuur 5.3. Het risico is ongeveer € 52 mld. in elk jaar.

Figuur 5.3: Risicoprofiel van de benchmark ultimo 2014 (in € mld.)

Het risico in 2015 wijkt af en is ongeveer € 18 mld. hoger dan in de jaren 2016-2021, namelijk € 70 mld. bestaat uit een positief bedrag van € 118 mld. en een negatief bedrag van € -48 mld. Dit hogere risico is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel (geldmarkt I, der ultimo 2014) een omvang had van € -48 mld. De totale financieringsbehoefte in de benchmark voor herfinanciering van schuld en het kasstort was lager dan de door de benchmark voor beschreven uitgaande leningen. Daarom is in 2014 in de benchmark meer op de kapitaalmarkt opbrengst dan nodig voor de dekking van de financieringsbehoefte. Hierdoor staat ultimo 2014 een overschot (€ 48 mld.) in de benchmark uit op de geldmarkt.

Het tweede deel van het hogere risico in 2015 is het gevolg van de *residu startportefeuille*. Dit is het restant van de startportefeuille. De startportefeuille is de samenstelling van de benchmark op de begindatum (1-1-2008) en is ongeveer gelijk aan de feitelijke portefeuille op datzelfde moment. De startportefeuille bevat het als de feitelijke portefeuille de 'receiver- en payerswaps die voor 2008 zijn afgesloten om het risicoprofiel van de staatschuld om te buigen naar het 7-jaars risicoprofiel. Na 7 jaar later is in 2014 het laatste deel van de benchmark startportefeuille herfinancierd. Echter zitten in de startportefeuille vijf leningen met receiverwaps die een looptijd langer dan 7 jaar hebben. Het variabel rentende deel van de receiverwaps verhogen het risico in 2015 met € 66 mld. Dit betekent dat in 2015 (na 7 jaar) opnieuw payerswaps afgesloten moeten worden om de benchmark na te bootsen.

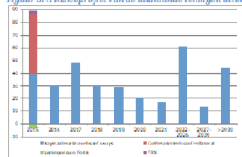
Niet weergegeven in figuur 5.3 is geldmarkt II. Deze is aan de benchmark toegevoegd vanwege het belang dat de Nederlandse Staat in 2008 heeft genomen in verschillende andere delen van Fortis en intentie in het door Fortis geleichte deel van BPS Holdings (ABN AMRO). Onderdeel van het verwerven van de deelneming was de overname van korte en lange leningen van Fortis Bank SA/NV aan Fortis Bank Nederland (FBN) (Kamerstukken II, 2008/09, 31 371, nr. 12). Zowel de leningen aan (wat nu heet) ABN AMRO als de financiering hiervan wordt verantwoord op dit artikel (IX, art. 11). Dit maakt het mogelijk om voor dit deel van de staatschuld een efficiënter risicomanagementbenadering te hanteren²⁸. Het deel van de benchmark waarmee de financiering van de leningen en de resterende leningen aan ABN AMRO vergeleken moeten worden is geldmarkt II. Geldmarkt II had per ultimo 2014 een omvang van € -261 mln., wat doorloopt in 2015.

Risicoprofiel feitelijke portefeuille

In praktijk wordt de benchmark benaderd door een combinatie van leningen en Euriborswaps. In figuur 5.4 is het risicoprofiel van de uitstaande leningen per ultimo 2014 weergegeven. In 2016 moet er bijvoorbeeld ongeveer € 30 mld. afgelost en herfinancierd worden, tegen een nog onbekende rente. In de andere jaren gaat het om andere bedragen. Het is duidelijk dat het risicoprofiel van de uitstaande schuld niet aansluit bij het voorgeschreven risicoprofiel van de benchmark.

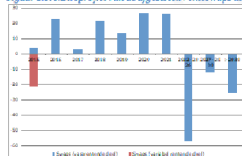
²⁸ Het betreft hier een ALM-benadering (asset & liability management), waarbij het renterisico van de financiering van de leningen is afgestemd op het renterisico van de leningen aan Fortis Bank Nederland. Deze benadering voor risicomanagement wijkt af van wat doorgaans gebruikelijk is bij staatschuld financiering. De financieringsbehoefte wordt in de regel in totaliteit gedekt en niet afgestemd op het risico van de betalingen die erin zijn geïnvesteerd.

Figuur 5.4: Risicoprofiel van de uitstaande leningen ultimo 2014 (in € mld.)

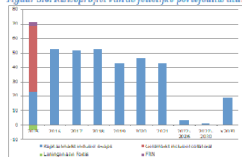
Om de reden wordt de portefeuille aangevuld met receiver- en payerswaps. Deze swaps buigen het risicoprofiel van de uitstaande leningen om naar het 7-jaars risicoprofiel. Het risicoprofiel van de renteswaps is weergegeven in figuur 5.5. Payerswaps worden gebruikt om de variabele rente van de receiverswaps die bij kapitaalmarktleningen afgesloten worden, om te zetten naar de 7-jaarsrente. Daarnaast wordt het kastekort van het voorgaande jaar met payerswaps rentetechnisch omgezet van de geldmarkt naar de kapitaalmarkt. Hierdoor staan per saldo meer payerswaps uit dan receiverswaps. In 2015 wordt voor het variabele deel van alle afgesloten swaps de rente opnieuw vastgesteld. Aangezien de omvang van de payerswaps groter is dan van de receiverswaps, wordt in 2015 effectief het risico verlaagd.

Figuur 5.5: Risicoprofiel van de afgesloten renteswaps ultimo 2014 (in € mld.)

Als de risicoprofielen van figuren 5.4 en 5.5 gecombineerd worden, volgt het risicoprofiel van de gehele portefeuille (figuur 5.6). In deze figuur is bijvoorbeeld te zien dat het renterisico van ongeveer 4,13 mld. op de leningen die aflopen in 2027-2030 (figuur 5.4) bijna niet wordt gedaan door het tegengestelde risico van 4-12 mld. van de receiverswaps (figuur 5.5). Het in figuur 5.6 weergegeven risicoprofiel lijkt op de van de benchmark in figuur 5.3. Desondanks zijn er enkele verschillen die hier worden toegelicht.

Figuur 5.6: Risicoprofiel van de feitelijke portefeuilles ultimo 2014 (in € mld.)

De verschillen tussen de risicoprofielen

De meest opvallende verschillen tussen de risicoprofielen in figuur 5.3 en figuur 5.6 zijn de volgende:

- De geldmarkt ultimo 2014 (in de feitelijke portefeuilles) is kleiner dan de geldmarkt in de benchmark.
- In de periode na 2022 is een duidelijk verschil in het risico op de markt in de feitelijke portefeuilles (namelijk het risico in 2019, 2020 en 2021) lager is dan in de benchmark.
- Het risico in 2019 is in de benchmark hoger dan in de feitelijke portefeuilles.

Ultimo 2014 is de omvang van de geldmarkt (inclusief de geldmarkt voor Fortis) in de benchmark € 48,3 mld. In de feitelijke portefeuilles is de omvang van de geldmarkt per ultimo 2014 echter € 46 mld. Dit komt doordat de geldmarkt in beide portefeuilles een verschil de rol speelt. In de benchmark wordt de geldmarkt gebruikt om fluctuaties in het kasstroom op te vangen, terwijl in de werkelijke portefeuilles een groot deel van de financieringsbehoefte op de geldmarkt wordt voldaan. In 2014 was sprake van een grote daling in de collateral (naam: per ultimo € 25 mld.). In de swapcontracten staat vastgelegd dat wanneer de kas van de Staat lager is dan de collateral, dan komt de Staat voor. Het verschil is de Staat. De reden is om het kredietrisico voor de Staat te beperken. De piek in 2020 komt doordat in de periode 2012 - 2014 bouw is afgeweken van de benchmark. Na de herijking van het kredietrisico is dit sinds 2012 onder strikte voorwaarden toegestaan. Afwijking betekent concreet dat enkele lange leningen niet meer zijn voorzien van een receiverswap en 7jaars payerswaps. Het niet afsluiten van de receiverswaps leidt tot een piek na 2020 en het niet afsluiten van de payerswaps leidt tot een lager risico in 2019, 2020 en 2021 dan in de jaren 2015-2018.

Het hogere risico in 2019 voor de benchmark heeft twee technische oorzaken. De eerste oorzaak is het zogeheten agio. Wanneer in de feitelijke portefeuilles een DSA uitgegeven wordt, is het bedrag dat de Staat in de kas ontvangt vaak hoger dan het nominale bedrag van de uitgifte. De reden is dat in het huidige klimaat van dalende rentes schuld papier meestal wordt uitgegeven tegen een koers hoger dan 100. De actuele marktprijs ligt meestal lager dan de couponrente, omdat de couponrente eerder is vastgesteld. Door tegen een koers hoger dan 100 uit te geven wordt de rente op de obligatie op het moment van uitgifte gelijk getrokken met de actuele marktprijs. In de benchmark is geen sprake van agio: de nominale schuldtoename is even groot als het bedrag dat ervoor ontvangen wordt (uitgifte vindt altijd plaats tegen een prijs van exact 100). De financieringsbehoefte is in beide portefeuilles min of meer gelijk. Uit geleid ook voor de nominale toename van de schuld op de kapitaalmarkt. In de feitelijke portefeuilles wordt meer geld ontvangen dan in de benchmark. Echter niet in de benchmark meer "tief" op de geldmarkt worden geleend om aan dezelfde financieringsbehoefte te voldoen. De tweede oorzaak is het omzetten van het kastekort naar de kapitaalmarkt. In beide portefeuilles wordt het kastekort in elk jaar (reëtelijk) op de geldmarkt gefinancierd en het jaar daarna naar

de kapitaalmarkt overgezet. Het kastekort in de benchmarkportefeuille is hoger dan het kastekort in de feitelijke portefeuille. De reden daarvoor is dat de rentes die in de benchmark over de uitstaande schuld betaald moeten worden anders zijn dan de feitelijke renteberalingen. Terwijl in beide portefeuilles het vertellicke kastekort wordt omgezet naar de kapitaalmarkt. Sinds de invoering van de benchmark is daardoor in de benchmark niet het volledige kastekort omgezet naar de kapitaalmarkt. Daardoor is in de benchmark een deel op de zeldzaam blijven staan. Ten slotte zijn nog enkele kleine verschillen tussen beide risicoprofielen. Deze verschillen komen door de manier waarop op enkele langlopende swaps verwerkt zijn in de startportefeuille van de benchmark en de wijze waarop om is gegaan met de schuldtitels die door de Nederlandse Staat zijn overgenomen³² vanwege de ontmanteling van de Nederlandse Antillen. Eind 2014 staat nog € 813 mln.³³ van deze schuld uit. Het grootste gedeelte van de schuldtitels (€ 579 mln. eind 2014) lost af in de periode 2015-2020. De afwijking van de benchmark is relatief klein.

Gerealiseerde kosten van de feitelijke portefeuille ten opzichte van de benchmark

In deze paragraaf van het jaarverslag worden de gerealiseerde kosten voor staatschuldfinanciering vermeld. Dit gerealiseerde kosten omvatten interesten en kosten die verbonden zijn aan schulduitgifte, zoals bemiddelingskosten (fees). Het resultaat van de feitelijke portefeuille wordt afgezet tegen die van de benchmarkportefeuille. Door de verrekosten van beide portefeuilles te vergelijken, wordt nagegaan in hoeverre de gemiddelde 7-jaarsrente benadeerd wordt. De gerealiseerde kosten van de feitelijke portefeuille zullen nooit exact overeenkomen met de gerealiseerde kosten volgens de benchmark. Dit heeft verschillende oorzaken. Ten eerste worden in de feitelijke portefeuille 7-jaars payerswaps afgesloten om de 7-jaarsgecentreerde benchmarkportefeuille te benaderen. De swaprente is meestal (maar niet per definitie) hoger dan de staatsrente, waardoor de feitelijke portefeuille tegen hogere kosten wordt gefinancierd dan de benchmark. Echter heeft het verschil tussen de swap- en staatsrente ook een positief effect ten aanzien van de benchmark. Bij het afsluiten van een receiverswap no het uitgeven van een kapitaalmarktlening wordt een hogere vaste (swap)rente ontvangen van de vaste rente die op deze staatsobligatie betaald wordt. De Staat 'voort' elk verschil.

Ten tweede ontstaat door de verschillende afsluitingsmomenten van de payers- en receiverswaps ten verschil in de variabele rentes die ontvangen worden op de payerswaps en de variabele rentes die betaald worden op de receiverswaps. Ten slotte mag sinds 2012 worden afgeweken van de benchmark door enkele langleningen niet terug te swappen naar de voorgeschreven 7 jaar. De eerste 7 jaar van de looptijd van deze uitgiftes zijn de rentekosten hoger dan wanneer wel geswappt zou zijn, omdat de lange rente doorgaans hoger is dan de 7-jaars swaprente. Deze bewuste afwijkingen hebben een negatieve invloed op de gerealiseerde kosten (ten opzichte van de benchmark). De relatief hogere kosten die het gevolg zijn van afwijkingen representeren de prijs die betaald wordt voor extra risicoductie. Het voordeel van het niet terug swappen van lange leningen en zou in latere jaren moeten optreden.

Tabel 1 geeft een overzicht van de gerealiseerde kosten van de benchmark en de feitelijke portefeuille. Wanneer de financiering volgens de benchmark had plaatsgevonden, waren de gerealiseerde kosten in 2014 € 4.215 mln. geweest, terwijl de werkelijke kosten € 4.324 mln. waren, wat € 109 mln. hoger is.

Tabel 1: Toelichting van het resultaat 2014

De benchmark	
Benchmarkkosten voor 2014	444
Benchmarkkosten 2014 tot eind 2014	-1.284
Benchmarkgeboden	24
Benchmarkgeboden	0

³² Zie voor een uitgebreidere toelichting het jaarverslag over 2011.

³³ De verplichting in NAF is met de wisselkoers per 31-12-2012 omgezet naar de verplichting in euro's.

Picta Best op de benchmark	0,285
Staatschuld kapitaalmarkt	8,091
Kapitaalmarkt voor lenen	256
Staatschuld geldmarkt	23
Geldmarkt schulden	0
Financieringsratio (FRN) voor financiering leningen aan Parijs	14
Leningen aan Parijs Nederland	98
Bankleningen aan Parijs op de markt	62
Winst Best financiële portefeuilles	0,624
Winst Best financiële portefeuilles opbrengst van de benchmark	409

Als niet van de benchmark zou zijn afgeweken, dan zouden de gerealiseerde kosten in 2014 op de feitelijke portefeuille € 202 mln. lager zijn geweest (€ 8.125 mln. in plaats van € 8.624 mln.). De gerealiseerde kosten op de feitelijke portefeuille zouden tan opbrengst van de benchmark € 207 mln. geweest zijn, in plaats van € 409 mln.

Tabel 2 toont de relatie met de benchmarktabel in versie met 4,5 tabel onderaan (D).

Tabel 2: Relatie met tabel 3 budgettaire gevolgen van beleid - 2014

	(in € milj.)
Staatschuld kapitaalmarktleningen	8.123
Vrijstelling: toelating staatsleningen	401
Financieringsratio (FRN) voor lenen (toelating)	152
Subsidie voor Parijs portefeuille	62
I. Normale winst schuld totaal	0,624
Normale staatschuld geldmarkt	23
Financieringsratio FRN	14
II. Normale winst schuld (A2b - A2)	17
Totaal	14
III. Overige kosten schuld uitgifte (A3)	14
Staatschuld geldmarktleningen	0
Overige kosten	0
IV. Normale winst schuld (A3 - A2b - A3)	16
Totaal normale staatschuld (A3 - A2b - A3)	16
Normale opbrengst aan AFH (A3)	98
V. Normale winst staatschuld (A3 - A2b - A3)	0,624
Totaal normale winst (A3 - A2b - A3)	0,624
Totaal normale winst (A3 - A2b - A3)	0,624
Totaal normale winst (A3 - A2b - A3)	0,624

Tabel 5: Resultaat ten opzichte van Benchmark - 2014	
Resultaat (in %)	
B1	Benchmarkswaps tot 2008
A1	Kapitaalmarktswaps tot 2008
B1	Resultaat (groepswaps tot 2008)
B2	Benchmarkswaps 2008 tot en met 2014
B3	Benchmarkswaps 1
A2	Kapitaalmarktswaps 2008 tot en met 2014
A3	Receivables
A4	Goldswaps
A5	Erkennings
A6	Resultaat (groepswaps tot 2014)
B4	Benchmarkswaps 2
A6	Wolfgang (groepswaps) voor realisering van de Staat
A7	Erkennings van de Staat
A8	Erkennings van de Staat (groepswaps)
A9	Erkennings van de Staat (groepswaps) (groepswaps)
A10	Erkennings van de Staat (groepswaps) (groepswaps)
A11	Erkennings van de Staat (groepswaps) (groepswaps)
A12	Erkennings van de Staat (groepswaps) (groepswaps)

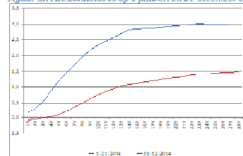
Resultaat op de startportefeuille

De startportefeuille in de benchmark is in principe gelijk aan de feitelijke portefeuille op 1 januari 2008. Er zijn echter twee uitzonderingen. Ten eerste zijn enkele lange receiver swaps in de benchmark anders opgenomen dan in de feitelijke portefeuille. Ten tweede is een deel van de onderhandse leningen in de startportefeuille van de benchmark anders verwerkt dan in de feitelijke startportefeuille. Deze verschillen leiden tot een verschil van € -150 mln. in het resultaat.

Resultaat hoofdportefeuille

In beide portefeuilles is op de kapitaalmarktleningen een negatief resultaat geboekt (B1, E2, A1 en A2 in tabel 5.1). De oorzaak is een flinke daling van de staatscurve in 2011. In figuur 5.6 zien we dat de curve vlakker is geworden. Bij een daling van de rente stijgt de prijs van obligaties. Deze obligaties worden meer waard voor de investeerders, maar zijn minder waard voor de Staat. Als de leningen later uitgegeven zouden zijn, dan was de Staat minder verschuldigd.

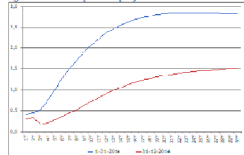
Figuur 5.7: De staatscurve op 1 januari en 31 december 2014 (in %)

De swabcurve is in 2014 net als de staatscurve geleidelijk (figuur 5.5). De swabcurve geeft voor verschillende looptijden weer welk vast renteniveau gebruikt kan worden tegen de variabele rente. De daling van deze curve leidt tot een negatief resultaat op de swaps. De Staat betaalt een hogere vaste rente dan wanneer de swaps later afgesloten zouden zijn. Daar ontgaat aan meer a swaps van receiver swaps uit. Da de receiver swaps is juist een positief resultaat behaald, omdat de te

ontvangen lange-vaste rente hoger is dan wanneer deze swaps later zouden zijn afgedoten. De payerswaps hebben looptijden tot en met 7 jaar, terwijl de receiverswaps over het algemeen langer lopen. De looptijden van de receiverswaps vallen in het segment waarin de swapcurve het sterkst gedaald is. Het netto effect is een positief resultaat op de Euribor-swaps van € 5.332 mln.

Figuur 5.8: De swapcurve op 1 januari en 31 december 2014

Op geldmarkt I in de benchmark is een positief resultaat van 4,34 mln. geboekt, terwijl de geldmarkt in de feitelijke portefeuille tot een negatief resultaat van 4,-27 mln. heeft geleid. In de feitelijke portefeuille bestaat de geldmarkt uit verschillende instrumenten, die allemaal een looptijd korter dan een jaar hebben. De instrumenten die op 1 januari 2014 uitstonden zijn in de loop van het jaar gherfinancierd tegen een over het algemeen hogere rente. Op de financiering is een positief resultaat geboekt van 4,3 mln., aangezien de dagaldrente (som) die wordt betaald sterker gedaald is dan de vaste rente die wordt ontvangen.

Het totale resultaat op de feitelijke hoofdportefeuille komt uit op € -21.431 mln. (som van 42 +/m. 44 in tabel 5.1), terwijl het resultaat op de benchmark gelijk is aan € -15.444 mln. (som van 82 en 83 in tabel 4). De huidige combinatie van leningen en swaps heeft tot een negatief resultaat (€ 5.987 mln.) geleid ten opzichte van de benchmark.

De omvang van dit resultaat zou anders geweest zijn, als er gedurende 2012 - 2014 niet van de benchmark afgeweken zou zijn. Dit is duidelijk zichtbaar in het risicoprofiel van de portefeuille (figuur 5.6). Wanneer niet afgeweken zou zijn, was het resultaat op de feitelijke portefeuille € 4.110 mln. hoger geweest. Gezien de daling van de swapcurve zou het gunstig zijn geweest om meer receiverswaps in portefeuille te hebben. Het resultaat van de feitelijke portefeuille ten opzichte van de benchmark zou zonder afwijkingen 4,-1.550 mln. geweest zijn.

Resultaat Fortisportefeuille

Op de Fortisportefeuille is een positief resultaat geboekt ten opzichte van de benchmark van 43,5 mln. Het resultaat op de koeling Kote Notes (KINs) is negatief, doordat de staatscurve is gedaald. Voor de waardering van de KIN wordt de staatscurve (met een opslag van 10 bps) gebruikt.

De leningen aan Fortis krediet uit fixed en floating loans. De Staat uitwisseling 1 en 2 uitwisseling. Deze leningen worden gewaardeerd met de Gemeende Euriborswapcurve met een opslag van 200bp. Deze waarderingcurve is gedaald in 2014, waardoor een positief resultaat van 4.203 mln. op de leningportefeuille is ontstaan.

De fixed loans zijn gahedged met 6-maands Euribor payerswaps. De daling van de swapcurve leidt tot een negatief resultaat van € 179 mln.